

2010eko Oroitidazkia





EUSKALTZAINDIA

Plaza Barria, 15
48005 Bilbo

Tel.: 94 415 81 55
Fax: 94 415 81 44

info@euskaltzaindia.net
www.euskaltzaindia.net



AURKIBIDEA

AURKEZPENA	5
1. ERAKUNDEAREN JARDUERAK	7
i. Barne jarduera	7
ii. Kanpoko jarduera	12
2. AKADEMIA JARDUERA	17
i. Hizteggintza	18
ii. Gramatika	22
iii. Dialektologia	22
iv. Onomastika	24
v. Literatura	26
vi. Jagon saila	28
vi.1 Corpus batzordea	
vi.2 Euskalkien lantaldea	
vi.3 Sustapen batzordea	
vi.4 <i>Joanes Etxeberri</i> egitasmoa	
vii. Egiturazko batzordeak	30
vii.1 Azkue Biblioteka batzordea	
vi.2 IKT batzordea	
vii.3 <i>Euskaltzaindiaren Historia</i> egitasmoa	
vii.4 <i>Erlea</i> aldizkaria	
viii. R. M. Azkue sariak	30
3. ERAKUNDE ZERBITZUAK	37
i. Azkue Biblioteka	38
ii. Onomastika zerbitzua	38
iii. Argitalpen zerbitzua	39
iv. Argitalpen/banaketa zerbitzua	40
v. IKT zerbitzua	40
vi. Prentsa eta komunikazio zerbitzua	41
vii. <i>Jagonet</i> zerbitzua	41
4. HERRI ADMINISTRAZIO ETA ERAKUNDEAK	43



Aurkezpena

Gutxika baina etenik gabe burutzen diren lanek, jendaurrean aurkezten direnean, hasieran igartzen ez zitzaien munta, garrantzia eta distira izaten dute sarritan. Horrela gogorarazten digute behintzat 1596ko atsotitz zahar batzuek: *Hasiak egina dirudi, asakatuak eder* edo *Dindika murkoa betatu doa*.

Gurean, oro har, Akademiaren ohiko egitekoak bitarikoak izaten dira. Alde batetik bere barne jarduerakoak, egoera-aldaketak, omenaldiak, euskaltzain berrien azken izendapenak eta sarrera-hitzaldiak, hilberriak, herri erakundeekiko harreman, lankidetasun eta hitzarmenak, eta administrazio-zerbitzuetako egokitze eta hobekuntzak ere bai, horien berri emanez.

Bestetik hizkuntzari berari dagozkionak ditugu, gaurko euskal gizartearen premia aldakor eta etengabeei egokitzeko burutu beharrezkoak, eta horiexek dira, hain zuzen, edozein Hizkuntza-Akademiak bereziki bete

behar dituenak. Hor, Euskaltzaindiak, bere lan-batzorde, -egitasmo eta lantaldeen bitartez, ordu askotako ikertze eta eztabaidatze lan isilen ondoan, lorturiko emaitzak elkarren ondoan metatuz doaz. Horregatik on da, bere urteroko egintzen oroitidazkia egitean, urtean zehar Akademiak eginiko lanik eta proiektu atalik nabarmenenak zeintzuk izan diren euskaldun jendeari adierazi eta, oro har, gizarte osoari horien kontua ematea.

Hemen, besteak beste, Akademiaren lan-esparruko batzorde, egitasmo eta lantaldeek landuriko gaiak azaltzen dira laburki, bai Iker Sailekoak (hiztegi-gintza, gramatika, dialektologia, onomastika, literatura...) eta bai Jagon Sailekoak ere (corpusa, euskalkiak, sustapen batzordea, euskararen historia soziala...).

Ez dauzka Euskaltzaindiak ahantzirik egiturazko batzordeak eta egitasmoak (Azkie Biblioteka, Informazio eta



Xabier Kintana Urtiaga

Euskaltzaindiko idazkaria

Komunikazio Teknologia, Euskaltzaindiaren Historia, *Erlea* literatura aldizkaria, adibidez); orobat, akademiaren zerbitzuak ere, horien guztien bidez gure inguruko mundu eta gizartearekiko sintonian jartzen gara eta. Argitaratze aldetik ere, baliabideen arabera, bere emaitzak eskaintzen ahalegindu da Euskaltzaindia 2010. urtean, aurrekoetan bezalaxe, euskararen eta euskal kulturaren ikuspegitik onduak

Akademiek beren finantzabidea, oro har, herri-erakundeetatik jasotzen dute, eta, beraz, gureak ere bai. Horrexegatik, krisi larriko egoera honetan, gainerako arlo guztietan bezala, murrizketak izan diren arren, Euskaltzaindiak ondo gogoan ditu administrazio publikoetatik jasoriko laguntzak, bai eta finantza-erakunde batzuetatik eskuratuak ere, eta guztiak eskertzen ditu bihotz-bihotzez, horiek gabe, irautea ezinezkoa genukeen eta.



Lehen lerroan ohorezko euskaltzain berriak beren diplomak jasotzeko ekitaldian, gainerako euskaltzain osoekin, Bilbon 2010eko otsailaren 26an





1

ERAKUNDEAREN JARDUERAK

I. BARNE JARDUERA

Euskaraz, hau da, euskal hizkuntzaz arduratzen den erakunde ofiziala da Euskaltzaindia (1919). Hizkuntzaren corpus-az arduratzen da, baina, halaber, baita berorren estatus sozialaz ere. Hortaz, bi sail ditu Euskaltzaindiak, Iker eta Jagon Sailak, bere jardueraren baitan.

Akademiak ezagutza ofizial osoa du, Espainian Erret Akademia bezala (1976), eta Errepublikan Frantsesean Onura publikoko erakunde gisa (1995). Bestalde, bai Gernikako Estatutuak -abenduaren 18ko 3/1979 Lege Organikoan-, bai eta Nafarroako Gobernuak ere -abenduaren 15eko 18/1986 Foru Legean- euskarari dagokionean Euskaltzaindia dela erakunde aholku-emaile ofiziala onartzen dute.

Euskaltzaindiaren jarduera akademikoa batzorde eta lantaldeen bidez egiten da, eta langintza horien emaitzak giza baliabide eta azpiegiturazko zerbitzuekin antolatzen eta gauzatzen dira. Zerbitzu hauek, bestalde, herritarrei nahiz erakundeei erantzuteko ezinbestekoak dira.

Akademiaren Zuzendaritza Bilbon kokatzen da. Bilbon egin ohi dira hileroko osoen bilkurak eta Zuzendaritzakoak, nahiz eta Donostian ere tartekatzen diren. Normalean, hilean bi aldiz biltzen da Zuzendaritza. Erakundearen gobernua, egitasmoen arta izatea eta, orobat, barne jardunaren agintea eta erantzukizuna dagokio Zuzendaritzari. Aurten 20 bilera egin ditu.

Bestalde, batzorde, egitasmo eta lantaldeak ere egoitzan eta ordezkartzetan biltzen dira. Idazkariordea arduratzen da egitasmo eta batzorde akademikoen lanen jarraipenaz eta bateratzeaz. Lan hauen guztien berri ematen die kudeatzaileari, Zuzendaritzari eta, ezarritako epeetan, dagokien Herri Administrazioei, behar diren txostenak prestatuz.

Herri Aginteekin sinatutako hitzarmenen arabera, Batzorde Teknikoarekiko egitasmo-harremanak ere burutzen ditu idazkariordeak, kudeatzailearekin batera.

- I.1. **Ohorezko euskaltzain berriak**
- I.2. **Jean-Louis Davant, euskaltzain emeritu**
- I.3. **Jean Baptiste Coyos euskaltzain oso**
- I.4. ***Euskera* agerkaria berritu**
- I.5. **Miren Lourdes Oñederra, Patxi Uribarren eta Xarles Videgainen sarrera-ekitaldiak**
- I.6. **Joseba Zabaleta kudeatzaile berria**
- I.7. **Erramun Osa idazkariorde berria**
- I.8. **Heriotzak**



ERAKUNDEAREN JARDUERAK

I.1. Ohorezko euskaltzain berriak

Urtarrilaren 29an, Euskaltzaindiak Donostian egindako osoko batzarrean, 11 ohorezko euskaltzain berri izendatu ditu.

Hauek dira ohorezko euskaltzain berriak: Pakita Arregi, Gorka Aulestia, Joxe Azurmendi, Luis Baraiazarra, Erramun Baxok, Martzel Etchehandy, Ana Maria Etxaide, Joshua Fishman, Jose Angel Irigarai, Joxemari Iriondo eta Xabier Lete. Otsailaren 26an, Euskaltzaindiak diplomak eman dizkie.

I.2. Jean-Louis Davant, euskaltzain emeritu

Uztailaren 23an, Donostian egindako osoko batzarrean, Euskaltzaindiak euskaltzain emeritu izendatu du Jean-Louis Davant euskaltzain osoa.

I.3. Jean Baptiste Coyos euskaltzain oso

Azaroaren 26an, Jean-Baptiste Coyos euskaltzain oso izendatu du Euskaltzaindiak, Bilbon egin den osoko batzarrean.



Ohorezko euskaltzain berriak



ERAKUNDEAREN JARDUERAK

Itziar Idiazabal (euskaltzain urgazlea), Andres Urrutia (euskaltzainburua) eta Ana Toledo (euskaltzain osoa) *Euskera* agerkariaren aurkezpenean



I.4. *Euskera* agerkaria berritu

Euskaltzaindiak *Euskera* agerkari ofiziala eraberritu du, eta forman ez ezik, edukietan ere zenbait aldaketa egin du. Aldaketa horien xede nagusiak hauek dira: batetik, *Euskera* agerkariaren kalitatea bermatzea, eta bestetik, komunitate zientifikoan erreferentziatzeko argitalpena izatea.

Hori dela eta, aldizkari zientifikoek azken aldian daramaten homologazio prozesu

orokorraren baitan, *Euskera*-rekin ere ahalegin berezi bat egin du Akademiak: CSIC (Consejo Superior de Investigaciones Cientificas) erakundeak ezarri dituen kalitate ereduen arabera ebaluatu ahal izateko, beharrezkoak diren Latindex irizpideak bete dira, eta izen bereko Katalogoan sartu da. Latindex-ek kultura hispanikoaren eremuan (Hegoamerika, Karibe inguruan eta Iberiar penintsula) argitaratzen diren aldizkari zientifikoek buruzko informazioa jaso eta zabaltzen du.

Bestalde, helburu horri atxikiz, Idazketa Batzordea eta Aholku Batzordea eratu dira eta artikulu zientifikoek, propio behar duten egitura eta tratamendua eman zaie. Ahalegin horretan laguntzeko, kanpo adituen ebaluazioak ere, sistematikoki erabili dira.



ERAKUNDEAREN JARDUERAK

I.5. Miren Lourdes Oñederra, Patxi Uribarren eta Xarles Videgainen sarrera-ekitaldiak

Martxoaren 26an, Donostiako Udaletxean, egin da Miren Lourdes Oñederraren sarrera-ekitaldia. Oñederrak *Drift* izenburuko hitzaldia irakurri du, eta Miren Azkaratek eman dio erantzuna, *Ur lasterraren dama* izenburuko hitzaldiarekin.

Maiatzaren 28an, Aramaion, egin da Patxi Uribarrenen sarrera-ekitaldia. Uribarrenek *Zirelako gara, garelako izango dira* izenburuko hitzaldia eman du, eta Jose Luis Lizundiak eman dio erantzuna, *Ganbaruetatik Araba euskaldunera* hitzaldiarekin.

Urriaren 30ean, Baionan, egin da Xarles Videgainen sarrera-ekitaldia. Videgainen *Baionan* izenburuko hitzaldia eman du, eta Beñat Oihartzabalek eman dio erantzuna, *Bokal koloratuei jarraikiz* hitzaldiarekin.

Miren Lourdes Oñederraren sarrera-hitzaldia, Donostiako udaletxean 2010eko martxoaren 26an. Odon Elorza alkatea eta euskaltzainak

I.6. Joseba Zabaleta kudeatzaile berria

Joseba Zabaleta da Euskaltzaindiaren kudeatzailea. Juanjo Zearreta zenaren heriotzaren ondorioz, Akademian zegoen hutsunea bete du Zabaletak. Ekainaren batean hasi da lanean.

I.7. Erramun Osa idazkariorde berria

Erramun Osa da Euskaltzaindiko idazkariordea. Pello Telleria idazkariorde zenaren orde, Akademian zegoen hutsunea bete du Osak. Abenduko osoko batzarrean aurkeztua izan da Akademiaren osoko batzarrean.

I.8. Heriotzak

2010ean euskaltzain hauek hil dira: Jorge Cortes Izal euskaltzain urgazlea eta Xabier Lete ohorezko euskaltzaina.







ERAKUNDEAREN JARDUERAK

II. KANPOKO JARDUERAK

Betidanik lan egin du Euskaltzaindiak beste erakundeekin elkarlanean. Hauek dira 2010ean era horretan antolatutako ekitaldi batzuk:

Urtarrilaren 21ean, Eroski Fundazioak, Elhuyar Fundazioak eta Euskaltzaindiak antolatuta, "Corpusgintza gaur egun" izeneko mintegia egin da Euskaltzaindiaren egoitzan. Mintegia Eroski Fundazioaren 40. urteurrenaren karietara antolatu da. Mintegi honek helburu bikoitza izan du: batetik, corpusgintzak hizkuntzalarientzat duen garrantzia azpimarratzea, eta bestetik, euskarazko corpusak eta corpus eleaniztunak gaur egun zer egoeratan dauden azaltzea. Jardunaldian, Euskal Herriko nahiz Espainiako hainbat adituk hartu dute parte. Mintegi horren hasieran, Eroskik Consumer aldizkariaren corpusa biltzen duen CDa eman dio Euskaltzaindiari, "Eroski Consumer Corpusa" Eroskiren aldizkariak hamabi urtez argitaratu dituen testuetan oinarrituta egin da; bere garapenean, Elhuyar Fundazioak eta Eleka Ingeniaritza Linguistikoak hartu dute parte.

"Mugarik gabeko telebista" izeneko kanpaina parte hartu du Euskaltzaindiak. Kanpaina 2007an sortu zen, Valentziako Herrialdean, eta Euskal Herriaren kasuan, Euskal Telebista Nafarroan ikusten jarraitzea -eta legez bermatzea- du xede nagusia. Horretarako, herritarren sinadurak biltzeari ekin dio Akademiak. Euskaltzaindiarekin batera, ekimen hau Eusko Ikaskuntzak eta Kontseiluak babestu dute.

Martxoan, Nafarroako Gobernuak Euskarabideak eta Euskaltzaindiak antolaturik, "Euskarazko terminologia juridiko-administratiboa" izeneko jardunaldia egin da Iruñean. Martxoan ere, "Hiztegi Batua. Irizpideak, prozedurak eta tresnak" izeneko jardunaldia egin du Euskaltzaindiak Bilboko egoitzan. Egun horretan jendaurrean aurkeztu dira bi tresna lexikal berriak: *Hiztegi Batu Oinarriduna* (HBO) eta *Lexikoaren Behatokia*.

Apirilean Sarako Idazleen Biltzarrean parte hartu du, eta lau liburu aurkeztu. Bilboko eta Durangoko Liburu Azoketan ere izan da, baita Madrilgo Liburu Azokan eta Bartzelonako Liber Azokan ere.

Uztailean, Euskaltzaindiak parte hartu du Frisiako Leeuwarden/Ljouwert hiriburuan egin den XIV. Euralex kongresuan. Euskaltzaindiaren izenean Andoni Sagarna Iker Sailburua izan da eta txosten hau aurkeztu du: "The Lexicographic Work of Euskaltzaindia - The Basque Language Academy 1984-2009".

Bestalde, urteroko ohiturari jarraituz, Nafarroa Oinez festarekin bat egin du Euskaltzaindiak, eta irailean, Atarrabian, ekitaldi batzuk egin ditu Akademiak. Besteren artean, Ikastolen Elkartearen elkarlanean, Ikastola mugimendua. Dabilen herria liburua aurkeztu da.

Abenduan, Hondarribiko Udaletxean, Fernando Artola "Bordari"-ren omenezko bilkura egin dute Euskaltzaindiak eta Hondarribiko Udalak, eta Zarautzen, Frantziskotarren 400. urteurrena dela eta, ageriko bilkura egin du Akademiak, Frantziskotarren komentuan, Udalarekin batera. Bestalde, Urepelen egin den Xalbador Egunean ere hartu du parte.

ERAKUNDEAREN JARDUERAK

Itziar Nogeras (Elhuyar Fundazioa), Andres Urrutia (Euskaltzaindia) eta Agustin Markaide (Eroski)





ERAKUNDEAREN JARDUERAK

2010eko Sarako Idazleen Biltzarrean. Argazkian Jean-Louis Davant euskaltzaina



ERAKUNDEAREN JARDUERAK

Nafarroa Oinez 2010 dela eta, Atarrabiako Paz de Ziganda ikastolan. Euskaltzainak eta ikasletoleako ordezkariak







2

AKADEMIA JARDUERA

Euskaltzaindiaren akademia-jarduera batzorde, egitasmo eta zerbitzuen bidez garatzen da. Hileroko osoko bilkurak arau maila ematen die batzordeetatik datozen hizkuntza-proposamenei.

Euskaltzaindiak bi sail nagusi ditu: Iker saila eta Jagon saila. Lau urterik behin berriztatzen dira sailburuak, batzordeak eta batzordekideak. Batzordekideez gain, aholkulariez ere baliatzen dira batzordeak. Lantaldeak ere sortzen dira, kasuan kasuko premien eta baliabideen arabera. Euskaltzain osoak, urgazleak eta esparru desberdinetako adituak biltzen dira batzorde horietan: unibertsitateetako eta institutuetao irakasleak, hezkuntza munduko irakasleak, euskalduntze-alfabetatze lanetan diharduten prestatzaileak, idazleak, kazetariak, itzultzaileak, hiztegiak, administrazioko teknikariak eta beste.

I. HIZTEGIGINTZA

II. GRAMATIKA

III. DIALEKTOLOGIA

IV. ONOMASTIKA

V. LITERATURA

VI JAGON SAILA

VII. EGITURAZKO BATZORDEAK

VIII. R.M. AZKUE SARIAK



AKADEMIA JARDUERA

I. HIZTEGIGINTZA

Hizkuntza Akademia batek hizteggintza oinarri-oinarrizko eginkizuna du. Amaituta dagoen *Orotariko Euskal Hiztegi*az gain Euskaltzaindiak beste bi proiektu garrantzizko ditu eskuarteetan: *Euskaltzaindiaren Hiztegia* eta *Hiztegi Batua*.

I.1. Euskaltzaindiaren Hiztegia (adierak eta adibideak)

I.1.1. Euskaltzaindiaren Hiztegia (adierak eta adibideak) egitasmoa

Euskaltzaindiaren Hiztegia (Hiztegi Batua - 1. itzulia - Adierak eta adibideak) izeneko hiztegiaren oinarria Euskaltzaindiak onartua duen *Hiztegi Batua* da, lehen itzulian argitaratutako hitzak. Besteren artean, **l-z** arteko hitzak eta **o-oztopobide** artekoak irakurri eta zuzendu dira taldean. **Dieta-gutzizko** multzoko eta **h-z** letren arteko zuzenketak aplikazioan sartu dira. *Orotariko Euskal Hiztegi*ko zenbait atal eguneratzen ere jardun du lantaldeak.

I.1.2. Euskaltzaindiaren Hiztegia. Adierak eta Adibideak Batzorde Ahaldundua

Euskaltzaindiaren Hiztegia. Adierak eta adibideak batzorde ahaldundua 2009an sortu zen. Euskaltzaindiaren osoko bilkuraren ahalez eta eskuz dihardu. *Euskaltzaindiaren Hiztegia: adierak eta adibideak* lanaren jarraipena egiten du. Aurten **-bide-jauregitar** hitzen arteko artikuluei (7.500 sarrerei) egin zaizkie oharrak (1.500 ohar inguru).

I.2. Hiztegi Batua

I.2.1. Hiztegi Batua (2. itzulia) Batzorde Ahaldundua

Euskaltzaindiak *Hiztegi Batua (2. itzulia)* batzorde ahaldundua sortu zuen 2010ean. Batzorde honen xedea hauxe da: Euskaltzaindiaren osoko bilkuraren ahalez eta eskuz, Euskaltzaindiaren *Hiztegi Batua* eztabaidatzeko prozedura arintzea, egitasmoaren epeak laburtuz eta egitasmo horri bukatze-data eskuragarriagoa emanez.

Batzordeak egitekoak zituen lanak bururatu ditu eta Osoko Bilkuraren onespenerekin, arauturik geratu dira proposaturiko sarrerak. Horri esker, 2010eko azaroan *Hiztegi Batua*ren paperezko 3. argitaraldia kaleratu du Euskaltzaindiak, 2008an argitaratu zuen hiztegiak baino 8.230 sarrera eta 1.887 azpisarrera gehiagorekin, esan nahi baita % 29,6 sarrera eta % 45,3 azpisarrera gehiagorekin.



Hiztegi Batua (2. itzulia) Batzorde Ahaldunduko kideak lanean, Bilbon eta Donostian. Argazkian ageri dira: Pello Salaburu, Xabier Kintana eta Patxi Uribarren euskaltzainak



AKADEMIA JARDUERA

1.2.2. Hiztegi Batuko Lantaldea

Hiztegi Batua hiztegi arauemailea dugu. *Hiztegi Batua*-ren lehen itzulian forma erabilienak edota hedatuena jaso ziren. Bigarrenean erabilera urriagokoak jasotzen ari dira. Eta hau amaitzen denean, guztira, 55.000 hitzetik gora izango du *Hiztegi Batua*. Hainbat arlotako hitz-multzoak aztertu eta prestatuak utzi ditu: elementu kimikoenak, zodiakoko zeinuenak, txanponenak, magnitudeen unitateenak, animalia-espezieak, izen propioetatik eratorritako hitzak.

Bestalde, *Hiztegi Batuko* lantaldeak urteak daramatza corpusetan oinarrituz *Hiztegi Batua* osatzen duten formak lantzen eta proposatzen: *Orotariko Euskal Hiztegiaren* corpora eta *XX. Mendeko Euskararen Corpora*. Oinarritzko hiztegia eskuratu da iturri hauekin, baina aurrera begira egungo euskararen eskaerei erantzuneko dien corpus handiago baten beharra dago. Jokabide horien behatokia da, beraz, lantaldeak bultzatu duen corpus berria: *Lexikoaren Behatokia*. Hori UZEI, Elhuyar eta EHUko Ixa taldearekin garatuko du Akademiak.

Aurreko urteetako harremani eutsiz, Euskaltzaindiak eta UZEIk lankidetzan jardun dute 2010ean ere.

1.3. Zientzia eta Teknika Hiztegia biltzeko egitasmoa

Egitasmo hau 2008an hasi zen lanean, eta bere helburua hau da: zientzia eta teknika arloetan erabiltzen diren hitz oinarritzkoak bildu eta aztertu, gero horiek Euskaltzaindiaren Hiztegi Batuan txertatu ahal izateko. Matematikazko terminoen zerrenda amaitzear geratu da. Fisikazko terminoak biltzeko lanei ekin zaie.

1.4. Euskal Hiztegi Historiko Etimologikoa egitasmoa

Euskal hitzen orain arteko ikerketa historiko eta etimologikoetatik abiatuta, eta *Orotariko Euskal Hiztegiaren* bildutako informazioa baliatuta, euskal hitzen jatorria eta historia modu sistematikoan aztertzea da asmoa.

Munduan diren hiztegi etimologikoen helburua eta izaria zein den ikusi da. *Hiztegi etimologikoa* osatzeko dauden metodo eta arazoak identifikatu dira.

1.5. Lexikoaren Behatokia egitasmoa

Hiztegi Batuko lantaldeak egungo euskararen eskaerei erantzuneko dien corpus handiago baten beharra ikusi zuen, gaurko testuak etengabe bilduko dituen. Jokabide horien behatokia da, beraz, lantaldeak bultzatu duen corpus berria: *Lexikoaren Behatokia*. UZEI, Elhuyar eta EHUko Ixa taldearekin garatuko du Akademiak. Guztira 6 milioi testu-hitz inguru gehitu zaizkio corpusari, 10 milioi osatuz.

Orain arte, hainbat komunikabiderek - *Berria*, *Argia*, *EITB*, *Deia*, *Noticias de Gipuzkoa* eta *Diario Vasco*ekin - hitzarmenak sinatu ditu Euskaltzaindiak, ekoiztu dituzten euskarazko testuak Euskaltzaindiaren eskuetan jar ditzaten. Asmoa du Akademiak komunikabide gehiagorekin ere bide bera lantzeko.



AKADEMIA JARDUERA

II. GRAMATIKA

Batzordea 2010 urtean, moduzko perpausak, perpaus osagarriak eta perpaus erlatiboak lantzen aritu da. Perpaus osagarrien eta perpaus erlatiboen txostenak amaitutzat eman ditu, eta moduzkoena ere ia erabat bukatu du, azken idatzaldi baten faltan geratu da.

EGLU VII (Mendeko perpausak 3) liburua argitaratzeko prest utzi du batzordeak. Gainera, *EGLU III* liburukiaren berridazketa amaitua da eta *EGLU IV* liburukiaren erdia egin da. Bestalde, *Euskal Gramatika Orotarikoa* egiten ari da. *EGO* txikiaren bertsioa eginga dago.

Ohi bezala, batzordea JAGONET zerbitzuaren bidez jaso diren galderei erantzuten aritu da. Aurten 40 galderei eman zaie erantzuna.

III. DIALEKTOLOGIA

III.1. Euskararen Herri Hizkeren Atlasa egitasmoa

Galdeketa puntuen sarea, galdesorta eta lan metodologia finkatu ondoren, 1986an probak egin eta 1987an hasi zen Euskaltzaindia inkestak egiten. 145 herri hautatu ziren galdeketerako:

- Euskal Autonomia Erkidegoan: Araban herri 1, Bizkaian 36 eta Gipuzkoan ere 36.
- Nafarroako Foru Erkidegoan: 27 herri.
- Iparraldean: Lapurdin 15, Nafarroa Beherean 18 eta Zuberoan 12.

Inkesta-leku bakoitzean 2.857 itaun egin ziren. Euskaltzaindiak bildurik dituen grabazioak 4.000 ordutik gora dira. Egitasmoaren helburua galdera horiekin atlas bat osatzea da, hots, inkestaren ondorioei dagozkien mapak eratzea eta jendearen eskuetan jartzea.

Lehenengo bi liburukiak kaleratu dira jada, eta hirugarrena amaitu da. Seigarrena ere amaitutzat eman da, eta zapigarren liburukiaren 149 galdera prest utzi.

III.2. Ahozko Tradizioko Hizkeren Corpusa egitasmoa

Egitasmo honen helburua ahoz transmitituriko edukiak gorde, sailkatu, era selektiboz transkribatu eta ondoko ikerkuntzeterako oinarritzat eskaintzea da. Bilduko diren edukien artean hauek daude: lanbideak, ohiturak, ipuinak, pasadizoak, oroitzen zaharrak, sineskerak, esaerak, jokoak, kantuak... Horretarako ahozko transmisioaren ondarea modu sistematikoz eta metodologikoz batzeko plan bat abian jarri da.

Grabatzeko eta transkribatzeko programak aukeratu dira. IRALE bildumako materiala digitalizatzeari ekin zaio.



Euskararen Herri Hizkeren Atlasa I-II liburukien aurkezpena Bilbon, egoitzan. Argazkian ageri dira, besteak beste, Euskadiko Kutxako (argitalpenak lagundu dituen) ordezkariek eta egitasmoa garatzen aritu direnak.





AKADEMIA JARDUERA

IV. ONOMASTIKA

IV.1. Onomastika batzordea

Onomastika batzordeak ponte-izenak, deiturak eta leku-izenak aztertzen ditu; alegia, izendegi ororekiko finkatze, gainbegiratze, irizpen eta ziurtagiri-emate edota aholkularitza lanetan dihardu. Hainbat herritako toponimia-ikerketak eta mapak gainbegiratzen aritu da, eta EUDELen bitartez datozen kontsultak erantzun dira, bai eta erakundeek, elkarteek eta banakakoek egiten dituztenak ere.

Onomastika batzordeak hamairu udal izen eta hogeita sei kontzeju izenei buruzko txosten eta irizpenak prestatu ditu, hogeita bat kale izendegi finkatu ditu, sei herritako mapak arautu ditu eta hamazortzi herritan toponimia-ikerketak aurrera ateratzen lagundu du.

Bestalde, lan hauek prestatzen aritu da batzordea: Euskal Herriko Udalen Izendegia, Euskal Herriko ibaiak araugaia eta adokazio izenak.



Onomastika batzordeak lan handia egiten du herrietako toki-izenak berreskuratzen eta normalizatzen. Argazkian ageri dira: Onomastika batzordeko idazkaria, Zierbenako udalaren ordezkariak eta Bizkaiko Foru Aldundiko Euskara Sustatzeko zuzendari nagusia



IV.2. Exonomastika batzordea

Batzorde honek exonimo edo kanpo-izenak aztertzen ditu eta araugintza, irizpen eta aholkularitza lanetan dihardu.

Aurten Europako toponimia fisikoa (159. araua) prestatu du. Kanpoko leku-izenak euskaraz ahoskatzeko irizpideak (gomendioa) ere landu du. Bestalde, Asia Txikia, Transkaukasia, Ekialde Hurbila eta Ipar Afrikako toponimia lantzen aritu da.

IV.3. Euskal Corpus Onomastikoa (ECO) egitasmoa

Egitasmo honen helburua, euskarazko izen propio edo berezien ahalik eta corpus osoena biltzea da. Horretarako datu-base bat diseinatu eta datuak jasotzen jarraitu da. 2010ean, datu basearen egiturak berritu egin dira, horren ondorioz, datuak kudeatzeko eta kontsultatzeko tresnak ere eguneratu behar izan direlarik.

Hainbat datu onomastiko erregistratu dira, eta datu basean jaso. Besteren artean, ondoko

Jose Luis Lizundia eta Elena Martínez de Madina, Gasteizko Toponimia egitasmoa zuzendari eta teknikaria, Andres Urrutia euskaltzainburuarekin, egitasmoaren aurkezpenean, Bilbon



lanetan: *Mitxelenaren Fonética histórica vasca*, González Salazarren *Cuadernos de toponimia alavesa*, Erdoziaren *Etxarri-Aranazko leku-izenak*, Azkueren *Cancionero popular vasco*, Jimeno Jurioren “Estella/Lizarra. Toponimia”, Garateren *Sufijos locativos* edota Satrustegiren artikuluetan.

Egitasmo hau Nafarroako Gobernuarekin sinaturiko urteko hitzarmenean espresuki jasota dago, eta horretarako ematen duen diru-laguntzari esker egin ahal izan da.

IV.4. Gasteizko Toponimia egitasmoa

Euskaltzaindiak Gasteizko Udalarekin sinatutako hitzarmenari esker jarraitu da Udalbarrutiaren toponimia biltzen eta finkatzen. 2009an bi argitalpen hauek kaleratu ziren: *Gasteizko Toponimia I / Toponimia de Vitoria I (Ciudad / Hiria)* eta *Gasteizko Toponimia II / Toponimia de Vitoria II (Malizaeza)* eta 2010ean hirugarren liburukia, *Gasteizko Toponimia III, Gasteizko Ubarrundia / Toponimia de Vitoria III, Ubarrundia de Vitoria*, argitaratzeko prest utzi da.



AKADEMIA JARDUERA

V. LITERATURA

Euskaltzaindiko Literatura arloa bi sail nagusitan ari da lanean. Batetik, herri literaturaren adierazpen desberdinak aztertzen dira. Bestetik, euskal literaturari buruzko ikerketei ekin zaie, aro eta gai ezberdinak jorratuz.

V.1. Herri Literatura batzordea

Xahoren kantutegia argitaratzeko prestaketa-lanaren jarraipena egiten segitu du batzordeak. Antonio Zavalaren omenezko liburua prestatzen ari da, eta *Auspoa* bildumaren digitalizazio lanak egiten. Bestalde, abenduan, Fernando Artola “Bordari” zenari omenaldi xume bat egin zaio, haren jaiotzaren mendeurrenean. Omenaldi horretan, ageriko ekitaldian, Herri Literatura batzordeko Pello Esnal eta Joxemari Iriondo mintzatu dira. Xalbador Egunaren antolakuntzan ere parte hartu da.



Fernando Artola “Bordari” zenari omenaldia Hondarribiko Udaletxean



V.2. Literatura Ikerketa batzordea

Euskal Literaturaren Antologia egiten ari da batzordea. Lehen liburukiaren (Erdi Aroa eta Errenazimentua) idazketan aurreratu da. Erdi Aroa eta XVI. mendeko testu literarioen behin-behineko hautaketa egin ondoren, sarreren idazketa-lana egin da. Lehen liburukiak zazpi atal izango ditu: kanta edo testu zaharrak, paremiak, Bernard Etxepare, Perez de Lazarraga, Leizarraga, XVI. mendeko beste poeta batzuk eta gutunak.

Bestalde, 2010eko abenduan, barnejardunaldiak antolatu dira Euskal Literaturaren historiografiaren inguruko gogoetak zabaltzeko asmoz. Jean Martin Hiribarrenen eta Fernando Artola “Bordari”ren omenezko jardunaldietan parte hartu du.

V.3. Herri Literatura Corpora egitasmoa

Auspoaren digitalizazioa egin da eta webgunean sarean jarri. Orobat *Auspoa* bildumaren hiztegia lantzen hasi da.





AKADEMIA JARDUERA

VI. JAGON SAILA

Euskaltzaindiak sorreratik du Jagon Saila, bere helburuetan hizkuntzaren jagoeta, zaintzea, alegia, ezarria duelako. Sail hau bi batzordetan dago banatua: Corpora eta Sustapena.

VI.1. Corpus batzordea

Euskararen corpora jagoetez arduratzen da, helburutzat hizkuntzaren kalitatea harturik. Honen barruan JAGONET zerbitzua dago, galderen eta erantzunen datu-basea.

Batzordea *Hitz-ordena. Erabilera estrategikoa* izeneko lana prestatzen ari da.

VI.2. Euskalkien Lantaldea

Lantaldea “Euskalkietatik euskara batura: nola osatu Hiztegi Batua” egitasmoa lantzen ari da. Aurten bizkaierari dagozkion bi zerrenda landu dira: A letra eta B letra.



“Gazteak, aisialdia eta euskara” izenburupen egin dira XV. Jagon Jardunaldiak Bilbon. Argazkian Kike Amonarriz eztabaida dinamizatzen

VI.3. Sustapen Batzordea

Batzordea hizkuntzaren estatusaz arduratzen da. Aurten, XIV. Jagon Jardunaldietan aurkeztutako hitzaldiak eta txostenak bildu eta Euskera-n argitaratu dira, “Etorकिनak eta euskara” goiburupean.

Ikastolen Konfederazioarekin elkarlanean, *Ikastola Mugimendua. Dabilen Herria* liburua

argitaratu da. Bestalde, aurten XV. Jagon Jardunaldiak egin ditu, “Gazteak, aisialdia eta euskara” gaiaren inguruan, Unesco Etxearekin batera.

Hizkuntza gutxiagotuei buruz bereziki, Europan, sortu diren testu juridikoak, jurisprudentzia barne, biltzen jarraitu da, kontsumitzaileekin lotura duten testu juridikoei eta jurisprudentziari lehenasuna emanez.

VI.4. Joanes Etxeberri egitasmoa (Euskararen Historia Soziala-EHS)

Egitasmoak euskarak eta berarekin harremanetan izan diren hizkuntzek denboran zehar izandako gizarteko izaera-bizierak aztertzen ditu; iraganaren jarioan datozen gizarteko hizkuntzekiko usteak, zientziak, antolaerak, egoerak, jarrerak, jokabideak, aldakuntzak eta abar ikertu nahi ditu, Linguistika, Soziologia eta Historiografiaren artean kokatuz.

2010ean, proiektuaren behar informatikoen analisia burutu da. Ikersaioen datu-jasoketari ekin zaio eta markatzaileek ikersaioetako lehen testuak aztertu dituzte. Ikersaio nagusiak hauek dira: Donostia 1761: hizkuntzak eta hiztunak; Meza euskaldun berritzearen historia: Gipuzkoa, 1960-1980; Frantziskotarren euskalduntzea (1965-2000); Euskal Herriaren Adiskideak eta Euskara (1763-1795); Euskara eta euskal gizartea (1690-1750/1760); Bertso paperak eta euskara: 1789-1850; Euskara eta erdarak X. XI. eta XII. Mendeetan; Zestoako informazio soziolinguistikoa 1450-1525.

Hainbat iturri-proposamen jaso dira, eta zenbait kasutan dokumentuak ere eskuratu dira. 213 dokumentu-fitxategi eta 3.228 aipu-fitxa erantsi dira, zein bere etiketekin.



Joseba Intxausti (ohorezko euskaltzaina), Andres Iñigo (Jagon sailburua), Andres Urrutia (euskaltzainburua) eta Mikel Zalbide (Joanes Etxeberri egitasmoaren zuzendaria eta euskaltzain osoa)



AKADEMIA JARDUERA

VII. EGITURAZKO BATZORDEAK

VII.1. Azkue Biblioteka batzordea

Batzordeak jarraipena egin dio azken bi urteotan Euskaltzaindiaren beraren artxibo historikoaren alorrean egindako lanari. Argazki artxiboari dagokionez, osotara 29.000 argazki daude funtsetan. Artxibo historikoari dagokienez, urte honetan lortu da izen propio bat duten funts historiko ia guztiak antolatzea eta inbentariatzea; une honetan 13 funts historiko daude.

Bestalde, Euskaltzaindiak eta Olaso Dorrea Sorrerakundeak hitzarmen bat sinatu zuten Bergaran 2008an. 2010ean Lacombe bibliotekaren 45 dokumenturen zaharberritze lana egin da Akademiaren Azkue Bibliotekan.



VII.2. Informazio eta Komunikazioaren Teknologia batzordea (IKT)

Euskaltzaindiak sortzen dituen edukiei behar bezalako zabalkundea ematea da batzordearen eginkizuna, teknologia berriek eskaintzen dituzten baliabideak erabiliz, eta erabilera-baldintzak aztertuz.

Hala, ikertzaileei bideratuta, Euskaltzaindiaren webgunean gehitzekoak diren eduki berrien prestaketa sustatu du batzordeak eta horien jarraipena egin. Bestalde, Euskaltzaindiaren testu-corpusak elikatu, egituratu, bateragarri bihurtu eta gizarteratzeko, hobekuntza teknologikoak sustatu ditu honako alorretan: Lexikoaren Behatokiaren egitasmoaren lanen jarraipena egin du; Euskararen Herri Hizkeren Atlasaren bertsio elektronikoa gizarteratzea bultzatu du; Herri Literatura Corpusa sortzeko bidean urratsak eman ditu. Bestalde, batzordearen xedeekin bat eginez, Euskararen Erreferentzia-Corpusa sortzeko bidean sakondu da.

Besteren artean, *Auspoa* bilduma webguneratzeko egitasmoan parte hartu da. *Anaitasuna* aldizkariaren digitalizazioan ere lan egin da.





AKADEMIA JARDUERA

VII. 3. Euskaltzaindiaren Historia egitasmoa

Akademiaren historia jasotzea du xede egitasmo honek. 2010. urtean, batetik, egitasmoko 1. atala, hots, “Aurrekariak eta sorrera” lantzen aritu da; bestetik, atal horri dagozkion dokumentuak bildu dira; azkenik, lekukoei elkarrizketak egiten jarraitu da.

VII.4. *Erlea* aldizkaria

2010ean *Erlea* aldizkariaren bigarren eta hirugarren zenbakiak argitaratu dira.



Erlea 3.zenbakiaren aurkezpen-ekitaldia. Argazkian ageri dira euskaltzainburua, Bernardo Atxaga (egitasmoaren zuzendaria) eta hainbat idazle





2010. R.M. Azkue Sariak: sarituak, Mario Fernandez (BBKko presidentea) eta Andres Urrutia (euskaltzainburua)





VIII. R.M. AZKUE SARIAK

Euskaltzaindiak Bilbao Bizkaia Kutxa Fundazioarekin batera idazle gaztetxoek lanak saritzen ditu urtero. Sariak bi genero ditu: narrazioa eta olerkia; genero bakoitzak bi maila ditu: A maila, 11 eta 14 urte bitarteko gazteentzat; eta B maila, 15 eta 18 urte bitartekoentzat.

Hona hemen 2010eko R. M. Azkue saria irabazi dutenen berri:

Saria	Lan saritua	Egilea	Ikastegia
A: narrazioa 10 - 13 urte	1) <i>Ametza beste amets batean</i>	Maialen Uriarte	S. Altube (Gernika)
	2) <i>Hiru urte</i>	Garazi Alegria	P. Lezo (Pasaia)
	3) <i>Etorkizuna gurea da</i>	Eduarne Bilbao	S. Altube (Gernika)
	Accesita: <i>Zeintzuk dira nire gurasoak?</i>	Leire Akizu	Iparragirre (Urretxu)
A: poesia 10 - 13 urte	1) Eman gabea	-	S. Altube (Gernika)
	2) <i>Aitortu, arren</i>	Mikel Kaltzakorta	Haurtzaro Ikastola (Oiartzun)
	3) <i>Naturaren zaindariak</i>	Aritz Olarte	
B: narrazioa 14 - 17 urte	1) <i>Hango hodei bat hemengo zeruan</i>	Amaia Iturriotz	Urretxu-Zumarraga Ikastola (Urretxu)
	2) <i>Bizitza pintzeladetan</i>	Elene Etxaniz	Bergara
	3) <i>Angel</i>	Irati Oregi	Zumaiaiko herri-ikastetxea
B: poesia 14 - 17 urte	1) <i>Dortoken sekretua</i>	Asier Badiola	P. Lezo (Pasaia)
	2) <i>Maiteminduaeren koplak</i>	Anartz Izagirre	Ikasberri (Azpeitia)
	3) <i>Edan eta edan</i>	Mikela Atxoarena	Xalbador (Kanbo)

Epaimahaikideak:

- A maila: Yolanda Arrieta, Igone Etxebarria eta Antton Irusta.

- B maila: Joseba Butron, Jabier Kaltzakorta eta Mayi Iza.



0491 CONSELLO DA CULTURA GALEGA
EUSKALTZAINDIA
INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

Liber

0491 CONSELLO DA CULTUR
EUSKALTZAINDIA
INSTITUT D'ESTUDIS C





3

ERAKUNDE ZERBITZUAK

Bilboko Plaza Barrian du Euskaltzaindiak egoitza. Bertatik eramaten dira azpiegiturazko koordinazio lanak eta hor kokatzen dira eremu honi lotuta dauden zerbitzuak: Idazkaritza, Ekonomia, Azkue Biblioteka, Onomastika, Argitalpen eta Banaketa, Prentsa eta Komunikazioa eta Informatika eta Telekomunikazio zerbitzuak. Jagonet Zerbitzua, aldiz, Donostiako ordezkartzan dago.

Erakundeei, elkarteei nahiz gizabanakoei hurbileko zerbitzuak eskaintzeko asmoarekin, egoitzaz gainera, Euskal Herriko lau hiriburutan kokatu ditu Euskaltzaindiak bere ordezkartzak: Baiona, Donostia, Gasteiz eta Iruñea. Garrantzi handikoak dira jendearekiko harremanak: hizkuntzarekiko kontsultak, ziurtagiriak eta talde-bisitak, besteak beste. Hauek, bai egoitzatik eta baita ordezkartzetatik bideratzen dira.

Bost bulegoetara etortzen diren hiritarren eskabideak etengabe erantzuten dira, ponte-izen eta deituren ziurtagiriak eginez, gehienbat, baina baita ere toponimia eta euskararekiko beste gai ugari aztertuz ere. Egoitzan eta ordezkartzetan ponte-izen eta deiturari buruzko ziurtagiriak egiten dira.

Horrezaz gain, egoitzako eta Gasteizko ordezkartzaren aretoak kultura erakunde eta elkarteei irekita egon dira euskararen inguruko gai, hitzaldi, aurkezpen, bilkura eta prentsaurrekoetarako.

I. AZKUE BIBLIOTEKA

II. ONOMASTIKA ZERBITZUA

III. ARGITALPEN ZERBITZUA

IV. ARGITALPEN/BANAKETA ZERBITZUA

V. IKT ZERBITZUA

VI PRENTSA ETA KOMUNIKAZIOA ZERBITZUA

VII. JAGONET ZERBITZUA



ERAKUNDE ZERBITZUAK

I. AZKUE BIBLIOTEKA

Liburuek, aldizkariak eta antzekoak osatzen dute Azkue Bibliotekaren Katalogoa (ABK). Lau prozesu desberdin sartzen dira hemen: erosketa/eskuraketa, katalogazioa, erabiltzaileekikoak (kontsulta, mailegua, kopia) eta mantentzea.

2010ean 1.796 sarrera berri daude ABK katalogoan, 1555 ale berri dagozkionak, eta horietatik 68 ale digitalak edo digitalizatuak dira. Hauek dira esanguratsuenak: *O frontao: jornal sportivo, literario e theatral*; *Traducción al euskera de poesías de Lope de Vega, Calderón de la Barca, Quevedo, Becquer, Argensola (Ametzagar 'tar Bingen); Ama guziz puchanta (eskuizkribua); Bertsogintzan (Tontorreko Nikolas); Bonaparteren bi lan labur: Escuararen gorputza, Lexicon cantabricum: Diccionario bascongado, español y francés* (M.r Fl. Léclusek argitaratua) eta *A table of days or The testimony of languages to the identity of the Sabbath* (W.M. Jonesek argitaratua); *Les imprimeurs et les libraires en Béarn (1552-1883)* (Louis Lacaze); *Ama Birjiña Arantzazu-koaren kondaira ta bederatiurrena; Jolasak* (Agustin P. Iturriaga); *Uste diñat! = ¡Ya lo creo!: baserritar neskatxak kalian mirabetzan zer irabazten eta zer galtzen*

duten ikusteko eta ikasteko jolas-gertaketa: atal bakarra (Antonio Amundarain).

Euskaltzaindiaren webguneko dokumentuak indexatu dira eta katalogoan integratu. Bestalde, Akademiaren argitalpen guztiak bildu eta kopia elektronikokoak gordetzeko egitasmoari jarraipena eman zaio. *Euskera* agerkaria berrizatzeko prozesuan parte hartu da. Elkartasuna euskarazko aldizkaria digitalizatu da. Hiru funts bibliografikoren dohaintza kudeatu da: P. Artza, J.L. Uranga eta J.J. Arginzoniz. Lau liburu erakusketa antolatu dira lau ekitaldi akademiko edo kulturalen harira: Bilboko Liburu Azoka, ohorezko euskaltzainen izendatzea, Euskeraren Herri Hizkeren Atlasaren (EHHA) aurkezpena eta Patxi Uribarrenen sarrera hitzaldia. Argazkiei dagokienez, katalogazio lanekin jarraitu da.

II. ONOMASTIKA ZERBITZUA

Hiru arlo nagusitan banatzen da lana: deiturak, ponte izenak eta leku-izen edo toponimoak. Erakunde, enpresa zein gizabanakoengandik datoz galderak, eta batzuek berehalako erantzuna behar izaten dute -erregistratzeko jaioberriak, adibidez- eta beste batzuk ikerketa luzeagoa.

EUDELekin indarrean dagoen hitzarmenak jaso bezala udalei Onomastika alorreko aholkularitza ematen zaie. Horretaz gain, Onomastika batzordeak agindutako lanak ere egiten ditu.

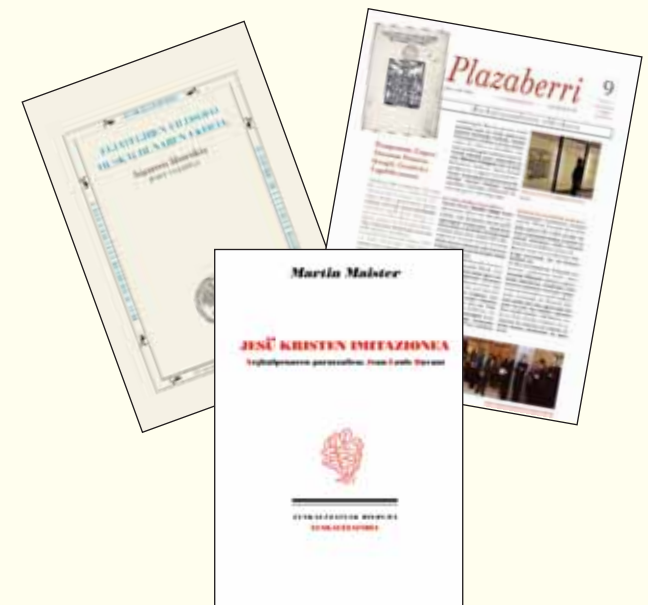


ERAKUNDE ZERBITZUAK

III. ARGITALPEN ZERBITZUA

Argitalpen Zerbitzuaren bitartez, jarraiko argitarabidea gauzatu da 2010. urtean:

- *Ahotsa, hitzak, hizkuntzak*. Editoreak: Pablo González de Langarica eta Sebastian Gartzia Trujillo
- *Aguirre Asteasukoaren eracusaldiak. Sermoia ikuspegi sozio-diskurtsiboaren argitan*. Egilea: Arantza Ozaeta
- *Elgoibarko ahozko euskara*. Egilea: Jesus Mari Makazaga
- *Erlea* aldizkaria, 2. eta 3. zenbakiak. Zuzendaria: Bernardo Atxaga. Egileak: batzuk
- *Euskera, 2009, 1*. Egileak: Batzuk
- *Euskera, 2009, 2-1*. Egileak: Batzuk
- *Euskera, 2009, 2-2*. Egileak: Batzuk
- *Euskera 2009, 3*. Egileak: Batzuk
- *Euskaltzaindiaren 2009ko Oroitidazkia*
- *Euskaltzaindiaren Gida*
- *Euskaltzaindiaren Argitalpenen Katalogoa* Paratzaileak: Ricardo Badiola eta Jon Artza
- *Euskararen Herri Hizkeren Atlas I*
- *Euskararen Herri Hizkeren Atlas II*
- *Euskararen Legeak hogeita bost urte. Eskola alorreko bilakaera: balioespen-saioa*. Egilea: Mikel Zalbide
- *Gasteizko Toponimia III, Gasteizko Ubarrundia/ Toponimia de Vitoria III, Ubarrundia de Vitoria*. Egilea: Elena Martinez de Madina. Zuzendaria: Jose Luis Lizundia. Aholkularia: Roberto González de Viñaspre
- *Gramatika Emendakinak. Zuberoako euskaraz*. Egilea: Jüje Etxebarne. Laguntzaileak: AEK, Xiberoko Gaü Eskola Laminak
- *Gratien Adema "Zaldubi": Alegiak eta bertze neurtitzak*. Paratzailea: Henri Duhau
- *Helduen euskalduntzea eta etorkinak Ipar Euskal Herrian*. Egileak: Erramun Baxok eta Jean-Baptiste Coyos
- *Hiztegi Batua, 2010*
- *Ikastola mugimendua. Dabilen herria*. Euskaltzaindia eta Ikastolen Elkartearen arteko lankidetzatza
- *Narrazioak eta olerkiak, 2009*. Egileak: Batzuk
- *Plazaberri berripapera*. Sei ale kaleratu dira
- *Perpetua Saragueta: eskuidatziak eta hiztegia*. Paratzailea: Andres Iñigo
- *Sakanako euskara. Burundako hizkera*. Egilea: Koldo Zuazo





ERAKUNDE ZERBITZUAK

IV. ARGITALPEN/BANAKETA ZERBITZUA

Euskaltzaindiak urtero 20 argitalpen inguru aurkezten ditu. Batzuk koedizioan badira ere, argitalpen ia guztien salmenta osoa Akademiak egiten du. Oso kasu gutxitan, koeditoreak ere saltzen du. Ale gehienak banatzaileen bidez saltzen dira (2010: 1.250 ale), liburudendei ale gutxi batzuk (2010: 62 ale) eta gauza bera zuzeneko eskarien bidez (2010: 266 ale).

Euskaltzaindia DILVE proiektuan integratua dago eta Euskadiko Editoreen Gremioko kide egin da. Euskaltzaindiaren argitalpen ugari, formatu desberdinetan, www.euskaltzaindia.net webgunean ikusgai eta erabilgarri daude.

2010ean gehien saldu diren argitalpenak hauek izan dira: *Gramatika Laburra: Perpaus bakuna*; *Euskaltzaindia, ekin eta jarrai*; *Ahotsa, hitzak, hizkuntzak: euskal olerki antologia* eta *Erlea* aldizkari literarioaren 2. eta 3. zenbakiak izan dira

V. INFORMATIKA ETA TELEKOMUNIKAZIO ZERBITZUA

Azpiegitura informatikoaren arloan eta Akademiaren egitasmoetan lan hauek egin dira, besteak beste: Euskararen Historia Sozialaren jakintza-basearen egitasmoaren jarraipena, Durangoko bulego berrian informatika eta telekomunikazio sistemak ezartzea, sare-zerbitzu, datu-base eta aplikazioetarako Linux zerbitzari berritua ezartzea, Azkue Bibliotekako Katalogoaren sisteman Z39.50 interfazea instalatzea, edota Erakundearen mezularitza-zerbitzari berria ezartzea.

IKT batzordearentzat hainbat lan burutu dira (webgunea berritzeko egitasmoa, *Auspoa* bilduma webgeneratzeko egitasmoa, *Anaitasuna* aldizkariaren digitalizazioa). Bestalde, sistema informatikoak mantentzea dagokio zerbitzu honi.



ERAKUNDE ZERBITZUAK

VI. PRENTSA ETA KOMUNIKAZIO ZERBITZUA

Zerbitzu honek honako helburu hauek betetzen ditu: Euskaltzaindiaren eta komunikabideen arteko loturak sendotzeko, gizarteak Akademiaren jardueraren berri izatea eta Akademiak, elkarlanean, beste erakunde eta elkarteekin egiten dituen ekintzen eta eginkizunen berri ematea.

Bestalde, euskaltzainen curriculumak egitea eta eguneratzea zerbitzu honi dagokio, webguneko albisteak gaurkotzearekin batera. Erakundearen hileroko barnerako informazio buletina, *Albiste Orria* deritzana, egiten du Idazkariordearekin batera eta baita *Plazaberri* bloga eta paperezko *Plazaberri* ere.

2010ean, kanpora begira egindako lanen artean, Euskaltzaindiaren jardunaldiak daude: “Corpusgintza, gaur egun” mintegia, “Terminologia juridiko-administratiboa” jardunaldia, XV. Jagon Jardunaldiak: “Euskara, gazteak eta aisialdia”; Lourdes Oñederra, Patxi Uribarren eta Xarles Videgain euskaltzain osoen sarrera-hitzaldiak; Jean-Baptiste Coyos euskaltzain osoaren izendapena; ageriko bilkurak, ohorezko euskaltzain berrien izendapena edota, besteren artean, *Euskararen Herri Hizkeren Atlas (EHHA): I. eta II.* liburukien eta bestelako argitalpenen aurkezpenak.

VII. JAGONET

Jagonet interneten bidez euskararen erabilera zuzena eta egokia eragiteko zerbitzua da eta bi helburu nagusi ditu: batetik, herritarrak zerbitzatzera, eta bestetik, gure hizkuntzaren kalitatea areagotzen laguntzea. Zerbitzua hizkuntza mailako kontsulta interaktiboak egiteko prestatua dago eta erabiltzaileak eskuragarri ditu Euskaltzaindiaren batzordeek aztergai izan dituzten galderarik ohikoenen erantzunak.

2010ean, 1.186 galdera jaso dira galdelekuan, eta banan-banan 1.170 erantzun eman dira (bi kasuetan, iaz baino %21 gehiago). Bestalde, Jagonet zerbitzuan bistaratutako web-orri kopurua 140.443 izan da. 2010. urtearen amaieran, zerbitzuaren datu-basea 542 galdera-erantzunek osatzen dute.



Eusko Jaurlaritzako, Arabako, Bizkaiko eta Gipuzkoako Foru Aldundietako ordezkariak eta euskaltzainburua 2010-2013 aldirako programa-kontratua sinatzen





4

HERRI ADMINISTRAZIO ETA ERAKUNDEAK

Euskaltzaindiak hitzarmenak ditu hainbat herri administrazio, erakunde, komunikabide eta elkarteekin. Hona hemen zerrenda:

- Eusko Jaurlaritza
- Nafarroako Gobernua
- Espainiako Administrazioa
- Euskararen Erakunde Publikoa - Office Public de la Langue Basque
- Araba, Bizkaia eta Gipuzkoako Foru Aldundiak
- Udalak: EUDEL, Donostia, Gasteiz, Iruñea, Bilbo, Erandio, Zornotza, Azkoitia, Oiartzun, Berriz, Gernika, Getxo, Sopela, Leioa, Elgoibar eta Zierbena
- UZEI
- Euskal Herriko Unibertsitatea
- Udako Euskal Unibertsitatea
- Deustuko Unibertsitatea
- Nafarroako Unibersitate Publikoa
- Euskaltel
- EITB
- Euskal Herriko Ikastolen Konfederazioa
- Topagunea
- Feve
- Bizkaia Irratia
- Euskarazko Komunikazio Taldea
- Labayru Euskal Kulturaren Erakundea
- Elhuyar Fundazioa
- Olaso Dorrea Sorrerakundea
- Euskal Herria Irratia
- *Berría* egunkaria
- Herri Arduralaritzaren Euskal Erakundea (HAEE – IVAP)
- Bergarako Irigoyen Patronatua
- Arantzazuko Frantziskotarrak eta Bizkaiko Foru Aldundia
- Unesco Etxea
- *Argia* aldizkaria
- Azkue Fundazioa
- *Deia* egunkaria
- *Noticias de Gipuzkoa* egunkaria
- *El Diario Vasco* egunkaria
- Mintzola Fundazioa



Andres Urrutia eta Iñaki Goirizelaia (Euskal Herriko Unibertsitateko errektorea) lankidetzeta-hitzarmena sinatzen



Andres Urrutia (Euskaltzaindia), Alberto Catalán (Nafarroako Gobernuko Hezkuntza kontseilaria) eta Xabier Azanza (Euskarabidea)



Iñaki Azkuna (Bilboko alkatea) eta Andres Urrutia (euskaltzainburua) lankidetza-hitzarmena sinatzen





EUSKALTZAINDIA

Memoria de actividades **2010**





EUSKALTZAINDIA

Plaza Barria, 15
48005 Bilbo

Tel.: 94 415 81 55
Fax: 94 415 81 44

info@euskaltzaindia.net
www.euskaltzaindia.net



ÍNDICE

PRESENTACIÓN	5
1. ACTIVIDADES INSTITUCIONALES	7
I. Actividad interna	7
II. Actividad externa	12
2. ACTIVIDAD ACADÉMICA	17
I. Lexicografía	18
II. Gramática	22
III. Dialectología	22
IV. Onomástica	24
V. Literatura	26
VI. Sección tutelar	28
VI.1 Comisión del Corpus	
VI.2 Grupo de trabajo de los dialectos	
VI.3 Comisión de Fomento	
VI.4 Programa <i>Joanes Etxeberri</i>	
VII. Comisiones estructurales	30
VII.1 Comisión Biblioteca Azkue	
VII.2 Comisión de Tecnologías de la Información y de la Comunicación	
VII.3 Proyecto <i>Historia de Euskaltzaindia</i>	
VII.4 Revista <i>Erlea</i>	
VIII. Premios literarios R. M. Azkue	30
3. SERVICIOS DE LA ACADEMIA	37
I. Biblioteca Azkue	38
II. Servicio de onomástica	38
III. Servicio de publicaciones	39
IV. Servicio de venta de publicaciones	40
V. Servicio de informática y telecomunicación	40
VI. Servicio de prensa y comunicación	41
VII. Servicio <i>Jagonet</i>	41
4. ADMINISTRACIONES E INSTITUCIONES	43



Presentación



Xabier Kintana Urtiaga

Secretario académico

A la hora de mostrar en público los resultados de algunos trabajos que han tenido que ser elaborados poco a poco, suele ocurrir con frecuencia que presenten una importancia y un brillo superiores a lo que se les podía suponer al principio. Así nos lo recuerdan algunos de los refranes vascos de 1596: *Hasiak egina dirudi, asakatuak eder* 'Lo empezado parece ya hecho, y lo acabado, hermoso' o *Dindika murkoa betatu doa* 'Gota a gota se llena el jarro'.

Los quehaceres habituales de toda Academia de la Lengua, en general, suelen ser de dos tipos. Por una parte están los referidos a sus actividades internas, cambio de sus miembros, homenajes, nombramientos y discursos de ingreso, notas necrológicas, relaciones, acuerdos y colaboraciones con las instituciones públicas y privadas, adaptación y mejoras de su administración y servicios, así como la comunicación con el público.

Por otro lado tenemos las tareas directamente relacionadas con la lengua,

necesarias para adecuarla a las continuas y cambiantes necesidades surgidas con el paso del tiempo, que son, precisamente, las que cualquier Academia de la Lengua está llamada a cumplir. En ese ámbito, Euskaltzaindia, por medio de sus comisiones de trabajo, y grupos de investigación, viene realizando una serie de trabajos, conseguidos tras muchas horas de investigación y no pocas discusiones, materializadas en unos resultados que se van acumulando. Por ello, a la hora de realizar su memoria anual, resulta necesario especificar cuáles han sido sus trabajos y proyectos más significativos, a fin de informar cumplidamente de ellos a toda la sociedad.

Aquí, entre otros, se da cuenta brevemente de las materias tratadas por las distintas comisiones y grupos de investigación de la Academia Vasca, tanto en la Sección de Investigación (Lexicografía, gramática, dialectología, onomástica, literatura...), como en la Sección de Fomento (Corpus, dialectos, status de la lengua, historia social del idioma...).

No olvida Euskaltzaindia sus comisiones y proyectos de trabajo estructurales, como son la *Azkué Biblioteka*, las Nuevas Tecnologías de Información y Comunicación, la Historia de la Academia o la revista literaria *Erlea*, ya que por medio de ellas, y con la inestimable ayuda de los servicios de la institución, consigue sintonizar con el mundo y la sociedad que le rodea. Del mismo modo, procura también incidir en el mundo editorial, publicando obras diversas, de acuerdo con sus recursos.

Las Academias, en general, deben su financiación a las ayudas que reciben de las instituciones públicas, y ese es también nuestro caso. Por ello, en la actual situación de grave crisis económica, y a pesar de las drásticas reducciones que ello ha ocasionado en todos los ámbitos, Euskaltzaindia quiere manifestar su reconocimiento y sincero aprecio hacia todas las entidades públicas y privadas que la han ayudado ya que sin ellas nos hubiera resultado imposible continuar en nuestro trabajo.



En primer término, los nuevos académicos de honor en el acto de entrega de diplomas, celebrado el 26 de febrero de 2010 en Bilbao. Les acompañan los académicos de número.





1

ACTIVIDADES INSTITUCIONALES

I. ACTIVIDAD INTERNA

La Real Academia de la Lengua Vasca (1919) es la institución académica oficial que vela por el euskera. Atiende a las investigaciones sobre el mismo, lo tutela socialmente y establece sus normas filológicas de uso. La Academia tiene dos secciones: Sección de Investigación y Sección Tutelar.

Euskaltzaindia goza del reconocimiento oficial, con carácter de Real Academia en España (1976), y como entidad de bien público en el ámbito de la República Francesa (1995). Asimismo, tanto el Estatuto de Gernika –Ley Orgánica del 18 de diciembre 3/1979- como el Gobierno de Navarra –Ley Foral del 15 de diciembre- reconocen a Euskaltzaindia como institución oficial consultiva en materia que atañe al euskera.

La actividad académica de la Real Academia de la Lengua Vasca / Euskaltzaindia se sustenta en el trabajo que realizan las comisiones, cuya labor es fundamental para garantizar la marcha de la Academia.

Asimismo, las sesiones plenarias que se celebran una vez al mes confieren rango de norma a las propuestas lingüísticas provenientes de las comisiones académicas.

Las reuniones mensuales plenarias y las de la Junta de Gobierno se realizan generalmente en la sede y en la delegación de Gipuzkoa. La Junta de Gobierno se reúne habitualmente cada quince días. Su función es dirigir y velar por el buen funcionamiento de la Academia. El gerente y el vicesecretario realizan la coordinación pertinente con los distintos responsables según los temas a tratar. En 2010 ha realizado un total de 20 reuniones.

Las Comisiones académicas se reúnen tanto en la sede como en las distintas delegaciones. El vicesecretario se encarga de realizar la tarea de seguimiento y coordinación de las distintas comisiones, así como la elaboración de informes para la gerencia, Junta de Gobierno y, en los plazos señalados, para las distintas Administraciones Públicas.

- I.1. **Nuevos académicos de honor**
- I.2. **Jean-Louis Davant, académico emérito**
- I.3. **Jean Baptiste Coyos académico de número**
- I.4. **Renovación de la publicación oficial *Euskera***
- I.5. **Discursos de ingreso de Lourdes Oñederra, Patxi Uribarren y Xarles Videgain**
- I.6. **Joseba Zabaleta, gerente de Euskaltzaindia**
- I.7. **Erramun Osa, nuevo vicesecretario**
- I.8. **Fallecimientos**



ACTIVIDADES INSTITUCIONALES

I.1. Nuevos académicos de honor

El 29 de enero, en el Pleno celebrado en Donostia, Euskaltzaindia ha nombrado a estos 11 nuevos académicos de honor: Pakita Arregi, Gorka Aulestia, Joxe Azurmendi, Luis Baraiazarra, Erramun Baxok, Martzel Etchehandy, Ana Maria Etxaide, Joshua Fishman, Jose Angel Irigarai, Joxemari Iriondo y Xabier Lete. La entrega de los diplomas ha tenido lugar el 26 de febrero.

I.2. Jean-Louis Davant, académico emérito

El 23 de Julio, en el Pleno celebrado en Donostia, Euskaltzaindia ha nombrado a Jean-Louis Davant académico emérito.

I.3. Jean-Baptiste Coyos académico de número

El 26 de noviembre, en sesión plenaria celebrada en Bilbao, Jean-Baptiste Coyos ha sido nombrado académico de número.



Los nuevos académicos de honor.



ACTIVIDADES INSTITUCIONALES

Itziar Idiazabal (académica correspondiente), Andres Urrutia (presidente de Euskaltzaindia) y Ana Toledo (académica de número) en la presentación de la revista *Euskera*.



I.4. Renovación de la publicación oficial *Euskera*

Euskera, publicación oficial de Euskaltzaindia / Real Academia de la Lengua Vasca, comienza una nueva etapa, toda vez que la Academia ha decidido renovar tanto su forma como sus contenidos. El objetivo de tales cambios es doble: por un lado, garantizar la calidad de la publicación, y por otro convertirse en referencia para la comunidad científica.

Así, *Euskera* se ha integrado dentro del proceso general de homologación que están llevando a cabo las revistas científicas estos últimos años. En aras de este objetivo y para que pueda ser valorado dentro de las pautas de calidad que determina el CSIC (Consejo Superior de Investigaciones Científicas), se ha cumplido con los criterios Latindex y la revista se ha integrado en el catálogo del mismo nombre. Para ello, entre otras medidas, se han creado el Consejo de Redacción y el Consejo Asesor de la revista,

dándose a su vez el tratamiento y estructura adecuados a los artículos científicos. En este esfuerzo se recurrirá sistemáticamente a la ayuda de evaluadores externos.



ACTIVIDADES INSTITUCIONALES

I.5. Discursos de ingreso de Lourdes Oñederra, Patxi Uribarren y Xarles Videgain

El 26 de marzo, en el Ayuntamiento de Donostia, Lourdes Oñederra ha pronunciado su discurso de ingreso en Euskaltzaindia: “Drift”. Le ha respondido Miren Azkarate, con el discurso “Ur lasterraren dama”.

Por otra parte, el 28 de mayo, en Aramaio, Patxi Uribarren ha pronunciado su discurso de ingreso, titulado “Zirelako gara, garelako izango dira”. Jose Luis Lizundia le ha dado la contestación, con “Ganbarruetatik Araba euskaldunera”.

Asimismo, el 30 de octubre, en Baiona, se ha celebrado el acto de ingreso de Xarles Videgain, “Baionan”. Ha sido respondido por Beñat Oihartzabal, con “Bokal koloratuei jarraikiz”.

Ceremonia de ingreso en la Academia de Miren Lourdes Oñederra, el 26 de marzo de 2010, en el Ayuntamiento de Donostia. Junto a los académicos, el alcalde Odon Elorza.

I.6. Joseba Zabaleta, gerente de Euskaltzaindia

Joseba Zabaleta ha sido nombrado gerente de Euskaltzaindia. Zabaleta cubre la vacante dejada por Juanjo Zearreta, tras su fallecimiento en accidente. El 1 de junio se ha incorporado a su puesto de trabajo.

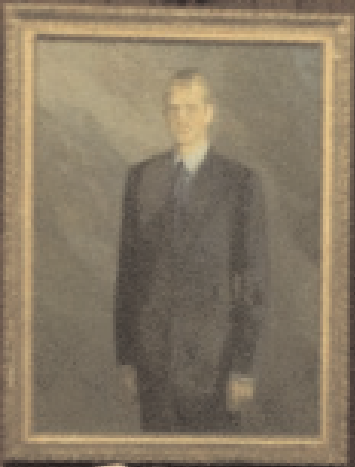
I.7. Erramun Osa, nuevo vicesecretario

Erramun Osa cubrirá la vacante dejada por Pello Telleria en la vicesecretaría de la Academia. Osa ha sido presentado a los académicos en la sesión plenaria del mes de diciembre.

I.8. Fallecimientos

En 2010 han fallecido los siguientes académicos: Jorge Cortes Izal, académico correspondiente, y Xabier Lete, académico de honor.







ACTIVIDADES INSTITUCIONALES

II. ACTIVIDADES EXTERNAS

Euskaltzaindia trabaja en colaboración con otras instituciones de una manera habitual. Estas son algunas de las actividades realizadas en 2010:

El 21 de enero, la Fundación Eroski, Elhuyar y Euskaltzaindia han organizado en la sede de la Academia un seminario denominado "Corpusgintza gaur egun". El objetivo del mismo ha sido, por un lado, mostrar la importancia que el corpus lingüístico tiene para los filólogos, y por otro, poner de manifiesto la situación en la que se encuentran los corpus en euskera y los multilingües. En el transcurso de este seminario Eroski ha hecho entrega a Euskaltzaindia de un CD que recoge el corpus recopilado tras el análisis de los textos publicados a lo largo de doce años en la revista *Consumer*. La Fundación Elhuyar y Eleka Ingeniaritza Linguistikoa han tomado parte en la elaboración de dicho corpus.

La Academia ha tomado parte en la campaña denominada "Televisión sin fronteras", que se inició en 2007 en Valencia y que, en el caso de Euskal Herria, tiene como principal objetivo garantizar legalmente

que Euskal Telebista se siga viendo en Navarra. La Academia, junto con instituciones como Eusko Ikaskuntza y Kontseilua, ha iniciado la recogida de firmas.

En marzo, Euskaltzaindia ha organizado sendas jornadas: por un lado, en colaboración con el Instituto Navarro del Vascuence, en Pamplona se ha tratado sobre el tema "Euskarazko terminologia juridiko-administratiboa" (Terminología jurídico-administrativa en euskera); por otro, en la sede de Bilbao, la Academia ha organizado la jornada "Hiztegi Batua. Irizpideak, prozedurak eta tresnak" (Diccionario Unificado. Criterios, procedimientos y herramientas), en el transcurso de la cual ha presentado dos nuevos instrumentos léxicos: *Hiztegi Batu Oinarriduna* (HBO) (Diccionario Unificado Documentado) y *Lexikoaren Behatokia* (Observatorio del Léxico).

En abril ha tomado parte en el Encuentro de Escritores Vascos de Sara, donde ha presentado cuatro libros. También ha participado en las ferias de Bilbao y Durango, así como en la de Madrid y en la Feria Liber de Barcelona.

En el mes de julio, la Academia ha acudido al XV congreso Euralex, que se ha celebrado en Frisia. En representación de la Academia, el responsable de la Sección de Investigación, Andoni Sagarna, ha presentado la siguiente comunicación: "The Lexicographic Work of Euskaltzaindia - The Basque Language Academy 1984-2009".

Asimismo, la Academia ha estado en Atarrabia, participando en los actos previos a la fiesta de las ikastolas navarras. Además de realizar un acto público, Euskaltzaindia ha presentado el libro *Ikastola mugimendua. Dabilen herria*, publicado en colaboración con la Federación de Ikastolas.

En diciembre la Academia ha participado en el acto de homenaje a Fernando Artola "Bordari", en colaboración con el Ayuntamiento de Hondarribia, y también en la celebración de Xalbador Eguna, en Urepele. Además, ha realizado un acto público en Zarautz, en conmemoración del 400 aniversario de la presencia de los padres franciscanos en esta localidad.

ACTIVIDADES INSTITUCIONALES

Itziar Nogeraz (Fundación Elhuyar), Andres Urrutia (Euskaltzaindia) y Agustin Markaide (Eroski).





ACTIVIDADES INSTITUCIONALES

El académico Jean-Louis Davant en el Encuentro de Escritores Vascos de Sara 2010.





ACTIVIDADES INSTITUCIONALES

Los académicos y los representantes de las ikastolas en la ikastola Paz de Ziganda de Atarrabia, con ocasión de Nafarroa Oinez 2010.







2

ACTIVIDAD ACADÉMICA

La actividad académica de la Real Academia de la Lengua Vasca / Euskaltzaindia se sustenta en el trabajo que realizan las comisiones. Las sesiones plenarias que se celebran una vez al mes confieren rango de norma a las propuestas lingüísticas provenientes de las comisiones académicas.

Euskaltzaindia tiene dos grandes secciones: la Sección de Investigación y la Sección Tutelar. Tanto sus responsables como sus miembros, así como las comisiones que integran ambas secciones, renuevan sus cargos cada cuatro años. Las comisiones se valen de asesores, siempre que el tema lo requiera, formando grupos específicos de trabajo, encargados de emitir informes sobre temas concretos. Las comisiones recogen el trabajo de los académicos -tanto de número como correspondientes- y de los expertos en diferentes temas: es el caso de profesores - universitarios o de bachillerato-, escritores, especialistas en el ámbito de la euskaldunización y la alfabetización, profesionales de los medios de comunicación, etc.

I. LEXICOGRAFÍA

II. GRAMÁTICA

III. DIALECTOLOGÍA

IV. ONOMÁSTICA

V. LITERATURA

VI SECCIÓN TUTELAR

VII. COMISIONES ESTRUCTURALES

VIII. PREMIOS LITERARIOS R. M. AZKUE



ACTIVIDAD ACADÉMICA

I. LEXICOGRAFÍA

El ámbito de la lexicografía es básico dentro de la actividad de una Academia. Euskaltzaindia, una vez concluido el *Diccionario General Vasco*, trabaja en la actualidad en otros dos grandes proyectos: el *Diccionario Unificado* y el *Diccionario de Euskaltzaindia*.

I.1. Diccionario de Euskaltzaindia. Definiciones y Usos

La Academia trabaja en la elaboración de este nuevo diccionario, partiendo del listado de términos publicados en la primera fase del Diccionario Unificado.

Durante 2010 se ha trabajado en la redacción de las entradas comprendidas entre las letras *l-z* y *o-oztopbide*, que se han leído y corregido. Las correcciones comprendidas entre *dieta-gutzizko* y *h-z*. han sido incluidas en la base de datos. También se han añadido nuevas entradas en el Diccionario General Vasco.

I.1.2. Comisión Delegada para el Diccionario de Euskaltzaindia. Definiciones y Usos

De cara a agilizar el trabajo que se desarrolla en la elaboración del *Diccionario de Euskaltzaindia*, la Academia ha creado la comisión delegada para el *Diccionario de Euskaltzaindia. Definiciones y Usos*, que comenzó su andadura en junio y que hace un seguimiento exhaustivo del trabajo mencionado, por delegación del Pleno. En 2010 la comisión ha revisado las entradas comprendidas entre las palabras *bide-jauregitar*, lo que supone un total de 7.500 entradas.

1.2. Diccionario Unificado

1.2.1. Comisión Delegada para el Diccionario Unificado (segunda fase)

La Comisión delegada para el Diccionario Unificado (segunda fase) fue creada en 2009, con el fin de agilizar el trabajo que se desarrolla en la elaboración del Diccionario Unificado, por delegación del Pleno de Euskaltzaindia.

En 2010, con el visto bueno del Pleno, a todas las entradas propuestas por la comisión se les ha dado rango de norma. Como consecuencia, la Academia ha publicado la tercera edición del Diccionario Unificado, que contiene 8.230 entradas (29,6%) y 1.887 sub-entradas (45,3%) más que el publicado en 2008.



Los miembros de la comisión del Diccionario Unificado (segunda fase), en una sesión de trabajo, en Bilbao y Donostia. En primer plano, los académicos Pello Salaburu, Xabier Kintana y Patxi Uribarren.



ACTIVIDAD ACADÉMICA

1.2.2. Grupo de Trabajo del Diccionario Unificado

Así como el *Diccionario General Vasco* es descriptivo e histórico, el *Diccionario Unificado* es normativo.

Con anterioridad, Euskaltzaindia había aprobado diversos diccionarios especializados, como el *Diccionario para la Unificación*, el *Diccionario de Matemáticas*, el *Nomenclátor Mercantil*, etc. La Academia, no obstante, veía la necesidad de elaborar un Diccionario Básico del Euskera Unificado, para lo cual creó, en 1992, la Comisión del Vocabulario Unificado.

En la primera entrega del *Diccionario Unificado* se han recogido las formas de mayor frecuencia y extensión, hasta un total de 22.736 entradas. En la segunda fase, iniciada en el año 2001, se recopilan los usos menos habituales, en una cantidad no menor que en la primera fase. Cuando todas las palabras hayan sido revisadas y aprobadas por Euskaltzaindia, el *Diccionario Unificado* contará con más de 55.000 términos. En 2010 se ha seguido aprobando términos. El listado completo está totalmente actualizado en el sitio web de Euskaltzaindia (www.euskaltzaindia.net), donde puede ser consultado.

Por otra parte, Euskaltzaindia y UZEI han mantenido su colaboración también este año.

1.3. Diccionario de Ciencia y Técnica

Para este proyecto se han recopilado las palabras de la base de datos de Elhuyar y se han tratado los términos de Matemáticas, cuya lista está a punto de ser culminada. Asimismo, se ha comenzado a trabajar con los términos de Física. La finalidad de esta Comisión es analizar la terminología utilizada en los ámbitos de la ciencia y de la técnica, a fin de proponer al Pleno la aprobación de un listado básico de términos de dichas áreas.

1.4. Diccionario Histórico Etimológico Vasco

Partiendo de los estudios históricos y etimológicos sobre las palabras vascas realizados hasta el momento, y valiéndose asimismo de la información que contiene el *Diccionario General Vasco*, el objetivo es analizar de forma sistemática el origen y la historia del léxico vasco.

1.5. Observatorio del Léxico

El Observatorio del Léxico es un proyecto que la Academia está llevando a cabo en colaboración con UZEI, Elhuyar y el grupo Ixa de la UPV. El objetivo de este trabajo es elaborar un corpus de textos etiquetado y organizado de tal manera que sea propicio para analizar los usos del léxico, así como para documentar las normas y recomendaciones relativas al léxico. 6 millones de términos han sido incorporados al corpus, que suma un total de 10 millones.

Para poder desarrollar este proyecto, Euskaltzaindia ha firmado convenios con diversos medios de comunicación -el diario *Berria*, la revista *Argia*, el grupo de comunicación EiTb, *Deia*, *Noticias de Gipuzkoa* y *Diario Vasco*- quienes están poniendo a disposición de Euskaltzaindia los textos en euskera que producen, que están siendo debidamente etiquetados y catalogados. En el futuro, Euskaltzaindia firmará convenios con más medios de comunicación.

ACTIVIDAD ACADÉMICA

El Observatorio del Léxico se nutre de los textos que producen los medios de comunicación. En la fotografía, Andoni Sagarna (responsable de la Sección de Investigación), Joan Mari Larrarte (Berria), Berdaitz Goia (Argia) y Andres Urrutia, presidente de Euskaltzaindia.





ACTIVIDAD ACADÉMICA

II. GRAMÁTICA

En la actualidad, la comisión centra su labor en el estudio de la subordinación. Se ha terminado, y dejado listo para ser publicado, el libro EGLU-VII, *Euskal Gramatika: Lehen Urratsak VII (Mendeko perpausak 3)*. Se trata del tercer libro dedicado a la subordinación.

Se ha terminado la revisión de la redacción de EGLU-III y el siguiente tomo, EGLU-IV, se ha revisado hasta la mitad. La comisión también está elaborando la Gramática General Vasca, y ha culminado la redacción de la versión breve de ésta. Además, se ha atendido a numerosas consultas lingüísticas recibidas a través del servicio de consultas JAGONET. Se ha respondido a 40 preguntas.

III. DIALECTOLOGÍA

III.1. Atlas de las Variedades Locales del Euskera

Una vez configurada, en 1986, la red de encuestas, el cuestionario y la metodología de trabajo, Euskaltzaindia inició un año más tarde la realización de encuestas en un total de 145 localidades:

- Comunidad Autónoma Vasca: 1 pueblo en Álava, 36 en Bizkaia y otros 36 en Gipuzkoa.
- Comunidad Foral de Navarra: 27 pueblos.
- Iparralde: 15 en Lapurdi, 18 en Baja Navarra y 12 en Zuberoa .

En cada punto de encuesta se plantearon 2.857 cuestiones. En esos 145 pueblos se grabaron 2.400 cintas, que suman más de 4.000 horas.

En 2010 se han publicado los dos primeros tomos del Atlas, y se ha ultimado el tercero. También se ha dejado listo para su publicación el sexto tomo y se han elaborado 149 cuestionarios del séptimo tomo.

III.2. Recopilación de la Tradición Oral

Este proyecto tiene como objetivo guardar, clasificar y transcribir de un modo selectivo todos los contenidos orales recopilados, para ponerlos luego a disposición de los investigadores. Entre los contenidos que se guardarán figuran los relativos a oficios, costumbres, cuentos, relatos, creencias, juegos...

Se han elegido los programas para grabar y transcribir las grabaciones y se ha comenzado a digitalizar el material de la colección IRALE.

ACTIVIDAD ACADÉMICA

Presentación, en la sede de Bilbao, de los tomos I y II del Atlas de las Variedades Locales del Euskera. En la imagen, representantes de Euskadiko Kutxa, que ha financiado la publicación, y miembros del equipo que está llevando a cabo el proyecto.





ACTIVIDAD ACADÉMICA

IV. ONOMÁSTICA

IV.1. Comisión de Onomástica

La Comisión de Onomástica tiene encomendado el análisis de los nombres de pila, apellidos y topónimos. Se encarga de investigar, revisar, establecer criterios, certificar y asesorar sobre temas referentes a términos onomásticos. Además de aprobar la grafía de nuevos nombres y apellidos, se ha supervisado el trabajo de investigación toponímica de varios municipios y atendido a las consultas que vienen por medio de EUDEL, instituciones, asociaciones o a título personal.

La comisión de Onomástica ha emitido informes y dictámenes sobre la denominación de 13 nombres de municipios y 26 concejos. También ha reglamentado los nombres de 21 calles, ha establecido los mapas de seis pueblos y ha trabajado en las investigaciones toponímicas de 18 pueblos.

Asimismo, está preparando el Nomenclator de Municipios de Euskal Herria, la normativa sobre los nombres de los ríos de Euskal Herria y los nombres advocativos.



La comisión de Onomástica trabaja por la recuperación y normalización de los topónimos. En la imagen, el secretario de la comisión, el alcalde de Zierbena, la directora general del Servicio de Promoción de Euskera de la Diputación de Bizkaia y el investigador José Mari Zubiaga.



ACTIVIDAD ACADÉMICA

Jose Luis Lizundia, Elena Martínez de Madina, respectivamente director y técnica del proyecto Toponimia de Vitoria - Gasteiz, y Andres Urrutia, presidente de Euskaltzaindia, hablando del proyecto ante los académicos, en Bilbao.



IV.2. Comisión de Exonomástica

Esta comisión tiene encomendado el análisis de los exónimos. En 2010 se ha aprobado la norma, la 159, que regula la toponimia física (mares, cabos, montes, ríos, penínsulas, etc.) y una recomendación sobre cómo pronunciar en euskera los nombres extranjeros. También ha trabajado en la regulación de los topónimos de Asia Menor, Transcaucaso, Oriente Próximo y Africa del Norte.

IV.3. Corpus Onomástico Vasco

El objetivo de este proyecto es reunir el corpus más completo posible de los nombres propios vascos, de personas y de lugar. Para ello se ha diseñado una base de datos y se está recopilando e introduciendo información. Entre ellos, la proveniente de los siguientes trabajos: Fonética histórica

vasca, de Mitxelena, *Cuadernos de tonponimia alavesa*, de Gonzalez Salazar, *Etxarri-Aranazko leku-izenak*, de Erdozia, *Cancionero popular vasco*, de Azkue, *Estella/Lizarra toponimia*, de Jimeno Jurío, *Sufijos locativos*, de Garate, o los artículos de Satrustegi.

El proyecto ha sido posible gracias al convenio suscrito entre Euskaltzaindia y el Gobierno de Navarra.

IV.4. Toponimia de Vitoria-Gasteiz

En 2009 Euskaltzaindia presentó los libros *Gasteizko Toponimia I / Toponimia de Vitoria I* (Ciudad / Hiria) y *Gasteizko Toponimia II / Toponimia de Vitoria II* (Malizaeza). En 2010 se ha dejado listo para su publicación el tercer tomo del proyecto: *Gasteizko Toponimia III, Gasteizko Ubarrundia / Toponimia de Vitoria III, Ubarrundia de Vitoria*. El proyecto cuenta con el patrocinio del Ayuntamiento de Vitoria - Gasteiz.



ACTIVIDAD ACADÉMICA

V. LITERATURA

La Sección de Literatura se divide en la Comisión de Literatura Popular y la Comisión de Investigación Literaria.

V.1. Comisión de Literatura Popular

Se ha proseguido con los trabajos de revisión del Cancionero de Agosti Xaho, se ha continuado elaborando el libro de homenaje a Antonio Zavala, así como digitalizando la colección *Auspoa*. También con el estudio de la futura base de datos de Literatura Popular. Asimismo, la comisión ha tomado parte en el homenaje a Fernando Artola “Bordari”, así como en la organización de Xalbador Eguna.



Homenaje a Fernando Artola “Bordari” en el Ayuntamiento de Hondarribia.



ACTIVIDAD ACADÉMICA

V.2. Comisión de Investigación Literaria

La comisión está preparando una Antología de Literatura Vasca y en 2010 se ha redactado parte del contenido del primer tomo, que tendrá siete apartados: cánticos y textos antiguos, paremias, Bernard Etxepare, Perez de Lazarraga, Leizarraga, otros poemas del siglo XVI y cartas.

En el mes de diciembre se han celebrado las primeras jornadas sobre Historiografía de la Literatura Vasca. En dichas jornadas se presentaron 8 trabajos de investigación. Y se ha tomado parte en los homenajes a Jean Martín Hiribarren y Fernando Artola "Bordari".

V.3. Corpus de Literatura Popular

Se ha digitalizado la producción de *Auspoa* y se ha integrado en el sitio web de la Academia. Asimismo, se está trabajando en el diccionario de la colección *Auspoa*.





ACTIVIDAD ACADÉMICA

VI. SECCIÓN TUTELAR

Esta Sección tutela y vela por el idioma. Consta de dos comisiones: Corpus y Fomento.

VI.1. Comisión del Corpus

Se encarga de velar por el corpus del euskera, teniendo como cometido principal la calidad del idioma. Dentro de ella está el servicio de consultas JAGONET, que contiene una base de datos con preguntas y respuestas.

La comisión prepara el libro *Hitz-ordena. Erabilera estrategikoa*.

VI.2. Grupo de Trabajo de los Dialectos

Trabaja en el proyecto “Euskalkietatik euskara batura: nola osatu Hiztegi Batua” (De los dialectos al euskera unificado: contribución al Diccionario Unificado). Fruto de estos trabajos, se han analizado las letras **a** y **b** del dialecto vizcaíno.



Las XVI Jornadas Tutelares se han celebrado en Bilbao, sobre el tema “Euskera, jóvenes y ocio”. En la imagen, Kike Amonarriz dinamiza el debate.

VI.3. Comisión de Fomento

Se ocupa del estatus de la lengua. Se han recopilado las conferencias pronunciadas en Bilbao, en noviembre de 2009, con motivo de la celebración de las XIV Jornadas Tutelares, que versaron sobre el tema “Euskara eta etorkinak” (“Euskera y población migrante”)

Además, este año, en colaboración con Unesco, se han celebrado las XV Jornadas Tutelares, sobre el tema “Euskara, gazteak eta aisialdia” (“Euskera, jóvenes y ocio”).

En colaboración con la Federación de Ikastolas, se ha publicado el libro *Ikastola Mugimendua. Dabilen Herria*. Se continúa trabajando sobre los textos jurídicos, incluidos los que crean jurisprudencia, emitidos en Europa sobre temas relacionados con las lenguas minorizadas.

VI.4. Proyecto Joanes Etxeberri (Historia Social del Euskera)

Este proyecto estudia, a través del tiempo, las formas de vida e idiosincrasia de las relaciones entre el euskera y aquellas lenguas que han estado en contacto con la vasca. Se trata de una investigación que tiene en cuenta la Lingüística, la Sociología y la Historiografía. En 2009 la Academia creó la comisión de seguimiento de este proyecto.

Durante 2010 se ha elaborado la metodología para encauzar dicho proyecto. Entre otras cosas, se ha preparado el Thesaurus alimentándolo con 3.228 entradas; se han codificado 4.100 entradas sobre nombres de lugares; se han puesto en marcha distintas investigaciones (análisis de 210 documentos sobre lenguas y hablantes, la euskaldunización de los Padres Franciscanos; se han analizado 43 documentos sobre euskera y sociedad vasca, se ha elaborado una lista bibliográfica sobre euskera y versos escritos, relación del euskera y otras lenguas a lo largo de los siglos X-XI y XII, etc.).



Joseba Intxausti (académico de honor), Andres Iñigo (responsable de la Sección Tutelar), Andres Urrutia (presidente de Euskaltzaindia) y Mikel Zalbide (académico de número, director del proyecto Joanes Etxeberri).



ACTIVIDAD ACADÉMICA

VII. COMISIONES ESTRUCTURALES

VII.1. Comisión de la Biblioteca Azkue

Durante 2010 la comisión ha hecho seguimiento expreso de los trabajos que se están llevando a cabo con el Archivo de Euskaltzaindia, que se está catalogando en su integridad. En el archivo fotográfico hay un total de 29.000 imágenes. En cuanto al archivo histórico, se están inventariando y clasificando todos los fondos documentales que tienen nombre propio; en este momento hay 13 fondos históricos.

Por otro lado, de acuerdo con las previsiones realizadas en el convenio de cesión temporal, firmado en 2008, se ha procedido a la restauración de 45 libros pertenecientes al fondo bibliográfico Lacombe, propiedad de la Fundación Torre Olaso. Este patrimonio se encuentra guardado en la Biblioteca Azkue de la Academia.





VII.2. Comisión de Tecnologías de la Información y Comunicación

Sus dos principales objetivos son la difusión social de los contenidos de la Academia y la permanente actualización y estructuración de los textos de los corpus, de cara asimismo a su difusión.

Durante 2010 se han realizado diversos trabajos, como la incorporación de nuevos contenidos en los apartados Iker/Jagon-Tegjak del sitio web de la Academia. También se ha hecho seguimiento del proyecto Observatorio del Léxico y el tratamiento de la publicación *Euskera* mediante sistema OCR. Se ha impulsado la versión electrónica del Atlas de las Variedades Locales del Euskera, así como la creación del Corpus de Literatura Popular y se han dado los primeros pasos para la creación de un Corpus de Referencia del Euskera. Asimismo, se ha digitalizado la revista *Anaitasuna* y se ha tomado parte en el proyecto de digitalización de *Auspoa*.

PLAZABERRI | AGENDA | HARREMANAK | BULEGO-HELBIDEAK

EUSKALTZAINDIA
REAL ACADEMIA DE LA LENGUA VASCA
ACADÉMIE DE LA LANGUE BASQUE

ERAKUNDEA | HIZKUNTZA BALIABIDEAK | IKER EGITASMOAK | JAGON EGITASMOAK | EGITASMO INSTITUZIONALAK | AZKUE BIBLIOTEKA | ARGITALPENAK

Plazaberri

Euskaltzaindiaren XVI. Biltzarraren emaitza eta "Euskera" agerkariaren azken bi zenbakiak kalean

- Egilea: Prentsa zerbitzua
- 2011-07-27

Bi argitalpen berezi kaleratu ditu Euskaltzaindiak: batetik, Pirinioetako hizkuntzak; lehena eta oraina CD-ROMa, eta bestetik, Euskera agerkariaren bi zenbaki berriak. Horrela aurkeztu dituzte Andres Urrutia euskaltzainburua, Andoni Sagarna Iker...

+ Gehiago...

Hizkuntza baliabideak

- Hiztegiak eta Corpusak
- Gramatika
- Dialektologia
- Onomastika
- Literatura
- Aruak
- Euskararen sustapena
- Argitalpenen bertsio elektronikoak

Agenda

Ez dago gertaerarik edo programatutako ekitaldirik.

+ Egutegi osoa ikusi

Gure agendan harpidetu:

RSS bidez
iCal bidez

Azken arauak

159. Europako toponimia fisikoa (PDF)

+ Arau guztiak ikusi

Azken argitalpenak

ERAKUNDEA | HIZKUNTZA BALIABIDEAK | IKER EGITASMOAK | JAGON EGITASMOAK | EGITASMO INSTITUZIONALAK | AZKUE BIBLIOTEKA | ARGITALPENAK

Historia • Erakundearen berri

Erakundearen berri

Euskaraz, hau da, euskal hizkuntzaz arduratzen den erakunde ofiziala da Euskaltzaindia (1919). Mintzaira hori buruzko ikerlanak egiten ditu, berriro babestea du kezkatzen, eta Euskaltzaindiak eman ditu hizkuntzaren normalizatzeko arauak.

Hizkuntza Akademia nonen euskal izena Euskaltzaindia da.

Indoeuroparra ez den hizkuntza da euskara, eta euskal hizun gehienek Euskal Herrian bizi dira (Estatu frantsesaren eta espainiaren arteko mugaldean, Bizkaiko Golkoko barne-oxoan). Hizkuntzaren lurraldea hiru eremu

Euskaltzaindiak ezagumendu ofizial osoa du. Espainian Eret Akademia bezala (1975), eta Errepublikan Frantsesezko Onura publikoko erakunde gisa (1955). Gizartearen aldetik ere



ACTIVIDAD ACADÉMICA

VII. 3. Proyecto Historia de Euskaltzaindia

Este proyecto tiene como objetivo documentar la historia de Euskaltzaindia. Este año se ha trabajado en el primer capítulo, titulado “Aurrekariak eta sorrera” (Precedentes y creación). Se han recopilado los documentos que hacen referencia a este apartado y se ha proseguido con la realización de entrevistas.

VII.4. Revista *Erlea*

En 2010 se han publicado los números 2 y 3 de esta publicación que dirige Bernardo Atxaga.



ACTIVIDAD ACADÉMICA

Presentación del tercer número de la revista *Erlea*. En la imagen, el presidente de Euskaltzaindia, Bernardo Atxaga (director de la publicación) y algunos de los escritores que han tomado parte en este número.



Los ganadores de los Premios R.M. Azkue 2010, junto a Mario Fernandez (presidente de BBK) y Andres Urrutia (presidente de Euskaltzaindia).





VIII. PREMIOS LITERARIOS

Premios R.M. Azkue

Estos premios de Euskaltzaindia van dirigidos a niños y jóvenes y los organiza de manera conjunta con Bilbao Bizkaia Kutxa. El cuadro de ganadores de la convocatoria correspondiente a 2010 es el siguiente:

Premio	Obra premiada	Autor	Centro escolar
A: narración 10-13 años	1) <i>Ametza beste amets batean</i>	Maialen Uriarte	S. Altube (Gernika)
	2) <i>Hiru urte</i>	Garazi Alegria	P. Lezo (Pasaia)
	3) <i>Etorkizuna gurea da</i>	Eduarne Bilbao	S. Altube (Gernika)
	Accesit : <i>Zeintzuk dira nire gurasoak?</i>	Leire Akizu	Iparragirre (Urretxu)
A: poesía 10-13 años	1) Desierto	-	
	2) <i>Aitortu, arren</i>	Mikel Kaltzakorta	S. Altube (Gernika)
	3) <i>Naturaren zaindariak</i>	Aritz Olarte	Hurtzaro Ikastola (Oiartzun)
B: narración 14-17 años	1) <i>Hango hodei bat hemengo zeruan</i>	Amaia Iturriotz	Urretxu-Zumarraga Ikastola (Urretxu)
	2) <i>Bizitza pintzeladetan</i>	Elene Etxaniz	Bergara
	3) <i>Angel</i>	Irati Oregi	Zumaiaiko herri-ikastetxea
B: poesía 14-17 años	1) <i>Dortoken sekretua</i>	Asier Badiola	P. Lezo (Pasaia)
	2) <i>Maiteminduren koplak</i>	Anartz Izagirre	Ikasberri (Azpeitia)
	3) <i>Edan eta edan</i>	Mikela Atxoarena	Xalbador (Kanbo)

Los miembros de los Jurados han sido:

- Categoría A: Yolanda Arrieta, Igone Etxebarria y Antton Irusta.

- Categoría B: Joseba Butron, Jabier Kaltzakorta y Mayi Iza.

D491 CONSELLO DA CULTURA GALEGA
EUSKALTZAINDIA
INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

Liber

D491 CONSELLO DA CULTURA GALEGA
EUSKALTZAINDIA
INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS





3

SERVICIOS DE LA INSTITUCIÓN

La actividad académica de Euskaltzaindia se desarrolla a través de sus comisiones y grupos de trabajo. Los servicios administrativos y de infraestructura se encargan de organizar y gestionar el resultado de las investigaciones.

La sede de Euskaltzaindia está en la Plaza Nueva de Bilbao. Desde aquí se lleva a cabo la coordinación de los trabajos de infraestructura a través de los servicios de Publicaciones, Venta y Distribución, Informática y Telecomunicación, Prensa y Comunicación, Contabilidad, Coordinación de Comisiones y la Biblioteca Azkue. La Junta de Gobierno tiene también su sede en Bilbao.

Al objeto de garantizar un servicio directo a instituciones, asociaciones y a la ciudadanía, Euskaltzaindia tiene también delegaciones en otras cuatro capitales vascas: Baiona, Donostia, Vitoria - Gasteiz y Pamplona. Desde ellas se garantiza un servicio directo a instituciones, asociaciones y a la ciudadanía. Merece especial mención la cantidad de consultas que se atienden desde la sede y delegaciones: consultas lingüísticas, certificados, dictámenes, visitas, etc.

Desde las oficinas de Bilbao, Baiona, Donostia, Vitoria - Gasteiz y Pamplona se siguen los actos más relevantes que se realizan en relación con el euskera. Cuando así se requiere, los respectivos delegados comparecen en representación de la Academia.

La sede de Bilbao y la delegación de Vitoria – Gasteiz disponen de sendos salones de actos, a disposición de todas las asociaciones y entidades culturales que lo solicitan, para la organización de reuniones, jornadas, conferencias, presentaciones o ruedas de prensa relacionadas con el euskera.

Asimismo, Euskaltzaindia, como institución oficial consultiva del euskera, acoge a grupos procedentes de asociaciones y centros procedentes de enseñanza que reciben información directa sobre el funcionamiento y las actividades académicas.

I. BIBLIOTECA AZKUE

II. SERVICIO DE ONOMÁSTICA

III. SERVICIO DE PUBLICACIONES

IV. SERVICIO DE VENTA DE PUBLICACIONES

V. SERVICIO DE INFORMÁTICA Y DE TELECOMUNICACIÓN

VI. SERVICIO DE PRENSA Y COMUNICACIÓN

VII. SERVICIO JAGONET



SERVICIOS DE LA INSTITUCIÓN

I. BIBLIOTECA AZKUE

La Biblioteca realiza los trabajos de recopilación y organización de libros, revistas y todo tipo de documentos que pone a disposición de los investigadores. Se ha proseguido con la digitalización del archivo histórico de Euskaltzaindia, así como del fotográfico y del sonoro.

En 2010 se han integrado 1.796 nuevas entradas en el Catálogo de la Biblioteca Azkue. Hacen referencia a 1.555 nuevos ejemplares, 68 de los cuales están en formato digital. Estos son los títulos más representativos: *O frontao: jornal sportivo, literario e theatral*; *Traducción al euskera de poesías de Lope de Vega, Calderón de la Barca, Quevedo, Becquer, Argensola* (Ametzagar'tar Bingen); *Ama guziz puchanta* (manuscrito); *Bertsogintzan* (Tontorreko Nikolas); dos breves trabajos de Bonaparte: *Escuararen gorputza*, *Lexicon cantabricum: Diccionario bascongado, español y francés* (publicado por M.r Fl. Lécuse) y *A table of days or The testimony of languages to the identity of the Sabbath* publicado por (W.M. Jones); *Les imprimeurs et les libraires en Béarn (1552-1883)* (Louis Lacaze); *Ama Birjiña Arantzazu-koaren kondaira ta bederatzuurrena*;

Jolasak (Agustin P. Iturriaga); *Uste diñat! = ¡Ya lo creo!: baserritar neskatxak kalian mirabetzan zer irabazten eta zer galtzen duten ikusteko eta ikasteko jolas-gertaketa: atal bakarra* (Antonio Amundarain).

Se ha digitalizado la revista *Elkartasuna*, se ha tomado parte en el proceso de renovación de la revista *Euskera*, se ha gestionado la donación de tres fondos bibliográficos: P. Artza, J.L. Uranga y J.J. Arginzoniz. Se han organizado cuatro pequeñas muestras bibliográficas que se han expuesto en la Feria del Libro de Bilbao, el acto de entrega de diplomas a los nuevos académicos de honor, la presentación de los dos primeros tomos del Atlas de las Variedades Lingüísticas del Euskera y el acto de ingreso en la Academia de Patxi Uribarren.

II. SERVICIO DE ONOMÁSTICA

El trabajo de este servicio se desarrolla principalmente en tres ámbitos: apellidos, nombres de pila y nombres de lugar o topónimos. Atiende numerosas consultas, provenientes de instituciones, empresas o personas a título individual; algunas de tales consultas precisan de una respuesta inmediata y otras requieren una investigación más profunda.

Con EUDEL existe un convenio de colaboración, según el cual el servicio de Onomástica asesora y atiende las dudas provenientes de los ayuntamientos. Por otro lado, también se realizan en el servicio los trabajos de la Comisión de Onomástica.



SERVICIOS DE LA INSTITUCIÓN

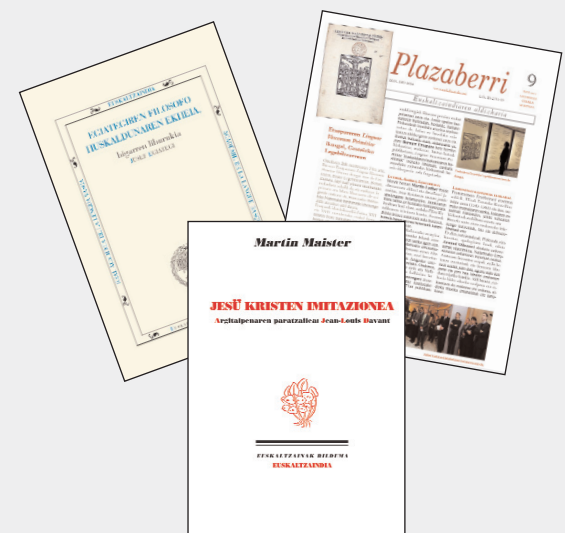
III. SERVICIO DE PUBLICACIONES

En 2010 se han publicado:

- *Ahotsa, hitzak, hizkuntzak*. Editores: Pablo González de Langarica y Sebas Gartzia Trujillo.
- *Aguirre Asteasukoaren eracusaldiak*. *Sermoia ikuspegi sozio-diskurtsiboaren argitan*. Autora: Mirenn Arantzazu Ozaeta
- *Elgoibarko ahozko euskara*. Autor: Jesus Mari Makazaga
- *Revista Erlea*, números 2 y 3. Director: Bernardo Atxaga. Autores: Varios
- *Euskera*, 2009, 1. Autores: Varios
- *Euskera*, 2009, 2-1. Autores: Varios
- *Euskera*, 2009, 2-2. Autores: Varios
- *Euskera* 2009, 3. Autores: Varios
- *Euskaltzaindiaren 2009ko Oroitidazkia / Memoria 2009 de Euskaltzaindia*
- *Guía de Euskaltzaindia*
- *Catálogo de Publicaciones*. Responsables de la edición: Ricardo Badiola y Jon Artza.
- *Plazaberri berripapera*. Se han publicado seis números.
- *Euskararen Herri Hizkeren Atlas I (Atlas de las Variedades Locales del Euskera)*

- *Euskararen Herri Hizkeren Atlas II (Atlas de las Variedades Locales del Euskera)*
- *Euskararen Legeak hogeita bost urte*. *Eskola alorreko bilakaera: balioespen-saioa*. Autor: Mikel Zalbide
- *Gasteizko Toponimia III, Gasteizko Ubarrundia/ Toponimia de Vitoria III, Ubarrundia de Vitoria*. Autora: Elena Martínez de Madina. Director: Jose Luis Lizundia. Asesor: Roberto González de Viñaspre
- *Gramatika Emendakinak*. *Zuberoako euskaraz*. Autor: Jüje Etxebarne. Colaboradores: AEK, Xiberoko Gaü Eskola Laminak
- *Gratien Adema "Zaldubi": Alegiak eta bertze neurtitzak*. Responsable de la edición: Henri Duhau
- *Helduen euskalduntzea eta etorkinak Ipar Euskal Herrian*. Autores: Erramun Baxok y Jean-Baptiste Coyos
- *Hiztegi Batua, 2010 (Diccionario Unificado)*
- *Ikastola mugimendua*. *Dabilen herria*. Coedición de Euskaltzaindia e Ikastolen Elkarte
- *Narrazioak eta olerkiak, 2009*. Autores: Varios.
- *Seis números de boletín Plazaberri*

- *Perpetua Saragueta*. Responsable de la edición: Andres Iñigo
- *Sakanako euskara*. *Burundako hizkera*. Autor: Koldo Zuazo





SERVICIOS DE LA INSTITUCIÓN

IV. SERVICIO DE VENTA DE PUBLICACIONES

La mayor parte de los ejemplares se distribuyen por medio de los distribuidores (en 2010 un total de 1.250 ejemplares), otros en las librerías (62) y otros son solicitados de forma directa (266).

En el caso de las Normas de la Academia y de la publicación oficial *Euskera* se emplea el sistema de suscripción.

Euskaltzaindia está integrada en DILVE, así como en el Gremio de Editores de Euskadi. Muchas de las publicaciones de la Academia se pueden consultar en el sitio web de Euskaltzaindia, www.euskaltzaindia.net.

Las publicaciones más vendidas en 2010 han sido *Gramatika Laburra: Perpaus bakuna*; *Euskaltzaindia, ekin eta jarrai*; *Ahotsa, hitzak, hizkuntzak: euskal olerki antologia* y los números 2 y 3 de la revista *Erlea*.

V. SERVICIO DE INFORMÁTICA Y TELECOMUNICACIÓN

En el apartado de la infraestructura informática y proyectos de Euskaltzaindia se han hecho, entre otros, los siguientes trabajos: seguimiento de la base de datos científica del proyecto Historia Social del Euskera; instalación de los equipos de informática y telecomunicación en la nueva oficina de Durango; implantación del servidor Linux; mejoras en el sistema de aplicación del Catálogo de la Biblioteca Azkue, o instalación de un nuevo sistema de correo electrónico al servicio de la institución.

Asimismo, se han realizado varios trabajos para la comisión de Tecnologías de la Información y Comunicación (proyecto de renovación del sitio web de la Academia, digitalización de la revista *Anaitasuna*). También es competencia de este servicio el mantenimiento de los sistemas informáticos.



SERVICIOS DE LA INSTITUCIÓN

VI. SERVICIO DE PRENSA Y COMUNICACIÓN

Es competencia de este servicio, entre otros apartados, la realización de las bio-bibliografías de los académicos, la información del sitio web, el boletín mensual de información que se distribuye de forma interna en Euskaltzaindia -en colaboración con el vicesecretario-, el blog de la institución y también el boletín de papel *Plazaberri*.

Asimismo, en 2010, se han cubierto, entre otros, las siguientes informaciones: jornadas y seminarios (“Corpusgintza, gaur egun”, “Terminología juridiko-administratiboa” XV Jornadas Tutelares); actos de ingreso en la Academia de Lourdes Oñederra, Patxi Uribarren y Xarles Videgain; nombramiento como académico de número de Jean-Baptiste Coyos; actos públicos varios, como el nombramiento de nuevos académicos de honor o la presentación de los dos primeros tomos del Atlas de las Variedades locales del Euskera, así como del resto de las publicaciones de la Academia.

VII. JAGONET

Jagonet es un servicio de consulta y asesoría lingüística que Euskaltzaindia ofrece por internet. Su objetivo es doble: por un lado, quiere ser un servicio a la ciudadanía y, por otro, pretende tutelar la calidad de la lengua.

Jagonet gestiona las consultas lingüísticas de la ciudadanía en general, pero con especial atención a los sectores profesionales con mayor incidencia en la estandarización y modernización de la lengua (enseñantes, periodistas, traductores...).

El servicio ofrece la posibilidad de consultar tanto la base de datos de algunas de las cuestiones respondidas como la opción de realizar consultas nuevas. Su base de datos contiene un total de 542 preguntas y respuestas.

En 2010 se han recibido un total de 1.186 consultas, 1.170 de las cuales han sido respondidas (21% más que el pasao año). Su base de datos ha sido consultada 140.443 veces.



Representantes del Gobierno Vasco y las diputaciones de Álava – Araba, Bizkaia y Gipuzkoa y el presidente de Euskaltzaindia, en la firma del contrato-programa 2010-2013.



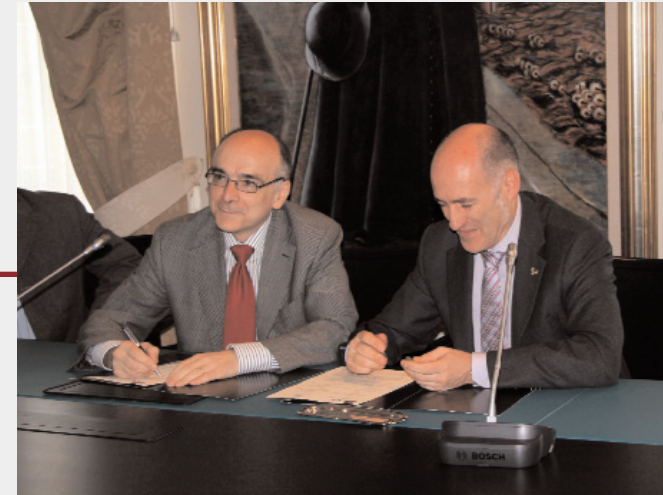


4

ADMINISTRACIONES E INSTITUCIONES

Euskaltzaindia mantiene convenios de colaboración con administraciones públicas, instituciones, medios de comunicación y asociaciones. He aquí la relación de los mismos:

- Gobierno Vasco y Diputaciones de Álava - Araba, Bizkaia y Gipuzkoa
- Gobierno de Navarra
- Administración central de España
- Administraciones públicas de Francia (Euskararen Erakunde Publikoa - Office Public de la Langue Basque)
- Ayuntamientos: EUDEL, Donostia, Vitoria-Gasteiz, Pamplona, Bilbao, Erandio, Amorebieta, Azkoitia, Oiartzun, Berriz, Gernika, Getxo, Sopelana, Leioa, Elgoibar y Zierbena.
- UZEI
- Universidad del País Vasco
- Universidad Vasca de Verano
- Universidad de Deusto
- Universidad Pública de Navarra
- Euskaltel
- EITB
- Confederación de Ikastolas de Euskal Herria
- Topagunea
- Feve
- Bizkaia Irratia
- Euskarazko Komunikazio Taldea
- Instituto Labayru
- Fundación Elhuyar
- Fundación Olaso Dorrea
- Euskalerrria Irratia
- Diario *Berria*
- Instituto Vasco de Administración Pública (HAEE – IVAP)
- Patronato Irigoyen de Bergara
- Franciscanos de Arantzazu y Diputación Foral de Bizkaia
- Unesco Etxea
- Revista *Argia*
- Fundación Azkue
- Diario *Deia*
- Diario *Noticias de Gipuzkoa*
- Diario *El Diario Vasco*
- Fundación Mintzola



Andres Urrutia e Iñaki Goirizelaia (rector de la Universidad del País Vasco) firman un nuevo convenio de colaboración.

Andres Urrutia (Euskaltzaindia), Alberto Catalán (consejero de Educación del Gobierno de Navarra) y Xabier Azanza (Euskarabidea).



Iñaki Azkuna (alcalde de Bilbao) y Andres Urrutia (presidente de Euskaltzaindia) en la firma del convenio de colaboración.





EUSKALTZAINDIA

Rapport d'activité 2010





EUSKALTZAINDIA

Plaza Barria, 15
48005 Bilbo

Tel.: 94 415 81 55
Fax: 94 415 81 44

info@euskaltzaindia.net
www.euskaltzaindia.net



TABLE DES MATIÈRES

PRÉSENTATION	5
1. ACTIVITÉ INSTITUTIONNELLE	7
I. Activité interne	7
II. Activité externe	12
2. ACTIVITÉ ACADÉMIQUE	17
I. Lexicographie	18
II. Grammaire	22
III. Dialectologie	22
IV. Onomastique	24
V. Littérature	26
VI. Section de Sauvegarde	28
VI.1 Commission du Corpus	
VI.2 Groupe de travail sur les dialectes	
VI.3 Commission de Promotion	
VI.4 Programme <i>Joanes Etxeberri</i>	
VII. Commissions structurelles	30
VII.1 Commission Bibliothèque Azkue	
VII.2 Commission Technologies de l'Information et de la Communication	
VII.3 Programme <i>Histoire d'Euskaltzaindia</i>	
VII.4 Revue <i>Erlea</i>	
VIII. Prix Littéraires R. M. Azkue	30
3. SERVICES DE L'ACADÉMIE	37
I. Bibliothèque Azkue	38
II. Service d'onomastique	38
III. Service des publications	39
IV. Service des ventes des publications	40
V. Service d'informatique et de télécommunication	40
VI. Service de presse et de communication	41
VII. Service <i>Jagonet</i>	41
4. POUVOIRS PUBLICS ET INSTITUTIONS	43



Présentation



Xabier Kintana Urtiaga

Secrétaire de l'Académie

Il arrive souvent que l'on se rende compte que certains travaux qui ont été élaborés lentement revêtent une importance et un éclat bien plus grands que ce que l'on aurait pu penser au début. C'est ce que nous rappellent certains proverbes basques de 1596 : *Hasiak egina dirudi, asakatuak eder* (ce qui est commencé semble déjà terminé et ce qui est terminé semble beau) ou encore *Dindika murkoa betatu doa* (le pichet se remplit goutte après goutte).

Les tâches habituelles de toute Académie de Langue sont en général de deux sortes. Il s'agit d'une part de ses activités internes, changement de ses membres, hommages, nominations et discours d'entrée, notices nécrologiques, relations publiques, accords et collaboration avec des institutions publiques et privées, adaptation et amélioration de son administration et de ses services.

D'autre part il s'agit des tâches directement liées à la langue qui consistent à l'adapter sans cesse aux nouveaux besoins qui apparaissent au fil du temps. Il s'agit là de la vocation première d'une Académie de

Langue. Dans ce domaine, Euskaltzaindia réalise une série de travaux par l'intermédiaire de ses commissions de travail et de ses groupes de recherche. Ces travaux sont menés à bien après de longues heures de recherche et autant de discussions qui finissent par donner de nombreux fruits. C'est pourquoi, au moment d'élaborer notre rapport d'activité annuel, il nous a semblé nécessaire de détailler les travaux et les projets les plus significatifs afin d'en informer le public de manière la plus complète possible.

Nous donnerons un bref aperçu des sujets traités par les différentes commissions et groupes de recherche de l'Académie de la Langue Basque, qu'il s'agisse de la section de Recherche (lexicographie, grammaire, dialectologie, onomastique, littérature,...) ou de celle de Promotion (corpus, dialectes, statut de la langue, histoire sociale de la langue,...).

Euskaltzaindia n'oublie pas ses commissions et programmes structurels comme la bibliothèque Azkue, les nouvelles technologies d'information et de

communication, l'histoire de l'Académie ou la revue littéraire *Erlea*, car grâce à eux et grâce à l'aide inestimable des services de notre institution, l'Académie peut être en adéquation avec le monde et la société qui l'entoure et avoir sa place dans le monde de l'édition en publiant divers ouvrages, lorsque ses ressources le lui permettent.

En général, les Académies sont financées par des aides publiques et c'est le cas pour notre Académie. Avec la grave crise économique que nous connaissons et malgré les réductions drastiques qu'elle a entraînées dans tous les domaines, Euskaltzaindia souhaite faire part de sa reconnaissance et de sa sincère considération aux pouvoirs publics et aux institutions privées qui lui ont apporté leur aide, aide sans laquelle ils nous aurait été impossible de continuer notre travail.

C'est pourquoi nous insérons aussi dans notre rapport d'activité un résumé de nos résultats économiques afin que la société sache comment l'Académie utilise les fonds publics qu'elle reçoit pour la promotion et la recherche en matière de langue basque.

Au premier rang les nouveaux académiciens honoraires lors de la cérémonie de remise de leur diplôme, au second rang les académiciens titulaires, le 26 février 2010 à Bilbao.





1

ACTIVITÉ INSTITUTIONNELLE

I. ACTIVITÉ INTERNE

L'Académie de la Langue Basque (1919) est l'organe officiel de référence en matière de langue basque. Elle veille au corpus de la langue, à son statut social et établit ses règles d'usage. Euskaltzaindia a deux principaux axes d'activité, la section de Recherche et la section de Sauvegarde.

L'Académie bénéficie d'une reconnaissance officielle, elle est Académie Royale en Espagne (1976) et Etablissement reconnu d'Utilité Publique en France (1995). Par ailleurs, le Statut de Gernika –Loi Organique 3/1979 du 18 décembre 1979– et le Gouvernement de Navarre –Loi Forale 18/1986 du 15 décembre 1986– reconnaissent Euskaltzaindia comme l'organe officiel de référence en matière de langue basque.

L'activité académique de l'Académie de la Langue Basque / Euskaltzaindia se nourrit des travaux des commissions et des groupes de travail; le fruit de ces travaux est organisé et coordonné grâce au travail des employés et des services de l'Académie qui répondent aux demandes des citoyens et des diverses institutions.

La direction de l'Académie se trouve à Bilbao. C'est à Bilbao que se déroule la plupart des réunions plénières mensuelles et des réunions du Comité de Direction, bien qu'elles aient lieu parfois à Saint-Sébastien. Normalement, le Comité de Direction se réunit deux fois par mois. Il assure la direction de l'Académie, veille à la réalisation de ses projets et gère son fonctionnement interne. 20 réunions se sont tenues cette année.

Par ailleurs, les commissions, les programmes et les groupes de travail se réunissent au siège de Bilbao ou dans ses délégations. Le secrétaire-adjoint gère le suivi et la coordination des programmes et des travaux des commissions académiques. Il en informe le gestionnaire, le Comité de Direction et les Pouvoirs Publics par la préparation et la présentation de rapports dans les délais légaux.

Conformément aux conventions signées avec les Pouvoirs Publics, le secrétaire-adjoint, conjointement avec le gestionnaire, travaille en liaison avec la Commission Technique.

- I.1. Nouveaux académiciens honoraires
- I.2. Jean-Louis Davant, académicien émérite
- I.3. Jean Baptiste Coyos académicien titulaire
- I.4. Modernisation de la revue *Euskera*
- I.5. Cérémonies d'entrée à l'Académie de Lourdes Oñederra, Patxi Uribarren et Xarles Videgain
- I.6. Joseba Zabaleta nouveau gestionnaire
- I.7. Erramun Osa nouveau secrétaire-adjoint
- I.8. Décès



ACTIVITÉ INSTITUTIONNELLE

I.1. Nouveaux académiciens honoraires

Lors de son assemblée plénière du 29 janvier à Saint-Sébastien, Euskaltzaindia a nommé 11 nouveaux académiciens honoraires. Il s'agit de Pakita Arregi, Gorka Aulestia, Joxe Azurmendi, Luis Baraiazarra, Erramun Baxok, Martzel Etchehandy, Ana Maria Etxaide, Joshua Fishman, Jose Angel Irigarai, Joxemari Iriondo et Xabier Lete. Euskaltzaindia leur a remis leur diplôme le 26 février.

I.2. Jean-Louis Davant, académicien émérite

Lors de son assemblée plénière du 23 juillet à Saint-Sébastien, Euskaltzaindia a nommé académicien émérite l'académicien titulaire Jean-Louis Davant.

I.3. Jean-Baptiste Coyos académicien titulaire

Lors de son assemblée plénière du 26 novembre à Bilbao, Euskaltzaindia a nommé Jean-Baptiste Coyos académicien titulaire.



Les nouveaux académiciens honoraires.



ACTIVITÉ INSTITUTIONNELLE

Itziar Idiazabal (membre correspondant de l'Académie), Andres Urrutia (président d'Euskaltzaindia) et Ana Toledo (académicienne titulaire) lors de la présentation de la revue *Euskera*.



I.4. Modernisation de la revue *Euskera*

Euskaltzaindia a modernisé sa publication officielle *Euskera*. On a apporté quelques modifications non seulement à sa forme mais aussi à son fond. Ces changements ont un objectif double : tout d'abord, garantir la qualité d'*Euskera* et ensuite faire d'*Euskera* une publication de référence dans la communauté scientifique.

Euskera a pris part au processus général d'homologation des revues scientifiques qui a été initié ces dernières années : afin d'être évalué selon les modèles établis par le Conseil Supérieur de Recherches Scientifiques (CSIC), l'Académie a fait en sorte de répondre aux critères *Latindex*, et *Euskera* a ainsi pu entrer dans le Catalogue du même nom. *Latindex* reçoit et diffuse une information ayant trait aux revues scientifiques sur les territoires de culture hispanique (Amérique du Sud, Caraïbes et Péninsule ibérique).

Par ailleurs, dans ce même but ont été créés le Comité de Rédaction et le Comité Consultatif qui ont mis en adéquation le contenu et le traitement des articles scientifiques. Pour cela on a aussi fait appel systématiquement à l'évaluation d'experts extérieurs.



ACTIVITÉ INSTITUTIONNELLE

I.5. Cérémonies d'entrée à l'Académie de Lourdes Oñederra, Patxi Uribarren et Xarles Videgain

Le 26 mars la cérémonie d'entrée à l'Académie de Miren Lourdes Oñederra s'est tenue à la Mairie de Saint-Sébastien. Lourdes Oñederra a prononcé son discours d'entrée intitulé *Drift*, et c'est Miren Azkarate qui lui a répondu par un discours intitulé *Ur lasterraren dama*.

Le 28 mai la cérémonie d'entrée à l'Académie de Patxi Uribarren s'est tenue à Aramaio. Patxi Uribarren a prononcé son discours d'entrée intitulé *Zirelako gara, garelako izango dira*, et c'est Jose Luis Lizundia qui lui a répondu par un discours intitulé *Ganbarruetatik Araba euskaldunera*.

Le 30 octobre la cérémonie d'entrée à l'Académie de Xarles Videgain s'est tenue à Bayonne. Xarles Videgain a prononcé son discours d'entrée intitulé *Baionan*, et c'est Beñat Oihartzabal qui lui a répondu par un discours intitulé *Bokal koloratuei jarraikiz*.

Cérémonie d'entrée à l'Académie de Miren Lourdes Oñederra le 26 mars 2010 à la Mairie de Saint-Sébastien.
Le maire Odon Elorza et les académiciens.

I.6. Joseba Zabaleta nouveau gestionnaire

Joseba Zabaleta est le nouveau gestionnaire d'Euskaltzaindia. Il remplace Juanjo Zearreta, décédé accidentellement. Il a pris ses fonctions le 1^{er} juin.

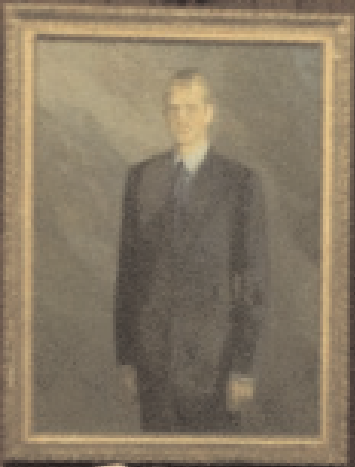
I.7. Erramun Osa nouveau secrétaire-adjoint

Erramun Osa est le nouveau secrétaire-adjoint d'Euskaltzaindia. Il remplace Pello Telleria. Il a été présenté à l'Académie lors de son assemblée plénière du mois de Décembre.

I.8. Décès

Au cours de l'année 2010 plusieurs membres d'Euskaltzaindia sont décédés : Jorge Cortes Izal, membre correspondant et Xabier Lete, académicien honoraire.







ACTIVITÉ INSTITUTIONNELLE

II. ACTIVITÉ EXTERNE

Euskaltzaindia collabore depuis toujours avec d'autres institutions. Voici quelques-unes de ses activités en 2010 :

Le 21 janvier au siège de l'Académie, la Fondation Eroski, Elhuyar et Euskaltzaindia ont organisé un séminaire intitulé "Corpusgintza gaur egun". Son objectif était, d'une part, de montrer l'importance que revêt le corpus linguistique pour les philologues et, d'autre part, de mettre en exergue la situation dans laquelle se trouvent les corpus en langue basque et multilingues. Au cours de ce séminaire Eroski a offert à Euskaltzaindia un CD contenant le corpus recueilli suite à l'analyse des textes publiés pendant douze ans dans la revue *Consumer*. La Fondation Elhuyar et Eleka Ingeniaritza Linguistikoa ont participé à l'élaboration de ce corpus.

Euskaltzaindia a participé à la campagne "Télévision sans frontière" qui est née en 2007 à Valence et qui, dans le cas du Pays Basque, a comme principal objectif de donner un cadre légal à la diffusion d'Euskal Telebista en Navarre. L'académie, en liaison avec Eusko Ikaskuntza et Kontseiluak, a

donc lancé une campagne de signatures auprès des citoyens.

Au mois de Mars, en collaboration avec l'Institut Navarrais de la Langue Basque, Euskaltzaindia a organisé à Pampelune des rencontres dont le thème était "Terminologie juridico-administrative en basque". Au mois de Mars également Euskaltzaindia a organisé des rencontres sur le thème "Dictionnaire unifié. Critères, procédures et outils" à son siège de Bilbao. Ce jour-là deux nouveaux outils lexicaux ont été présentés au public : Dictionnaire Unifié Documenté (Hiztegi Batu Oinarriduna - HBO) et Observatoire du Lexique (Lexikoaren behatokia).

Au mois d'Avril l'Académie a participé au Biltzar des Ecrivains de Sare où elle a présenté quatre nouveaux livres. Elle a aussi participé aux foires au livre de Bilbao et de Durango, ainsi qu'à la foire au livre de Madrid et à la foire Liber de Barcelone.

Au mois de Juillet Euskaltzaindia a participé au XIV^{ème} congrès Euralex de Leeuwarden/Ljouwert aux Pays-Bas dans la province de Frise. Andoni Sagarna responsable de la section de Recherche y a représenté Euskaltzaindia et y a présenté son rapport intitulé : "The Lexicographic Work

of Euskaltzaindia - The Basque Language Academy 1984-2009".

Par ailleurs, comme chaque année Euskaltzaindia s'est jointe à la fête Nafarroa Oinez et en Septembre à Atarrabia l'Académie a organisé plusieurs cérémonies parmi lesquelles, en collaboration avec Ikastolen Elkartea, elle a présenté le livre intitulé *Ikastola mugimendua. Dabilen herria*.

Au mois de Décembre à la Mairie de Fontarrabie, Euskaltzaindia et la Mairie de Fontarrabie ont rendu hommage à Fernando Artola "Bordari" et, à l'occasion du 400^{ème} anniversaire de la fondation du couvent des Franciscains, l'Académie et la Mairie de Zarautz ont organisé une réunion publique au couvent des Franciscains. Par ailleurs, l'Académie a participé à Xalbador Eguna à Urepel.



ACTIVITÉ INSTITUTIONNELLE

Itziar Nogeraz (Fondation Elhuyar), Andres Urrutia (Euskaltzaindia) et Agustin Markaide (Eroski).





ACTIVITÉ INSTITUTIONNELLE

L'académicien Jean-Louis Davant à Sare au Biltzar des Ecrivains 2010.





ACTIVITÉ INSTITUTIONNELLE

Les académiciens et les représentants des ikastolas à l'ikastola Paz de Ziganda d'Atarrabia à l'occasion de Nafarroa Oinez 2010.







2

ACTIVITÉ ACADÉMIQUE

L'activité académique d'Euskaltzaindia se nourrit du travail réalisé par ses commissions. Les séances plénières qui ont lieu une fois par mois confèrent le rang de norme aux propositions linguistiques émanant des commissions académiques.

Euskaltzaindia comprend deux sections principales : la section *Recherche* et la section *Sauvegarde*. Leurs responsables et leurs membres ainsi que les commissions qui composent ces deux sections sont renouvelés tous les quatre ans. Les commissions font appel à des conseillers chaque fois que le sujet l'exige et constituent des groupes de travail spécifiques qui sont chargés de présenter des rapports sur des questions particulières. Les commissions regroupent le travail des académiciens –qu'ils soient titulaires ou correspondants– et des experts en diverses matières : il peut s'agir de professeurs d'université ou de lycée, de spécialistes en matière d'euskaldunisation ou d'alphabétisation, d'écrivains, de professionnels des médias, de traducteurs, de lexicographes, de techniciens de l'administration, etc.

I. LEXICOGRAPHIE

II. GRAMMAIRE

III. DIALECTOLOGIE

IV. ONOMASTIQUE

V. LITTÉRATURE

VI SECTION DE SAUVEGARDE

VII. COMMISSIONS STRUCTURELLES

VIII. PRIX LITTÉRAIRES R. M. AZKUE



ACTIVITÉ ACADÉMIQUE

I. LEXICOGRAPHIE

La lexicographie est un domaine essentiel dans l'activité d'une académie de langue. Le *Dictionnaire Basque Général* étant terminé, Euskaltzaindia se consacre maintenant à deux grands projets : le *Dictionnaire d'Euskaltzaindia* et le *Dictionnaire unifié*.

I.1. Dictionnaire d'Euskaltzaindia (acceptions et usages)

I.1.1. Programme du Dictionnaire d'Euskaltzaindia (acceptions et usages)

Le *Dictionnaire Unifié* (1^{ère} version – *Acceptions et usages*) est la base de travail du *Dictionnaire d'Euskaltzaindia*. Au cours de l'année 2010 on a travaillé à la rédaction des entrées comprises entre les lettres *l* et *z* et celles comprises entre *o* et *oztopobide* ont été revues et corrigées par l'équipe. Les corrections comprises entre *dieta-gutzizko* et *h – z* ont été incluses à la base de données. On a également ajouté de nouvelles entrées au *Dictionnaire Basque Général*.

I.1.2. Commission Déléguée au Dictionnaire d'Euskaltzaindia (acceptions et usages)

Afin de faciliter le travail d'élaboration du *Dictionnaire d'Euskaltzaindia*, l'Académie a créé la commission déléguée au *Dictionnaire d'Euskaltzaindia (acceptions et usages)*. Elle a commencé à travailler au mois de Juin et réalise pour l'Académie un suivi exhaustif de ce travail. En 2010 cette commission a révisé les entrées comprises entre les mots *bide* et *jauregitar*, soit un total de 7500 entrées.



1.2. Dictionnaire Unifié

1.2.1. Commission Déléguée au Dictionnaire Unifié

Euskaltzaindia a créé la commission déléguée au Dictionnaire Unifié (2ème édition) en 2010. Son objectif est le suivant : faciliter le travail d'élaboration du Dictionnaire Unifié, raccourcir les délais et fixer une date acceptable pour la fin des travaux.

La commission a terminé les travaux qui lui avaient été confiés et après approbation de l'assemblée plénière les propositions d'entrées ont acquis le rang de norme. C'est ainsi qu'en Novembre 2010 Euskaltzaindia a publié la troisième édition du Dictionnaire Unifié. Par rapport à l'édition de 2008 il y a 8230 entrées supplémentaires et 1887 sous-entrées, soit un supplément de 29,6% d'entrées et 45,3% de sous-entrées.



Les membres de la commission du Dictionnaire Unifié (2ème édition) au travail à Bilbao et Saint-Sébastien. Au premier plan les académiciens Pello Salaburu, Xabier Kintana et Patxi Uribarren.



ACTIVITÉ ACADÉMIQUE

1.2.2. Groupe de travail du Dictionnaire Unifié

Le *Dictionnaire Unifié* a un caractère réglementaire. La première édition du *Dictionnaire Unifié* réunissait les formes les plus courantes et les plus étendues. La seconde édition en revanche recueille les termes d'usage moins courant. Lorsque ce travail sera terminé le *Dictionnaire Unifié* comprendra plus de 55000 mots. Des domaines très différents ont été traités : éléments chimiques, signes du zodiaque, monnaies, unités de magnitude, races d'animaux, mots dérivés de noms propres.

Par ailleurs, le groupe de travail du Dictionnaire Unifié étudie depuis de nombreuses années les formes issues du *Dictionnaire Basque Général* et du *Corpus du Basque du XX^e siècle*. Le vocabulaire de base est issu de ces sources, cependant on ressent le besoin d'un corpus répondant aux demandes du basque actuel. Le nouveau corpus auquel aspire le groupe de travail est un observatoire : l'Observatoire du Lexique qu'Euskaltzaindia développera en collaboration avec UZEI, Elhuyar et le groupe Ixa de l'Université du Pays Basque.

Comme par le passé, en 2010 Euskaltzaindia a aussi travaillé en étroite collaboration avec UZEI.

1.3. Dictionnaire scientifique et technique

Ce programme a débuté en 2008 et son objectif est le suivant : recueillir et étudier le vocabulaire scientifique et technique de base afin qu'il puisse par la suite entrer dans le Dictionnaire Unifié d'Euskaltzaindia. La liste des termes de mathématiques est pratiquement terminée et celle de physique est en cours.

1.4. Dictionnaire étymologique basque

A partir des études historiques et étymologiques des mots basques réalisées jusqu'à présent et des informations recueillies dans le Dictionnaire Basque Général, l'origine et l'histoire des mots basques seront étudiées systématiquement.

On a également étudié les objectifs et le volume des dictionnaires étymologiques existant de par le monde. On a ainsi pu

identifier les méthodes utilisées et les problèmes rencontrés dans l'élaboration des dictionnaires étymologiques.

1.5. Observatoire du Lexique

L'Observatoire du Lexique est un programme lancé par Euskaltzaindia en collaboration avec UZEI, Elhuyar et le groupe Ixa de l'Université du Pays Basque. recommandations à propos du lexique. 6 millions de termes ont été incorporés au corpus, ce qui donne un total de 10 millions de termes. .

Euskaltzaindia a signé des conventions avec plusieurs médias –*Berria*, *Argia*, EiTb, *Deia*, *Noticias de Guipúzcoa* et *Diario Vasco*– qui mettent à la disposition d'Euskaltzaindia les textes en basque qu'ils produisent. L'Académie envisage d'élargir son programme à d'autres médias.

ACTIVITÉ ACADÉMIQUE

L'observatoire du lexique créé par Euskaltzaindia utilise le corpus produit par les médias. Sur la photo : Andoni Sagarna (responsable de la section de Recherche), Joan Mari Larrarte (Berria), Berdaitz Goia (Argia) et Andres Urrutia président d'Euskaltzaindia.





ACTIVITÉ ACADÉMIQUE

II. GRAMMAIRE

En 2010 la commission a étudié les propositions circonstanciellées de manière, les subordonnées complétives et les subordonnées relatives. Les rapports concernant les propositions subordonnées complétives et les subordonnées relatives sont terminés et celui concernant les propositions circonstanciellées de manière est presque terminé.

EGLU VII (Mendeko perpausak 3) est prêt à être publié. Par ailleurs, on a terminé une nouvelle version de *EGLU III* et pour *EGLU IV* on en est à la moitié. Enfin, la *Grammaire Basque Générale* (Euskal Gramatika Orotariko – EGO) est en cours, la version de poche étant terminée.

On a apporté des réponses aux questions posées par l'intermédiaire du service de consultation JAGONET. Cette année on a répondu à 40 questions.

III. DIALECTOLOGIE

III.1. Atlas des variétés locales de la langue basque

Le réseau d'enquêtes, le questionnaire et la méthodologie de travail ayant été mis en place en 1986, Euskaltzaindia commença ses enquêtes en 1987. 145 communes furent choisies pour ces enquêtes :

– Communauté Autonome Basque : 1 commune en Alava, 36 en Biscaye et 36 au Guipuzcoa.

– Communauté Forale de Navarre : 27 communes.

– Iparralde / Pays Basque nord : 15 au Labourd, 18 en Basse-Navarre et 12 en Soule.

2857 questions ont été posées dans chacune de ces communes. Plus de 4000 heures d'enregistrement ont été rassemblées. L'atlas est réalisé grâce à cette enquête qui permettra l'élaboration de cartes, il sera ensuite mis à la disposition du public.

Les deux premiers volumes ont été publiés et le troisième est terminé. Le quatrième est presque terminé et pour le cinquième 149 questions ont été traitées.

III.2. Recueil de la tradition orale

Ce projet a pour objet d'enregistrer, de classer et de transcrire de manière sélective tous les documents oraux recueillis, pour les mettre ensuite à la disposition des chercheurs. Ces documents concernent les métiers, les coutumes, les contes, les anedoctes, les vieux souvenirs, les croyances, les dictons, les jeux, les chants, etc. On a mis en place une méthode d'unification systématique et méthodologique du patrimoine oral.

Des programmes d'enregistrement et de transcription ont été choisis. Il s'agit du matériel de numérisation du programme IRALE.

ACTIVITÉ ACADÉMIQUE

Présentation au siège de Bilbao des tomes I et II de l'Atlas des variétés locales de la langue basque : des représentants d'Euskadiko Kutxa (qui a participé au financement des publications) et les personnes qui ont participé au programme.





ACTIVITÉ ACADÉMIQUE

IV. ONOMASTIQUE

IV.1. Commission d'Onomastique

La commission d'Onomastique étudie les prénoms, les noms de famille et les noms de lieu; elle est chargée de fixer la nomenclature générale, de la réviser, de fixer des critères, d'établir des certificats et de donner des conseils en matière d'onomastique. Elle a supervisé les recherches toponymiques et les cartes de nombreuses communes, et des réponses ont été apportées aux questions posées par l'intermédiaire d'EUDEL ainsi que par des institutions, des associations et des particuliers.

La commission d'Onomastique a présenté des rapports et des recommandations pour la dénomination de 13 communes et 26 mairies. Elle a aussi fixé les noms de 21 rues, a élaboré les cartes de six villages et participé aux recherches toponymiques de 18 villages.

La commission a également préparé les ouvrages suivants : Nomenclature des communes du Pays Basque, Noms des cours d'eau du Pays Basque.



La commission d'Onomastique réalise un travail important pour la fixation et la normalisation des toponymes de communes. Sur la photo : le secrétaire de la commission d'Onomastique, des représentants de la Mairie de Zierbena et le directeur général du service de promotion du basque de la Députation de Biscaye.



IV.2. Commission d'Exonomastique

Cette commission étudie les exonymes ou noms étrangers et elle établit des normes, des critères et apporte des conseils.

Cette année elle s'est intéressée à la toponymie physique de l'Europe (159^{ème} norme). Elle a également étudié la prononciation basque des noms de lieux étrangers (recommandation). Elle a aussi étudié la toponymie de l'Asie Mineure, de la Transcaucasie, du Proche-Orient et de l'Afrique du Nord.

IV.3. Corpus Onomastique Basque (Euskal Corpus Onomastikoa – ECO)

L'objectif de ce programme est le recueil le plus complet possible des noms propres basques, des noms de personnes et des noms de lieu. On a pour cela créé une base de données où l'on rassemble ces informations. En 2010 on a modernisé la structure de cette base de données et on a mis à jour les outils de gestion et de consultation des données.

On a enregistré dans la base de données un grand nombre de données onomastiques comme par exemple : *Phonétique historique*

Jose Luis Lizundia, Elena Martínez de Madina, directrice et technicienne du programme Toponymie de Vitoria, et Andres Urrutia, président d'Euskaltzaindia, lors de la présentation du programme à Bilbao.



basque de Mitxelena, Cahiers de toponymie alavaise de González Salazar, Noms de lieux à Etxarri-Aranaz de Erdozia, Recueil de chants basques populaires d'Azkue, Toponymie d'Estella/Lizarra de Jimeno Jurio, Suffixes locatifs de Garate, mais aussi les articles de Satrustegi.

Ce programme figure dans la convention annuelle signée avec le Gouvernement de Navarre et il a pu être mené à bien grâce à la subvention liée à cette convention.

IV.4. Toponymie de Vitoria-Gasteiz

Grâce à la convention signée par Euskaltzaindia et la ville de Vitoria-Gasteiz on a pu continuer les travaux de recueil et de fixation de la toponymie de la commune. En 2009 les deux ouvrages suivants ont été publiés : *Gasteizko Toponimia I - Hiria* (Toponymie de Vitoria-Gasteiz I - Ville) et *Gasteizko Toponimia II - Malizaeza* (Toponymie de Vitoria-Gasteiz II - Malizaeza) et en 2010 on a préparé le troisième volume, *Gasteizko Toponimia III - Gasteizko Ubarrundia* (Toponymie de Vitoria-Gasteiz III - Ubarrundia de Vitoria) qui est prêt à être publié.



ACTIVITÉ ACADÉMIQUE

V. LITTÉRATURE

La section de Littérature est formée de la commission de Littérature Populaire et de la commission de Recherche Littéraire.

V.1. Commission de Littérature Populaire

La commission a continué les travaux de préparation pour la publication du recueil de chants de Chaho. On prépare également le livre hommage à Antonio Zavala et enfin la numérisation de la collection *Auspoa* est en cours. Par ailleurs, au mois de Décembre, on a rendu un hommage à Fernando Artola “Bordari” à l’occasion du centenaire de sa naissance. Lors de cet hommage qui a été offert lors d’une cérémonie publique, Pello Esnal et Joxemari Iriondo de la commission de Littérature Populaire ont pris la parole. La commission a également participé à l’organisation de Xalbador Eguna.



Hommage à Fernando Artola “Bordari” à la Mairie de Fontarrabie.



ACTIVITÉ ACADÉMIQUE

V.2. Commission de Recherche Littéraire

La commission travaille à l'élaboration d'une Anthologie de la Littérature Basque. La rédaction du premier volume (Moyen Age et Renaissance) est déjà bien avancée. Ce premier volume comportera sept parties : chants et textes anciens, proverbes, Bernard Etxepare, Perez de Lazarraga, Leizarraga, autres poèmes du XVI^{ème} siècle, lettres.

Par ailleurs, en décembre 2010 se sont tenues les premières rencontres sur l'Histoire de la Littérature Basque au cours desquelles 8 travaux de recherche ont été présentés. L'Académie a également participé aux hommages à Juan Martin Hiribarren et à Fernando Artola "Bordari".

V.3. Corpus de Littérature Populaire

La collection *Auspoa* a été numérisée et est disponible sur le site web de l'Académie. Les premiers travaux du dictionnaire de la collection *Auspoa* ont également commencé.





ACTIVITÉ ACADÉMIQUE

VI. SECTION DE SAUVEGARDE

Depuis sa création Euskaltzaindia veille sur la langue basque. Cette section se divise en deux commissions : le Corpus et la Promotion.

VI.1. Commission du Corpus

Cette commission s'occupe du corpus de la langue basque et veille plus particulièrement à la qualité de la langue. Le service de consultations JAGONET, qui a élaboré une base de données avec questions-réponses, en fait partie.

Cette commission prépare l'ouvrage qui sera intitulé *Hitz-ordena. Erabilera estrategikoa*.

VI.2. Groupe de travail sur les Dialectes

Ce groupe travaille sur le projet "Euskalkietatik euskara batura: nola osatu Hiztegi Batua" (Des dialectes au basque unifié : contribution au Dictionnaire Unifié). Cette année il a travaillé sur deux listes concernant le biscayen : lettres A et B.



Les XVèmes Journées de Sauvegarde à Bilbao avaient pour thème "Les jeunes, les loisirs et la langue basque". Sur la photo Kike Amonarriz animant le débat.

VI.3. Commission de Promotion

Cette commission s'occupe du statut de la langue. Les conférences et les rapports présentés cette année lors des XIV^{èmes} Journées de Sauvegarde sont publiés dans la revue *Euskera*, sous le titre "Etorkinak eta euskara" (Les immigrants et la langue basque).

Un ouvrage intitulé *Ikastola Mugimendua. Dabilen Herria* a été publié en collaboration avec la Fédération des Ikastolas. Par ailleurs Euskaltzaindia a organisé cette année les

XV^{èmes} Journées de Sauvegarde avec pour thème "Gazteak, aisialdia eta euskara" (Les jeunes, les loisirs et la langue basque) en collaboration avec l'UNESCO.

La commission a continué son travail de recueil des textes juridiques concernant les langues minorisées émis en Europe, mettant l'accent sur les textes juridiques et de jurisprudence touchant les consommateurs.

VI.4. Programme Joanes Etxeberri: Euskararen Historia Soziala-EHS (Histoire sociale de la langue basque)

Ce programme étudie au cours des temps les modes de vie et l'idiosyncrasie des sociétés parlant le basque et les langues en contact avec lui. Il s'agit d'une étude qui tient compte de la linguistique, de la sociologie et de l'historiographie.

En 2010 une méthodologie a été élaborée pour mener à bien ce projet. Les recherches ont porté sur les domaines suivants : Saint-Sébastien (1761) : langues et locuteurs; histoire de la nouvelle liturgie en basque : Guipuzcoa (1960-1980); euskaldunisation des Pères Franciscains (1965-2000); les Amis du Pays Basque et la langue basque (1763-1795); la langue et la société basques (1690-1750/1760); les vers écrits et la langue basque (1789-1850); les relations entre le basque et les autres langues au cours des X^e, XI^e et XII^e siècles; information sociolinguistique sur Zestoa (1450-1525).

On a créé un lexique de 3228 entrées et on a analysé 213 documents.



Joseba Intxausti (académicien honoraire), Andres Iñigo (responsable de la section de Sauvegarde), Andres Urrutia (président d'Euskaltzaindia) et Mikel Zalbide (académicien, directeur du programme Joanes Etxeberri).



ACTIVITÉ ACADÉMIQUE

VII. COMMISSIONS STRUCTURELLES

VII.1. Commission 'Bibliothèque Azkue'

En 2010 cette commission a réalisé un suivi des travaux menés par le service des archives d'Euskaltzaindia. En ce qui concerne les archives photographiques, elles sont composées d'un fonds de 29000 photos. En ce qui concerne les archives historiques, on a inventorié et classé tous les fonds documentaires qui ont leur propre nom, soit 13 fonds historiques.

Par ailleurs, conformément aux prévisions figurant dans la convention de cession temporaire signée en 2008, on a procédé à la restauration de 45 livres en mauvais état du fonds bibliographique Lacombe, propriété de la Fondation Olaso Dorrea. Ce patrimoine est conservé à la Bibliothèque Azkue de l'Académie.





VII.2. Commission 'Technologies de l'Information et de la Communication'

Ses deux objectifs principaux sont la diffusion publique des productions de l'Académie et l'actualisation permanente et la structuration des textes du corpus en vue de leur diffusion.

Divers travaux ont été réalisés en 2010 : insertion de nouveaux textes dans les rubriques Iker/Jagon-tegiak du site web de l'Académie. La commission a également effectué un suivi du programme "Observatoire du Lexique" et un traitement de la revue *Euskera* par le système OCR. Elle a lancé la version électronique de l'Atlas des variétés locales de la langue basque, la création du corpus de la littérature populaire et celle d'un corpus de référence de la langue basque. La commission a aussi numérisé la revue *Anaitasuna* et a participé au programme de numérisation de *Auspoa*.

PLAZABERRI | AGENDA | HARREMANAK | BULEGO-HELBIDEAK | EUSKARA

EUSKALTZAINDIA
REAL ACADEMIA DE LA LENGUA VASCA
ACADÉMIE DE LA LANGUE BASQUE

ERAKUNDEA | HIZKUNTZA BALIABIDEAK | IKER EGITASMOAK | JAGON EGITASMOAK | EGITASMO INSTITUZIONALAK | AZKUE BIBLIOTEKA | ARGITALPENAK

Plazaberri

Euskaltzaindiaren XVI. Biltzarraren emaitza eta "Euskera" agerkariaren azken bi zenbakiak kalean

- Egilea: Prentsa zerbitzua
- 2011-07-27

Bi argitalpen berezi kaleratu ditu Euskaltzaindiak: batetik, Pirinioetako hizkuntzak; lehena eta oraina CD-ROMa, eta bestetik, Euskera agerkariaren bi zenbaki berriak. Horrela aurkeztu dituzte Andres Urrutia euskaltzainburua, Andoni Sagarna Iker...

+ Gehiago...

Hizkuntza baliabideak

- Hiztegiak eta Corpusak
- Gramatika
- Dialektologia
- Onomastika
- Literatura
- Aruak
- Euskararen sustapena
- Argitalpenen bertsio elektronikoak

Agenda

Ez dago gertaerarik edo programatutako ekitaldirik.

+ Egutegi osoa ikusi

Gure agendan harpidetu:

RSS bidez
iCal bidez

Azken arauak

159. Europako toponimia fisikoa (PDF)

+ Arau guztiak ikusi

Azken argitalpenak

ERAKUNDEA | HIZKUNTZA BALIABIDEAK | IKER EGITASMOAK | JAGON EGITASMOAK | EGITASMO INSTITUZIONALAK | AZKUE BIBLIOTEKA | ARGITALPENAK

Erakundearen berri

Historia

Hitzarmenak

Organigrama

ARAUTEGIA

OROITIDAZKIAK

Erakundearen berri

Hizkuntza Akademia honen euskal izena Euskaltzaindia da.

Euskaraz, hau da, euskal hizkuntzaz arduratzen den erakunde ofiziala da Euskaltzaindia (1919). Mintzaira hori buruzko ikerlanak egiten ditu, berriro babestea du vedatzen, eta Euskaltzaindiak eman ditu hizkuntzaren normalizaziorako arauak.

Indoeuroparra ez den hizkuntza da euskara, eta euskal hizun gehienek Euskal Herrian bizi dira (Estatu frantsesaren eta espainiaren arteko mugaldean, Bizkaiko Goiakoko barne-eremu). Hizkuntzaren lurraldea hiru eremu

Euskaltzaindiak ezagumendu ofizial osoa du, Espainien Erret Akademia bezala (1975), eta Errepublikan Frantsearen Onura publikoko erakunde gisa (1955). Gizartearen aldetik ere



ACTIVITÉ ACADÉMIQUE

VII. 3. Programme 'Histoire d'Euskaltzaindia'

Ce programme a pour objet de réaliser l'histoire de l'Académie. On a travaillé cette année sur le premier chapitre intitulé "Aurrekariak eta sorrera" (Antécédents et création); on a rassemblé les documents relatifs à ce sujet et enfin on a réalisé des entretiens avec des témoins.

VII.4. Revue *Erlea*

En 2010 on a publié les numéros 2 et 3 de la revue *Erlea* dirigée par Bernardo Atxaga.



ACTIVITÉ ACADÉMIQUE

Présentation du numéro 3 de la revue Erlea. Sur la photo : le président d'Euskaltzaindia, Bernardo Atxaga (directeur du programme) et quelques écrivains.



Les lauréats du Prix R.M. Azkue 2010, Mario Fernandez (président de BBK) et Andres Urrutia (président d'Euskaltzaindia).





VIII. PRIX LITTÉRAIRES

Prix R.M. Azkue

Euskaltzaindia et la Fondation Bilbao Bizkaia Kutxa récompensent chaque année les oeuvres de jeunes écrivains. Ces prix sont divisés en deux genres : récit et poésie; chacun des genres se répartit en deux catégories : catégorie A pour les 11-14 ans et catégorie B pour les 15-18 ans.

Voici le tableau des lauréats pour le prix R.M. Azkue 2010 :

Genre/Âge	Oeuvres primées	Lauréats	Etablissement scolaire
A: récit 10-13 ans	1) <i>Ametsa beste amets batean</i>	Maialen Uriarte	S. Altube (Gernika)
	2) <i>Hiru urte</i>	Garazi Alegria	P. Lezo (Pasaia)
	3) <i>Etorkizuna gurea da</i>	Eduarne Bilbao	S. Altube (Gernika)
	Accesit : <i>Zeintzuk dira nire gurasoak?</i>	Leire Akizu	Iparragirre (Urretxu)
A: poésie 10-13 ans	1) Déclaré vacant	-	
	2) <i>Aitortu, arren</i>	Mikel Kaltzakorta	S. Altube (Gernika)
	3) <i>Naturaren zaindariak</i>	Aritz Olarte	Hurtzaro Ikastola (Oiartzun)
B: récit 14-17 ans	1) <i>Hango hodei bat hemengo zeruan</i>	Amaia Iturriotz	Urretxu-Zumarraga Ikastola (Urretxu)
	2) <i>Bizitza pintzeladetan</i>	Elene Etxaniz	Bergara
	3) <i>Angel</i>	Irati Oregi	Zumaiaiko herri-ikastetxea
B: poésie 14-17 ans	1) <i>Dortoken sekretua</i>	Asier Badiola	P. Lezo (Pasaia)
	2) <i>Maiteminduararen koplak</i>	Anartz Izagirre	Ikasberri (Azpeitia)
	3) <i>Edan eta edan</i>	Mikela Atxoarena	Xalbador (Kanbo)

Membres du jury :

- Catégorie A : Yolanda Arrieta, Igone Etxebarria et Antton Irusta.

- Catégorie B : Joseba Butron, Jabier Kaltzakorta et Mayi Iza.



D491 CONSELLO DA CULTURA GALEGA
EUSKALTZAINDIA
INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

Liber

D491 CONSELLO DA CULTURA
EUSKALTZAINDIA
INSTITUT D'ESTUDIS C





3

SERVICES DE L'ACADÉMIE

Euskaltzaindia a son siège à Bilbao (Plaza Barria) et c'est là qu'est assurée la coordination des travaux grâce aux services qui la composent : secrétariat, service économique, bibliothèque Azkue, onomastique, publications, distribution, presse/communication, informatique/télécommunication. Le service Jagonet quant à lui siège à la délégation de Saint-Sébastien.

Afin d'assurer un service de proximité aux institutions, aux associations et aux particuliers, Euskaltzaindia a des délégations dans les quatre autres capitales du Pays Basque : Bayonne, Saint-Sébastien, Vitoria et Pampelune. De nombreuses demandes sont reçues et traitées depuis ces délégations : questions ayant trait à la langue, demandes de certificats, visites de groupes,...

Dans nos cinq bureaux nous répondons à de nombreuses demandes de certificats émanant de particuliers pour des prénoms, des noms de famille, mais aussi des questions ayant trait à la toponymie et à la langue basque. Les certificats pour les prénoms et les noms de famille sont établis au siège de Bilbao mais aussi dans nos délégations.

Par ailleurs, le siège de Bilbao et la délégation de Vitoria peuvent mettre leurs salles de réception à la disposition des institutions culturelles et des associations pour l'organisation de conférences, présentations, réunions, conférences de presse ayant trait à la langue basque.

I. BIBLIOTHÈQUE AZKUE

II. SERVICE D'ONOMASTIQUE

III. SERVICE DES PUBLICATIONS

IV. SERVICE DES VENTES DES PUBLICATIONS

V. SERVICE D'INFORMATIQUE ET DE TÉLÉCOMMUNICATION

VI. SERVICE DE PRESSE ET DE COMMUNICATION

VII. SERVICE JAGONET



SERVICES DE L'ACADÉMIE

I. BIBLIOTHÈQUE AZKUE

Le Catalogue de la Bibliothèque Azkue (ABK) est composé de livres, de revues et de documents. L'activité de la bibliothèque comporte quatre aspects : achat/réception, catalogage, attention aux usagers (consultation, prêt, copie) et entretien.

En 2010 on a enregistré 1796 nouvelles entrées dans le catalogue ABK, 1555 nouveaux exemplaires parmi lesquels 68 sont en version numérique. Les titres les plus importants sont les suivants : *O frontao: jornal sportivo, literario e theatral*; *Traducción al euskera de poesías de Lope de Vega, Calderón de la Barca, Quevedo, Becquer, Argensola* (Ametzagar' tar Bingen); *Ama guziz puchanta* (manuscrit); *Bertsogintzan* (Tontorreko Nikolas); deux travaux courts de Bonaparte : *Escuararen gorputza, Lexicon cantabricum: Diccionario bascongado, español y francés* (publié par M.r Fl. Lécluse) et *A table of days or The testimony of languages to the identity of the Sabbath* (publié par W.M. Jones); *Les imprimeurs et les libraires en Béarn (1552-1883)* (Louis Lacaze); *Ama Birjiña Arantzazu-koaren kondaira ta bederatzurrrena*; *Jolasak* (Agustin P. Iturriaga); *Uste diñat! = ¡Ya lo creo!: baserritar neskatxak kalia*

mirabetzan zer irabazten eta zer galtzen duten ikusteko eta ikasteko jolas-gertaketa: atal bakarra (Antonio Amundarain).

Les documents du site web d'Euskaltzaindia ont été indexés et intégrés au catalogue. Par ailleurs, on a continué le travail d'enregistrement de toutes les publications de l'Académie et des copies électroniques. La bibliothèque a participé au processus de rénovation de la revue *Euskera*. La revue basque *Elkartasuna* a été numérisée. On a géré le don de trois fonds bibliographiques : P. Artza, J.L. Uranga et J.J. Arginzoniz. Les manifestations suivantes ont eu lieu : quatre expositions de livres lors de la Foire au Livre de Bilbao, nomination de nouveaux académiciens honoraires, présentation de l'Atlas des variétés locales de la langue basque (EHHA), entrée à l'Académie de Patxi Uribarren. En ce qui concerne les photos, on a continué le travail de catalogage.

II. SERVICE D'ONOMASTIQUE

Ce service comprend trois domaines principaux : les noms de famille, les prénoms et les noms de lieux ou toponymes. Il reçoit de nombreuses demandes émanant d'institutions, d'entreprises ou de particuliers; certaines questions requièrent des réponses rapides (lorsqu'il s'agit de l'enregistrement de nouveaux-nés par exemple) mais d'autres nécessitent des recherches plus approfondies.

Conformément à une convention de collaboration avec EUDEL, le service d'Onomastique apporte des conseils et des réponses aux questions posées par les mairies. Par ailleurs, ce service s'occupe aussi des travaux de la commission d'Onomastique.



SERVICES DE L'ACADÉMIE

III. SERVICE DES PUBLICATIONS

En 2010 les ouvrages suivants ont été publiés :

- *Ahotsa, hitzak, hizkuntzak*. Editeurs : Pablo González de Langarica et Sebas Gartzia Trujillo
- *Aguirre Asteasukoaren eracusaldiak*. Sermoia ikuspegi sozio-diskurtsiboaren argitan. Auteur : Miren Arantzazu Ozaeta.
- *Elgoibarko ahozko euskara*. Auteur: Jesus Mari Makazaga.
- *Revue Erlea* numéros 2 et 3. Directeur : Bernardo Atxaga. Ouvrage collectif.
- *Euskera*, 2009, 1. Ouvrage collectif.
- *Euskera*, 2009, 2-1. Ouvrage collectif.
- *Euskera*, 2009, 2-2. Ouvrage collectif.
- *Euskera* 2009, 3. Ouvrage collectif.
- *Rapport d'activité d'Euskaltzaindia pour 2009*.
- *Guide d'Euskaltzaindia*.
- *Catalogue des publications*. Préparé par Ricardo Badiola et Jon Artza.

- *Euskararen Herri Hizkeren Atlas I (Atlas des variétés locales de la langue basque)*.
- *Euskararen Herri Hizkeren Atlas II (Atlas des variétés locales de la langue basque)*.
- *Euskararen Legeak hogeita bost urte*. Eskola alorreko bilakaera: balioespen-saioa. Auteur : Mikel Zalbide.
- *Gasteizko Toponimia III, Gasteizko Ubarrundia (Toponymie de Vitoria III, Ubarrundia de Vitoria)*. Auteur : Elena Martinez de Madina. Directeur : Jose Luis Lizundia. Conseiller : Roberto González de Viñaspre.
- *Gramatika Emendakinak*. Zuberoako euskaraz. Auteur: Jüje Etxebarne. Collaborateurs : AEK, Xiberoko Gaü Eskola Laminak.
- *Gratien Adema "Zaldubi"*: Alegiak eta bertze neurtitzak. Préparé par Henri Duhau.
- *Helduen euskalduntzea eta etorkinak Ipar Euskal Herrian*. Auteurs : Erramun Baxok et Jean-Baptiste Coyos.
- *Hiztegi Batua 2010*.
- *Ikastola mugimendua*. Dabilen herria. Avec la collaboration de la Fédération des Ikastolas.

- *Narrazioak eta olerkiak, 2009*. Ouvrage collectif.
- *Bulletin d'information Plazaberri*. Six numéros ont été publiés.
- *Perpetua Saragueta*. Préparé par Andres Iñigo.
- *Sakanako euskara*. Burundako hizkera. Auteur : Koldo Zuazo.





SERVICES DE L'ACADÉMIE

IV. SERVICE DES VENTES DES PUBLICATIONS

La majeure partie des ouvrages est diffusée par l'intermédiaire de distributeurs (en 2010 un total de 1250 exemplaires), d'autres ouvrages sont déposés en librairie (62), ou commandés directement (266).

Chaque année Euskaltzaindia publie une vingtaine d'ouvrages. Bien qu'il s'agisse parfois de coédition, l'Académie assure la distribution de toutes ses publications. Il arrive parfois cependant que le coéditeur se charge d'une partie de la vente. La plupart des ouvrages sont vendus par l'intermédiaire de distributeurs (1250 exemplaires ont été vendus en 2010), quelques-uns étant vendus dans les librairies (62 exemplaires en 2010), ou suite à des commandes (266 exemplaires en 2010).

Euskaltzaindia fait partie du programme DILVE et est membre de la Corporation des Editeurs "Euskadiko Editoreen Gremioa". De nombreuses publications d'Euskaltzaindia peuvent être consultées sur le site web de l'Académie, www.euskaltzaindia.net.

Les publications les plus vendues en 2010 sont les suivantes : *Gramatika Laburra: Perpau bakuna; Euskaltzaindia, ekin eta jarrai; Ahotsa, hitzak, hizkuntzak: euskal olerki antologia* et les numéros 2 et 3 de la revue *Erlea*.

V. SERVICE D'INFORMATIQUE ET DE TÉLÉCOMMUNICATION

Dans le domaine de l'infrastructure informatique et des programmes d'Euskaltzaindia, les travaux suivants ont été réalisés : suite de l'élaboration de la base de données scientifique du programme "Histoire sociale de la langue basque"; installation de l'équipement informatique et de télécommunication au nouveau bureau de Durango; installation du serveur Linux; améliorations du système d'exploitation du catalogue de la Bibliothèque Azkue par la mise en service de l'interface Z39.50, installation d'un nouveau système de messagerie électronique au service de notre institution.

Plusieurs travaux ont été réalisés pour la commission "Technologies de l'information et de la communication – IKT" (rénovation du site web, mise sur site de la collection *Auspoa*, numérisation de la revue *Anaitasuna*). Par ailleurs, ce service est chargé de la maintenance du système informatique.



SERVICES DE L'ACADÉMIE

VI. SERVICE DE PRESSE ET DE COMMUNICATION

Les tâches suivantes incombent au service de Presse et de Communication : renforcer les liens entre Euskaltzaindia et les médias, faire connaître au public l'activité interne de l'Académie et celles menées en lien avec d'autres institutions ou associations.

D'autre part, ce service est chargé de rédiger et de mettre à jour les curriculum des académiciens et de mettre à jour l'information disponible sur le site web de l'Académie.

Il rédige également le bulletin mensuel *Albiste Orria* en collaboration avec le secrétaire-adjoint de l'Académie, ainsi que le blog *Plazaberri* et sa version papier.

En 2010 le service de Presse et de Communication a également couvert les événements suivants : le séminaire "Corpusgintza, gaur egun"; les journées intitulées "Terminologia juridiko-administratiboa"; les XV^{èmes} Rencontres "Euskara, gazteak eta aisialdia"; les cérémonies d'entrée à l'Académie des académiciens Lourdes Oñederra, Patxi Uribarren et Xarles Videgain; la nomination du nouvel académicien Jean-Baptiste Coyos; les réunions publiques; les nominations de nouveaux académiciens honoraires mais aussi la présentation des volumes I et II de l'Atlas des variétés locales de la langue basque (EHHA), ainsi que d'autres publications.

VII. SERVICE JAGONET

Jagonet est un service de consultation sur internet destiné à favoriser un usage correct de la langue basque. Son objectif est double : d'une part, être au service du citoyen et d'autre part, garantir la qualité de notre langue. Ce service permet une consultation interactive dans le domaine de la langue et l'utilisateur peut y consulter les réponses les plus courantes apportées par les commissions d'Euskaltzaindia.

1186 questions ont été déposées sur Jagonet en 2010 et 1170 réponses ont été apportées (dans les deux cas, une augmentation de 21%). D'autre part, la page Jagonet a reçu 140.443 visites. Fin 2010 la base de données du service comprenait 542 questions-réponses.

Des représentants du Gouvernement Basque, des Députations d'Alava, de Biscaye et du Guipuzcoa et le président d'Euskaltzaindia signant la convention 2010-2013.





4

POUVOIRS PUBLICS ET INSTITUTIONS

Euskaltzaindia est liée par des conventions avec les pouvoirs publics ainsi qu'avec divers médias, institutions et associations. En voici la liste :

- Le Gouvernement Basque et les trois Députations d'Alava, de Biscaye et du Guipuzcoa
- Le Gouvernement de Navarre
- Pouvoirs publics d'Espagne
- Pouvoirs Publics de France (Euskararen Erakunde Publikoa / Office Public de la Langue Basque)
- Mairies : EUDEL, Saint-Sébastien, Vitoria, Pampelune, Bilbao, Erandio, Zornotza, Azkoitia, Oiartzun, Berriz, Gernika, Getxo, Sopela, Leioa, Elgoibar, Zierbena
- UZEI
- Université du Pays Basque (EHU)
- Université Basque d'Eté (UEU)
- Université de Deusto
- Université Publique de Navarre
- Euskaltel
- EiTB
- Fédération des Ikastolas du Pays Basque
- Topagunea
- FEVE
- Bizkaia Irratia
- Euskarazko Komunikazio Taldea
- Institut Culturel Basque Labayru
- Fondation Elhuyar
- Fondation Olaso Dorrea
- Euskalerrria Irratia
- Quotidien *Berria*
- Herri Ardularitzaren Euskal Erakundea (HAEE – IVAP)
- Bergarako Irigoyen Patronatua
- Franciscains d'Arantzazu et Députation de Biscaye
- UNESCO
- Revue *Argia*
- Fondation Azkue
- Quotidien *Deia*
- Quotidien *Noticias de Guipúzcoa*
- Quotidien *El Diario Vasco*
- Fondation Mintzola



Andres Urrutia et Iñaki Goirizelaia (recteur de l'Université du Pays Basque) signant une convention de collaboration.

Andres Urrutia (Euskaltzaindia), Alberto Catalán (conseiller délégué à l'éducation du Gouvernement de Navarre) et Xabier Azanza (Euskarabidea).



Iñaki Azkuna (maire de Bilbao) et Andres Urrutia (président d'Euskaltzaindia) signant une convention de collaboration.





EUSKALTZAINDIA

Activity Report for **2010**





EUSKALTZAINDIA

Plaza Barria, 15
48005 Bilbo

Tel.: 94 415 81 55
Fax: 94 415 81 44

info@euskaltzaindia.net
www.euskaltzaindia.net



TABLE OF CONTENTS

INTRODUCTION	5
1. ACTIVITIES OF THE INSTITUTION	7
I. Internal Activities	7
II. External Activities	12
2. ACADEMIC ACTIVITY	17
I. Lexicography	18
II. Grammar	22
III. Dialectology	22
IV. Onomastics	24
V. Literature	26
VI. Jagon (Tutelary) Section	28
VI.1 The Corpus Committee	
VI.2 Dialect Working Group	
VI.3 Promotion Committee	
VI.4 <i>Joanes Etxeberri</i> Project	
VII. Structural Committees	30
VII.1 Azkue Library Committee	
VII.2 ICT Committee	
VII.3 History of the Euskaltzaindia Project	
VII.4 <i>Erlea</i> Journal	
VIII. R. M. Azkue Awards	30
3. SERVICES OF THE INSTITUTION	37
I. Azkue Library	38
II. Onomastics Service	38
III. Publications Service	39
IV. Publications and distribution Service	40
V. ICT Service	40
VI. Media and Communications Service	41
VII. <i>Jagonet</i> Service	41
4. PUBLIC ADMINISTRATIONS AND INSTITUTIONS	43



Introduction

When the results of projects that have been developed little by little are released to the public, they frequently have an impact and brilliance greater than initially expected. This observation brings to mind a few Basque sayings from 1596: *Hasiak egina dirudi, asakatuak eder* 'What has been started seems like it has already been done, and what has been finished, beautiful,' or *Dindika murkoa betatu doa* 'Drop-by-drop the jar is filled'.

The regular tasks performed by our Academy tend to be of two general types. On the one hand, there are those related to internal activities, such as changes of situation, tributes, nominations and admission speeches, obituaries, relations, agreements and collaborations with the public institutions, and also changes and improvements in administration services, as well as making all this known.

On the other hand, there are the tasks directly related to language. These are necessary for keeping the language adapted to the needs and changes that continually arise

as time goes by, and these are precisely the tasks that any academy of language is called upon to undertake. In this area, Euskaltzaindia is conducting a series of projects through its working committees and research groups. Based upon many hours of research and no small amount of discussion, these projects have produced the accumulated results now being presented here. Because of this, in the preparation of this report it is necessary to summarize the most significant tasks and projects carried out by the Academy in order to properly make these efforts known to all members of society.

Here, issues taken up by the Basque Academy's various committees and research groups are briefly noted, including those of both the Research Section (lexicography, grammar, dialectology, onomastics, literature, etc.) and the Tutelary Section (the corpus, dialects, promotion committee, social history of the language, etc.) as well as other subjects.

We must not forget Euskaltzaindia's structural committees and work projects,

such as the Azkue Biblioteka library, the New Communications and Information Technologies, the History of the Academy project, or the literary journal *Erlea*. These projects, with the valuable assistance of the Academy's services, promote integration with the world at large and with our surrounding society. As regards publishing, depending on the resources, the Academy endeavoured in 2010, just as in previous years, to offer its results, gathered from the perspective of Basque and Basque culture.

Academies generally receive their funding through assistance from public institutions, and in our case this is true as well. Because of this, Euskaltzaindia would like to clearly recognize and express its sincere appreciation for the help received from the public administrations, and also for that obtained from some financial institutions, especially given the current situation of serious economic crisis and the drastic reductions in spending taking place. Without this help it would be impossible for us to continue with our work.



Xabier Kintana Urtiaga

Academy Secretary



In the first row, new honorary academy members accompanied by full academy members, during the ceremony in which they received their diplomas.
Bilbao on 26 February 2010



1

ACTIVITIES OF THE INSTITUTION

I. INTERNAL ACTIVITIES

The Royal Academy of the Basque Language (1919) is the official academic institution that safeguards the Basque language. It is responsible for the language corpus, but at the same time for the social status of the language. The academy has two sections: the Research Section and the Tutelary Section.

Euskaltzaindia is officially recognized as a Spanish Royal Academy (1976) and as a public benefit entity by the Republic of France (1995). Also, both the Statute of Gernika (Organic Law 3 of December 18, 1979) and the Government of Navarre (Charter Law 1871986 of December 15) recognize Euskaltzaindia as an official consultative institution for matters related to the Basque language.

The academic activities of the Royal Academy of the Basque Language/Euskaltzaindia are supported by committees and working groups, and the results of this work are organised and carried out by human resources and infrastructure services. Furthermore, these services are essential to respond to citizens and institutions.

The Academy is run from Bilbao. The monthly plenary sessions and those of the Governing Board are held in Bilbao, even though they sometimes take place in Donostia-San Sebastian. The Governing Board usually meets twice a month. It handles the governing of the institution, oversees the projects and at the same time, the authority and responsibility for internal matters. It had 20 meetings in 2010.

The academic committees and working groups meet at the headquarters as well as at the various branch offices. The deputy secretary is responsible for supervising and coordinating the work of the various committees. He or she informs the manager, the Governing Board and, within the established deadlines, the public administrations, too, and prepares the necessary reports.

Depending on the agreements signed with local authorities, the deputy secretary and the manager also handle the relations with the Technical Committee in matters affecting the projects.

I.1. New honorary academy members**I.2. Jean-Louis Davant, academy member emeritus****I.3. Jean Baptiste Coyos, full academy member****I.4. Redesign of the official publication Euskera****I.5. Admission speeches by Lourdes Oñederra, Patxi Uribarren, and Xarles Videgain****I.6. Joseba Zabaleta, new manager****I.7. Erramun Osa, new deputy secretary****I.8. Deaths**



ACTIVITIES OF THE INSTITUTION

1.1. New honorary academy members

On 29 January, at the plenary session held in Donosti-San Sebastian, Euskaltzaindia named 11 new honorary academy members.

The new honorary academy members are as follows: Pakita Arregi, Gorka Aulestia, Joxe Azurmendi, Luis Baraiazarra, Erramun Baxok, Martzel Etchehandy, Ana Maria Etxaide, Joshua Fishman, Jose Angel Irigarai, Joxemari Iriondo, and Xabier Lete. The certificates were awarded on 26 February.

1.2. Jean-Louis Davant, academy member emeritus

On 23 July, at the plenary session held in Donostia-San Sebastian, the Euskaltzaindia made the full academy member Jean-Louis Davant academy member emeritus.

1.3. Jean Baptiste Coyos, full academy member

On 26 November, at the plenary session held in Bilbao, Jean-Baptiste Coyos was made a full academy member.



New honorary academy members

ACTIVITIES OF THE INSTITUTION

Itziar Idiazabal (associate academy member), Andres Urrutia (Chairman of the Academy) and Ana Toledo (full academy member) at the presentation of the *Euskera* publication



I.4. Redesign of the official publication *Euskera*

Euskera, the official publication of the Royal Academy of the Basque Language/Euskaltzaindia, is entering a new phase. The academy has decided to revamp both its format and content. These changes have two main goals: to ensure the quality of the publication and maintain its position as a leading publication in the scientific community.

In pursuit of this goal, *Euskera* has entered into the process of standardization that scientific journals have been undergoing in recent years. In order to be evaluated in terms of the quality standards established by the Spanish National Research Council (CSIC), the journal has been made to comply with the *Latindex* criteria and is now included in the *Latindex* catalogue. *Latindex* gathers and spreads information on scientific journals published in the sphere of Spanish culture (South America, Caribbean and the

Iberian Peninsula).

An Editorial Board and a Review Board have been created for the journal to accomplish this and other objectives, and the journal itself is organized and edited specifically for the publication of scientific articles. This will require systematic involvement and input from external reviewers.



ACTIVITIES OF THE INSTITUTION

I.5. Admission speeches by Lourdes Oñederra, Patxi Uribarren, and Xarles Videgain

On 26 March, at Donostia-San Sebastian City Hall, Lourdes Oñederra delivered her Euskaltzaindia admission speech, entitled *Drift*. Miren Azkarate responded with a speech entitled *Ur lasterraren dama*.

Patxi Uribarren delivered his admission speech entitled *Zirelako gara, garelako izango dira* in Aramaio on 28 May. Jose Luis Lizundia responded with *Ganbarruetatik Araba euskaldunera*.

Finally, on 30 October in Baiona, the admission ceremony for Xarles Videgain was held with *Baionan*. The response was provided by Beñat Oihartzabal with *Bokal koloratuei jarraikiz*.

Miren Lourdes Oñederra's admission speech at Donostia-San Sebastian City Hall on 26 March, 2010. The Mayor, Odon Elorza, and academy members

I.6. Joseba Zabaleta, new manager

Joseba Zabaleta has been named as Euskaltzaindia's manager, filling the vacancy that was left following Juanjo Zearreta's accidental death. Zabaleta took up his new position on 1 June.

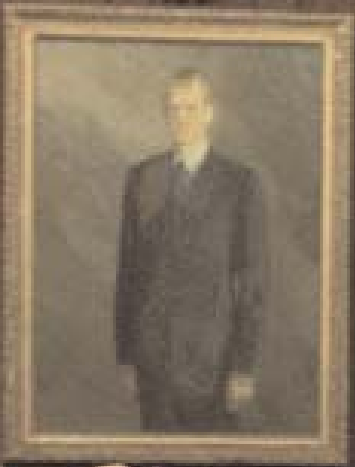
I.7. Erramun Osa, new deputy secretary

Erramun Osa will fill the post left open by Pello Telleria as the academy's new deputy secretary. Osa was introduced to the academy's members at the plenary session held in December.

I.8. Deaths

The following academy members passed away during 2010: Jorge Cortes Izal, associate member, and Xabier Lete, honorary member.







ACTIVITIES OF THE INSTITUTION

II. EXTERNAL ACTIVITIES

Euskaltzaindia regularly works in collaboration with other institutions. Some of the collaborative activities carried out in 2010 are described below.

On 21 January, the seminar entitled “Corpusgintza gaur egun” (Corpus building today) was organised by the Eroski Foundation, the Elhuyar Foundation and the Academy at the Academy headquarters. The seminar was organised to mark the 40th anniversary of the Eroski Foundation. It had two aims: firstly, to highlight the importance of corpus building for language experts, and secondly, to analyse the current situation of corpora in Basque and multilingual corpora. The seminar was attended by experts from Spain and the Basque Country. At the start of the seminar Eroski handed the Academy a CD of the corpus of its Consumer magazine; the “Eroski Consumer Corpus” is based on the texts published by the magazine over twelve years. The Elhuyar Foundation and Eleka Ingeniaritza Linguistikoa participated in the project.

The academy participated in the campaign known as “Television Without Borders”. This campaign started in Valencia in 2007, and in the case of the Basque Country, its main objective is to obtain a

legal guarantee that Euskal Telebista [the Basque Autonomous Community’s Basque-language public TV channel] will continue to be seen in Navarre. The academy, along with other institutions such as Eusko Ikaskuntza [Basque Studies Society] and Kontseilua [Association of organisations supporting Basque], initiated a petition to collect signatures in support of such a guarantee.

In March, Euskaltzaindia organized a number of conferences, including one in collaboration with Euskarabidea [the Basque Institute of Navarre] in Iruñea-Pamplona on the theme “Euskarazko terminologia juridiko-administratiboa” (Basque Legal-Administrative Terminology). Also in March, at the Bilbao head office, the academy organized a symposium on “Hiztegi Batua. Irizpideak, prozedurak eta tresnak” (The Unified Lexis: Criteria, Procedures, and Tools), at which two new lexical sources were presented: the *Hiztegi Batu Oinarriduna* (HBO) (Documented Unified Dictionary) and the *Lexikoaren Behatokia* (The Lexical Observatory).

In April, the academy took part in the Basque Writers Conference of Sara, where four books were presented. It also participated in the book fairs at Bilbao and Durango, as well as the fair in Madrid and Barcelona’s Feria Liber.

In the month of July the academy participated in the 15th Euralex Congress, which was held in Leeuwarden/Ljouwert, the capital of Friesland. The academy was represented by Andoni Sagarna, head of the Research Section, who gave a speech entitled “The Lexicographic Work of Euskaltzaindia – The Basque Language Academy 1984-2009”.

In September the academy was also present in Atarribia, participating in the ceremonies held prior to the festival of the Basque-medium Ikastola schools in Navarre. In addition to this public ceremony, Euskaltzaindia also presented the book *Ikastola mugimendua. Dabilen herria*, published in collaboration with the Federation of Basque-medium Schools.

In December the academy participated in a ceremony paying homage to Fernando Artola aka “Bordari”, in collaboration with Hondarribia (Gipuzkoa) town council. A public ceremony was also held in conjunction with the town council at the monastery of the Franciscan fathers in Zarautz (Gipuzkoa) to commemorate the 400th anniversary of their presence in this location. The Academy also participated in an event held for the Xalbador Eguna festival in Urepele (Lower Navarre, French Basque Country).

ACTIVITIES OF THE INSTITUTION

Itziar Nogeraz (Elhuyar Foundation), Andres Urrutia (Royal Academy of the Basque Language) and Agustin Markaide (Eroski)





ACTIVITIES OF THE INSTITUTION

At the Basque Writers Conference of Sara, 2010. In the photo, the Academy Member Jean-Louis Davant



ACTIVITIES OF THE INSTITUTION

At the Paz de Ziganda *ikastola* (Basque-medium school) in Atarrabia (Navarre) on the occasion of Nafarroa Oinez 2010.

Academy members and representatives of the *ikastolas*







2

ACADEMIC ACTIVITY

The academic activities of the Royal Academy of the Basque Language/Euskaltzaindia are supported by its committees, projects and services. The language proposals of the academic committees are conferred the status of standards at the monthly plenary sessions.

Euskaltzaindia is organized into two main sections: The Research Section and the Tutelary Section. Officeholders and members, as well as the committees that make up the two sections, must renew their posts every four years. In addition to the committee members, advisers are also used by the committees. Working teams are also set up, according to the needs and resources at specific moments. The committees are made up of full academy members, associate members and experts from different fields: university and high school teachers, teachers from the world of education, trainers working in Basquisition and literacy programmes, writers, journalists, translators, lexicographers, administrative technicians, etc.

II. LEXICOGRAPHY

II. GRAMMAR

III. DIALECTOLOGY

IV. ONOMASTICS

V. LITERATURE

VI. JAGON (TUTELARY) SECTION

VII. STRUCTURAL COMMITTEES

VIII. R. M. AZKUE AWARDS



ACADEMIC ACTIVITY

I. LEXICOGRAPHY

The area of lexicography is fundamental to the activities of any academy of language. After completing the *Orotariko Euskal Hiztegia* (General Basque Dictionary), Euskaltzaindia is currently working on two other large projects: *Euskaltzaindiaren Hiztegia* (Euskaltzaindia Dictionary) and *Hiztegi Batua* (Unified Lexis).

I.1. Euskaltzaindiaren Hiztegia (meanings and examples)

I.1.1. Euskaltzaindiaren Hiztegia (meanings and examples) project

The academy is working on compiling this new dictionary, starting with the list of terms published during the first phase of the *Hiztegi Batua* (Unified Lexis), approved by the Academy. Among other things, the letters l through z and from o to *oztopobide* were read and corrected in the team. The corrections for entries from *dieta* to *gutzizko* and from h to z were entered into the database. The team also updated some sections of the General Basque Dictionary.

I.1.2. The empowered committee of the Euskaltzaindia Dictionary (meanings and examples)

The empowered committee of the Euskaltzaindia Dictionary (meanings and examples) was set up in 2009 and is empowered by the Academy. It monitors the work of Euskaltzaindia Dictionary (meanings and examples). In 2010, the committee reviewed approximately 1,500 remarks on the entries for the words from *bide* to *jauregitar*, a total of 7,500 entries.

1.2. Hiztegi Batua (Unified Lexis)

1.2.1. The Empowered Committee of the Hiztegi Batua (second phase)

The Empowered Committee of the Hiztegi Batua (second phase) was set up in 2010 in order to facilitate the work undertaken to compile the Hiztegi Batua, as requested at the Euskaltzaindia plenary session by reducing the deadlines for the project and by providing a completion date that was more accessible.

After approval at the plenary session, all of the entries proposed by the committee were conferred the status of standards. Consequently, in November 2010 the academy published the third paper edition of the Hiztegi Batua, which contains 8,230 more entries and 1,887 more sub-entries than the 2008 edition, which represents 29.6% more entries and 45.3% more subentries.



Hiztegi Batua (2nd phase) members of the Empowered Committee at work in Bilbao and Donostia-San Sebastian. Appearing in the photo: the academy members Pello Salaburu, Xabier Kintana and Patxi Uribarren



ACADEMIC ACTIVITY

1.2.2. *Hiztegi Batua* working group

The *Hiztegi Batua* is a standard lexis. The first phase of the *Hiztegi Batua* gathered the most used or most widespread forms. During the second phase forms with more restricted use are being gathered. And when this has been completed, the *Hiztegi Batua* will have over 55,000 words. It has examined and prepared groups of words from certain spheres: chemical elements, signs of the zodiac, coins, units of measurement, animal species, words originating from proper names.

Furthermore, on the basis of the corpora the *Hiztegi Batua* working group has for many years been working on and proposing forms comprising the *Hiztegi Batua*. The corpora are the Orotariko Euskal Hiztegiaren corpus and the XX. Mendeko Euskararen Corputa. The basic lexis has been obtained from these sources, but with the future in mind there is a need for a larger corpus that will address the needs of today's Basque. The new corpus promoted by the working group is therefore the observatory of these approaches: the *Lexikoaren Behatokia*. The Academy will develop this observatory in conjunction with UZEI, Elhuyar and the Ixa Group of the UPV/EHU-University of the Basque Country.

On another note, Euskaltzaindia and UZEI (The Basque Centre for Terminology and Lexicography) continued working together throughout 2010.

1.3. Project to compile the *Zientzia eta Teknika Hiztegia* (Science and Technology Lexis)

This project began in 2008 and its aim is as follows: to compile and examine the basic terms used in the fields of science and technology in order to subsequently incorporate them into the Academy's *Hiztegi Batua*. The list of mathematical terms is about to be completed. Steps have started to compile physics terms.

1.4. The *Euskal Hiztegi Historiko Etimologikoa* (Basque Historical-Etymological Lexis) project

Starting with the historical and etymological research carried out so far on Basque words, and making use of the information gathered in the *Orotariko Euskal Hiztegia*, the goal of this project is to systematically analyze the origins and history of the Basque words.

The aim and size of etymological dictionaries worldwide have been considered. The relevant methods and problems of etymological dictionaries have been identified.

1.5. Lexical Observatory Project

The *Hiztegi Batua* working team saw the need for a larger corpus to address the demands of today's Basque, and which will be constantly gathering current texts. The new corpus promoted by the working group is therefore the observatory of those approaches: the *Lexikoaren Behatokia*. The Academy will be developing this observatory in conjunction with UZEI, Elhuyar and the Ixa Group of the UPV/EHU-University of the Basque Country. A total of 6 million text terms have been added to the corpus, making a total of 10 million.

Euskaltzaindia has entered into agreements with various media organizations, including the newspaper *Berria*, the magazine *Argia*, the EiTB communications group, *Deia*, and the *Noticias de Gipuzkoa* and *Diario Vasco* newspapers. These organizations are providing Euskaltzaindia with the texts that they produce in Basque. Euskaltzaindia plans to sign further agreements with media-related groups in the future.

ACADEMIC ACTIVITY

The Academy makes use of media corpora to feed the Lexical Observatory. Appearing in the photo: Andoni Sagarna (Head of the Research Section), Joan Mari Larrarte (*Berria* newspaper), Berdaitz Goia (*Argia* magazine) and Andres Urrutia, the Chairman of the Academy





ACADEMIC ACTIVITY

II. GRAMMAR

In 2010 the Committee worked on modal, complement, and relative clauses. The reports on the complement and relative clauses have been completed. And the one on modals is almost ready, with only the final redaction outstanding.

The committee got the book EGLU VII (Mendeko Perpausak 3/Comparative Subordinates 3) ready to be sent to the printers. The revision of EGLU-III was also completed, as well as the revision of the first half of the next volume, EGLU-IV. This committee is also producing the *Euskal Gramatika Orotarikoa* (General Basque Grammar) and has completed the drafting an abridged version of this work.

Furthermore, responses have been provided to numerous linguistics-related enquiries received through the JAGONET consultation service, with a total of 40 enquiries having been answered.

III. DIALECTOLOGY

III.1. Atlas of Local Basque Varieties project

After the network of survey points, questionnaire and working methodology had been established, piloting took place in 1986, and the Academy started doing surveys one year later in a total of 145 locations:

- The Basque Autonomous Community: 1 town in Álava, 36 in Bizkaia, and 36 in Gipuzkoa.
- The Charter Community of Navarre: 27 towns.
- Iparralde / Northern Basque Country: 15 in Lapurdi, 18 in Lower Navarre, and 12 in Zuberoa / Soule.

A total of 2,857 questions were asked at each survey point. The recordings gathered by the Academy number more than 4,000 hours. The project sets out to produce an atlas with all these questions, i.e. to draw up maps of the results of the survey and make it available to the general public.

The first two volumes of the Atlas have already been published, and the third has been completed. The sixth volume is now also ready for publication, and 149 questionnaires have been completed for the seventh volume.

III.2. Traditional Oral Speech Corpus project

This project sets out to preserve, classify, and selectively transcribe the collection of oral materials, so that it can be made available to researchers. The collection covers subjects like professions, customs, stories, anecdotes, old memories, beliefs, sayings, games, songs, etc. For this purpose a plan has been launched to gather the heritage of the oral tradition systematically and in a methodological way.

The programmes being used for re-recording and transcription of the recorded materials have been selected, and the digitization of materials from the IRALE collection has begun.

Launch at the Academy's Bilbao headquarters of volumes I & II of the *Euskararen Herri Hizkeren Atlas*. Among those appearing in the photo are representatives of Euskadiko Kutxa-Caja Laboral savings bank (which sponsored the publications) and the people running the project





ACADEMIC ACTIVITY

IV. ONOMASTICS

IV.1. The Onomastics Committee

The Onomastics Committee is responsible for analysing first names, surnames, and place names. It is entrusted with doing research, reviewing, establishing criteria, certifying and advising on issues concerning onomastic terms. In addition to approving the spelling of new first names and family names, it has supervised research and maps of place names for a variety of municipalities. It has also attended to the enquiries made by EUDEL (The Association of Basque Municipalities), institutions, associations, and individuals.

The Onomastics Committee has prepared reports and resolutions on the names of thirteen municipalities and twenty-six councils, it has established the list of street names for twenty-six towns, has regulated the maps of six towns, and has helped to carry out toponymy research in eighteen towns.

The committee is also preparing the following pieces of work: the Nomenclature of the Basque Country's Municipalities, the draft standards for the names of rivers in the Basque Country and religious place names.



The Onomastics Committee has worked hard to retrieve and normalise the place names of towns and villages. Appearing in the photo are the secretary of the Onomastics Committee, representatives of Zierbena town council, and the Head of Basque Language Promotion at the Charter Provincial Council of Bizkaia



Jose Luis Lizundia and Elena Martínez de Madina, the director and author, respectively, of the Vitoria-Gasteiz Toponymy project, together with the Chairman of the Academy Andres Urrutia at the presentation of the project in Bilbao



IV.2. The Exonomastics Committee

This committee is responsible for the analysis of exonyms, or foreign names and is involved in standardisation, the handing down of resolutions and advisory work.

In 2010, standard I59 was approved. It regulates physical place names of Europe. Criteria (recommendations) were also drawn up on the pronunciation of foreign names in Basque. Work has also been conducted on the toponymy of Asia Minor, Transcaucasia, the Middle East, and North Africa.

IV.3. The Basque Onomastic Corpus (ECO) project

The aim of this project is to compile the most complete corpus possible of Basque proper personal and place names. A database has been created for this purpose, and data is currently being gathered and entered. In 2010, the structures of the database were modified, and the tools for managing and consulting the data were updated as a result.

Some onomastic data were recorded and entered into the database. Sources for this information include the following works: *Fonética Histórica Vasca*, by Mitxelena; *Cuadernos de toponimia alavesa*, by Gonzalez Salazar; *Etxarri-Aranazko leku-izenak*, by Erdozia; *Cancionero Popular Vasco*, by Azkue; *Estella/Lizarra Toponimia*, by Jimeno Jurio; *Sufijos Locativos*, by Garate, and *articles* by Satrustegi.

IV.4. Toponymy of Vitoria-Gasteiz Project

Thanks to an agreement signed with Vitoria-Gasteiz City Council, work has continued to gather and establish the municipality's toponymy. In 2009, Euskaltzaindia presented the books *Gasteizko Toponimia I/Toponimia de Vitoria I (Ciudad/Hiria)* and *Gasteizko Toponimia II/Toponimia de Vitoria II (Malizaeza)*. In 2010, the third volume in this series was made ready for publication: *Gasteizko Toponimia III, Gasteizko Ubarrundia/Toponimia de Vitoria III, Ubarrundia de Vitoria*.



ACADEMIC ACTIVITY

V. LITERATURE

The Academy's literature section is working in two main areas: one is to examine different expressions of popular literature; the other deals with the research into Basque literature, by developing a range of subjects and themes.

V.1. Popular Literature Committee

This committee has continued working on the preparation to publish the Agosti Xaho Songbook. It is also working on a book to pay tribute to Antonio Zavala, and on the digitization of the *Auspoa* collection. In December a simple tribute was made to Fernando Artola aka *Bordari*, to mark the centenary of his birth. Members of the Popular Literature Committee Pello Esnal and Joxemari Iriondo spoke during the public part of this tribute. The committee took part in the organising of the Xalbador Eguna festival.



Tribute to the late Fernando Artola aka Bordari at Hondarribia Town Hall

V.2. Literary Research Committee

This committee is producing an Anthology of Basque Literature. Progress was made in the writing of the first volume (Middle Ages and Renaissance). After making a provisional selection of the literary texts from the Middle Ages and the 16th century, the introductions were written. The first volume will have seven sections: Canticles and Ancient Texts, Proverbs, Bernard Etxepare, Perez de Lazarraga, Leizarraga, Other 16th-Century Poets, and Letters.

In December 2010 internal conferences were also organised to spread reflections on the historiography of Basque literature. The committee also took part in the events to pay tribute to Jean Martin Hiribarren and Fernando Artola aka *Bordari*.

V.3. Popular Literature Corpus project

Auspoa has been digitized and incorporated into the academy's website. Work has also started on the lexis of the *Auspoa* collection.





ACADEMIC ACTIVITY

VI. JAGON (TUTELARY) SECTION

The Jagon Section has existed ever since the Academy was founded, because its aims include the protection and monitoring of the Basque language. It has two committees: the Corpus Committee and the Promotion Committee.

VI.1. The Corpus Committee

This committee is in charge of overseeing the Basque corpus, with the quality of the language as its primary consideration. The JAGONET consultation service, which maintains a question and answer database, is included here.

This committee is also preparing the book *Hitz-ordena. Erabilera estrategikoa* (Word Order. Strategic Use).

VI.2. Dialect Working Group

Work is in progress on the project *Euskalkietatik euskara batua: nola osatu Hiztegi Batua* (From Dialects to a Unified



The 15th Jagon Meetings held in Bilbao on the theme "Young people, leisure, and the Basque Language". In the photo Kike Amonarriz chairing a debate

Basque Language: Contribution to the Unified Lexis). As a result of this work, the letters a and b of the Biscayan dialect have been analyzed.

VI.3. Promotion Committee

This committee is concerned with the status of the language. The talks and reports presented during the 14th Jagon Conference were compiled and published in Euskera under the title "Euskara eta etorkinak" (The Basque Language and Migrants).

In collaboration with the Federation of Ikastolas (Basque-medium schools), the book *Ikastola Mugimendua. Dabilen Herria* was also published. In 2010, in collaboration with UNESCO Etxea, the 15th Jagon Conference was held on the theme of Basque, Youth and Leisure).

Work continued on the gathering of legal texts, including jurisprudence, produced in Europe and linked to legislation involving minority languages, in particular, with priority being given to legal texts linked to consumers and jurisprudence.

VI.4. The Joanes Etxeberri Project (The Social History of the Basque Language-EHS)

This project is based on the study over time of the ways of life and unique characteristics of the societies that speak Basque and other languages that have been in contact with Basque; it seeks to do research into beliefs, science, forms of organisation, situations, attitudes, behaviour, changes, etc. of the past with respect to the languages of society, by setting them against the background of Linguistics, Sociology, and Historiography.

2010 saw the completing of the analysis of the computing needs of the project. The work to compile data for the research was started and the markers examined the first texts for the research. The main pieces of research are as follows: Donostia-San Sebastian 1761: Languages and Speakers; the History of the Renewal of the Mass in Basque: Gipuzkoa, 1960-1980; Basquisition of the Franciscan Fathers (1965-2000); RSVAP-Society of the Friends of the Basque Country and the Basque Language (1763-1795); the Basque Language and Basque Society (1690-1750/1760); Improvised written verses and Basque: 1789-1850; Basque and non-Basque languages during the 11th and 12th centuries; Sociolinguistic information of Zestoa (1450-1525).

Various proposals for sources were gathered, and in some cases documents were also obtained. 213 document files and 3,228 quotation files were added, each with its own label.



Joseba Intxausti (honorary academy member), Andres Iñigo (head of the Jagon section), Andres Urrutia (Chairman of the Academy) and Mikel Zalbide (full member of the academy and head of the Joanes Etxeberri project)



ACADEMIC ACTIVITY

VII. STRUCTURAL COMMITTEES

VII.1. The Azkue Library Committee

Over the last two years this committee has monitored the work carried out on the Academy's own Historical Archive. As regards the photographic archive, there are 29,000 photos in the collections. For the historical archive, all the historical collections that have a proper name were inventoried and classified in 2010; there are 13 historical collections to date.

Furthermore the Academy and the Torre Olaso Foundation signed an agreement in Bergara in 2008. In 2010, 45 documents from the Lacombe Library were restored in the Azkue library.



VII.2. The Information and Communication Technologies (ICT) Committee

This committee's main aim is to properly spread the content created by the Academy, using the resources offered by the new technologies, and examining the content's conditions of use.

So, with researchers in mind, the committee has promoted the preparation of new content to be added to the Academy's website, and the monitoring of it. Furthermore, for the purpose of feeding, structuring, making compatible, and making publicly available the Academy's text corpora, it has supported technological improvements in the following fields: it has monitored the work of the *Lexikoaren Behatokia* (The Lexical Observatory); it has made available to the public the electronic version of the *Euskararen Herri Hizkeren Atlasa* (Atlas of the Local Varieties of the Basque Language). In addition, in line with the committee's aims, it has taken the creation of the Reference Corpus of the Basque Language a step further.

It also contributed to adding the Auspoa collection to the website. Work was also done to digitize the magazine Anaitasuna.



The screenshot shows the homepage of the Euskaltzaindia website. At the top, there is a navigation bar with links for PLAZABERRI, AGENDA, HARREMANAK, BULEGO-HELBIDEAK, and EUSKARA. Below this is the logo and name of the Euskaltzaindia (Real Academia de la Lengua Vasca / Académie de la Langue Basque). A search bar with a 'Bilatu' button is on the right. A secondary navigation bar includes ERAKUNDEA, HIZKUNTZA BALIABIDEAK, IKER EGITASMOAK, JAGON EGITASMOAK, EGITASMO INSTITUZIONALAK, AZKUE BIBLIOTEKA, and ARGITALPENAK. The main content area features a 'Plazaberri' section with a headline about the XVI. Biltzarraren emaitza eta "Euskera" agerkariaren azken bi zenbakiak kalean. To the right, there is a 'Hizkuntza baliabideak' section listing resources like Hiztegiak eta Corpusak, Gramatika, and Dialektologia. Further right is an 'Agenda' section with a calendar icon and a '+ Arau guztiak ikusi' button. Below the main headline, there is a photo of a meeting and a 'Gehiago...' link.

XVI. Biltzarraren aktak eta "Euskera" agerkariaren bi zenbaki berriak aurkeztuko dira bihar

Andres Urrutia euskaltzainburua, Andoni Sagarna Iker...

+ Gehiago...

ERAKUNDEA HIZKUNTZA BALIABIDEAK IKER EGITASMOAK JAGON EGITASMOAK EGITASMO INSTITUZIONALAK AZKUE BIBLIOTEKA ARGITALPENAK

Erakunde

Erakundearen berri

Historia

Hitzarmenak

Organigrama

ARAUTEGIA

OROTIDAZKIAK

Hesiera + Erakunde + Erakundearen berri

Erakundearen berri



Euskaraz, hau da, euskal hizkuntzaz erabiltzen den erakunde ofiziala da Euskaltzaindia (1919). Mintzaira horri buruzko ikerlanak egiten ditu, berri bapatea du vedatzen, eta Euskaltzaindiak eman ditu hizkuntzaren normalkuntzarako arauak.

Hizkuntza Akademiaren honen euskal izena Euskaltzaindia da.

Indoeuroparra ez den hizkuntza da euskara, eta euskal hizun gehienek Euskal Herriaren biak dira (Estatu frantsesaren eta espainolaren arteko mugaldeen, Bizkaiko Gorkoko barne-nokoa). Hizkuntzaren lurraldea hiru eremu

Euskaltzaindiak ezagumendu ofizial osoa du, Espainian Erret Akademiaren bezala (1975), eta Errepublikan Frantsesean Onura publikoko erakunde gisa (1995). Gizartearan ailetik ere



ACADEMIC ACTIVITY

VII. 3. The History of Euskaltzaindia Project

This project sets out to document the history of Euskaltzaindia. Work on the first chapter entitled “Aurrekariak eta sorrera” (Background and Creation) was done in 2010. Reference documents for this section were compiled, and interviews were conducted.

VII.4. The *Erlea* Journal

The 2nd and 3rd issues of this journal were published in 2010.



ACADEMIC ACTIVITY

Presentation of the 3rd edition of Erlea. Appearing in the photo are the Chairman of the Academy, the project director Bernardo Atxaga, and other writers





2010 R. M. Azkue Awards: prize winners together with Mario Fernandez (Chairman of the BBK savings bank) and Andres Urrutia (Chairman of the Academy)





VIII. LITERARY AWARDS

The R. M. Azkue Awards

These prizes are for children and young people and are awarded in collaboration with the Bilbao Bizkaia Kutxa Foundation. There are two types of prizes: narrations and poetry; each genre has two levels: level A for young people between 11 and 14; level B for young people between 15 and 18.

The winners of the 2010 R. M. Azkue awards were as follows:

Prize	Work Awarded	Author	School
A: stories ages 10-13	1) <i>Ametsa beste amets batean</i>	Maialen Uriarte	S. Altube (Gernika)
	2) <i>Hiru urte</i>	Garazi Alegria	P. Lezo (Pasaia)
	3) <i>Etorkizuna gurea da</i>	Edurne Bilbao	S. Altube (Gernika)
	Merit award: <i>Zeintzuk dira nire gurasoak?</i>	Leire Akizu	Iparragirre (Urretxu)
A: poetry ages 10-13	1) Not awarded:	-	
	2) <i>Aitortu, arren</i>	Mikel Kaltzakorta	S. Altube (Gernika)
	3) <i>Naturaren zaindariak</i>	Aritz Olarte	Haurtzaro Ikastola (Oiartzun)
B: stories ages 14-17	1) <i>Hango hodei bat hemengo zeruan</i>	Amaia Iturriotz	Urretxu-Zumarraga Ikastola (Urretxu)
	2) <i>Bizitza pintzeladetan</i>	Elene Etxaniz	Bergara
	3) <i>Angel</i>	Irati Oregi	Zumaiaiko herri-ikastetxea
B: poetry ages 14-17	1) <i>Dortoken sekretua</i>	Asier Badiola	P. Lezo (Pasaia)
	2) <i>Maiteminduaren koplak</i>	Anartz Izagirre	Ikasberri (Azpeitia)
	3) <i>Edan eta edan</i>	Mikela Atxoarena	Xalbador (Kanbo)

The judges were:

- Category A: Yolanda Arrieta, Igone Etxebarria and Antton Irusta

- Category B: Joseba Butron, Jabier Kaltzakorta and Mayi Iza



EUSKALTZAINDIA

0491 CONSELLO DA CULTURA GALEGA
EUSKALTZAINDIA
INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

Liber

0491 CONSELLO DA CULTURA
EUSKALTZAINDIA
INSTITUT D'ESTUDIS C





3

SERVICES OF THE INSTITUTION

Euskaltzaindia's main office is located on the Plaza Nueva in Bilbao. It is from there that the work to co-ordinate the infrastructure is done, and where the services linked to this are located: Secretariat, Economy, Azkue Library, Onomastic Work, Publishing and Distribution, Press and Communication, and Telecommunications and Computing Services. The Jagonet Service, however, is located at the Donostia-San Sebastian headquarters.

In order to guarantee the availability of direct services for institutions, associations, and the public, Euskaltzaindia also has local offices in four other Basque capitals: Baiona, Donostia-San Sebastian, Vitoria-Gasteiz and Iruñea-Pamplona. Great importance is attached to relations with people: language consultations, certificates and group visits, among others. These are handled at the Headquarters and the local offices.

The requests coming from citizens continually pour into the headquarters and four local offices. They are mainly to do with certificates of first names and surnames, but they also cover toponymy and many other subjects relating to the Basque language.

Furthermore, the premises of the headquarters and the local office in Vitoria-Gasteiz also have meeting rooms which can be used upon request by any association or cultural entity for the purpose of holding meetings, symposia, conferences, presentations, or press conferences related to the Basque language.

I. AZKUE LIBRARY

II. ONOMASTICS SERVICE

III. PUBLICATIONS SERVICE

IV. PUBLICATION AND DISTRIBUTION SERVICE

V. ICT SERVICE

VI. MEDIA AND COMMUNICATIONS SERVICE

VII. JAGONET SERVICE



SERVICES OF THE INSTITUTION

I. THE AZKUE LIBRARY

The catalogue of the Azkue Library (ABK) comprises books, periodicals, and similar documents. Four different processes are involved here: purchasing/acquisition, cataloguing, those linked to users (consultation, lending and copying) and maintenance.

In 2010, a total of 1,796 new entries were made in the Azkue Library catalogue, with the addition of 1,555 new works, 68 of these in digital format. Some of the most representative titles include: *O frontao: jornal sportivo, literario e theatral*; *Euskera translations of the poems of Lope de Vega, Calderón de la Barca, Quevedo, Becquer, and Argensola* (Ametzagar' tar Bingen); *Ama guziz puchanta* (manuscript); *Bertsogintzan* (Tontorreko Nikolas); two short works by Bonaparte: *Escuararen gorputza* and *Lexicon cantabricum: Diccionario bascongado, español y francés* (published by Mr. Fl. Lécluse) and *A table of days or The testimony of languages to the identity of the Sabbath* (published by W.M. Jones); *Les imprimeurs et les libraires en Béarn* (1552-1883) (Louis Lacaze); *Ama Birjiña Arantzazu-koaren kondaira ta bederatzurrrena*; *Jolasak* (Agustin P. Iturriaga); and *Uste diñat!*

= *¡Ya lo creol!: baserritar neskatxak kalian mirabetzan zer irabazten eta zer galtzen duten ikusteko eta ikasteko jolas-gertaketa: atal bakarra* (Antonio Amundarain).

The documents on the Academy's website have been indexed and incorporated into the catalogue. The project has also been continued to gather all the Academy's publications and to store electronic copies. There has been participation in the redesign of the *Euskera* journal, and the periodical *Elkartasuna* has been digitized. And the donation of three bibliographical collections have been processed: P. Artza, J.L. Uranga, and J.J. Arginzoniz. Four book displays have been organised around four academic or cultural activities: the Bilbao Book Fair; admission ceremonies for the new honorary academy members, presentation of the EHHA *Euskararen Herri Hizkeren Atlas* (Atlas of the Local Varieties of the Basque Language), and the ceremony for Patxi Uribarren's admission into the academy. The work to catalogue the photographs has continued.

II. ONOMASTICS SERVICE

This service's work mainly focuses on three areas: surnames, first names, and place names or toponyms. Numerous enquiries from institutions, businesses, and individuals have been handled; some have been given an immediate reply, for example the registration of new-born babies, while others require further research.

Through a collaborative agreement with EUDEL (The Association of Basque Municipalities) advice in onomastic matters is given to town and city councils. It also carries out the work entrusted to it by the Onomastics Committee.



SERVICES OF THE INSTITUTION

III. PUBLICATIONS SERVICE

Works published in 2010 include:

- *Ahotsa, hitzak, hizkuntzak*. Editors: Pablo González de Langarica and Sebas Gartzia Trujillo.
- *Aguirre Asteasukoaren eracusaldiak. Sermoia ikuspegi sozio-diskurtsiboaren argitan*. Author: Miren Arantzazu Ozaeta.
- *Elgoibarko ahozko euskara*. Author: Jesus Mari Makazaga.
- *Erlea aldizkaria, issues 2 and 3*. Director: Bernardo Atxaga. Authors: Various.
- *Euskera, 2009, 1*. Authors: various
- *Euskera, 2009, 2-1*. Authors: various
- *Euskera, 2009, 2-2*. Authors: various
- *Euskera 2009, 3*. Authors: various
- *Euskaltzaindiaren 2009ko Oroitidazkia/ The Academy's Activity Report for 2009*
- *The Guide to Euskaltzaindia*
- *Catalogue of Publications*. Edited by Ricardo Badiola and Jon Artza.
- *Euskararen Herri Hizkeren Atlas I*.
- *Euskararen Herri Hizkeren Atlas II*.

- *Euskararen Legeak hogeita bost urte. Eskola alorreko bilakaera: balioespen-saioa*. Author: Mikel Zalvide.

- *Gasteizko Toponimia III, Gasteizko Ubarrundia/ Toponimia de Vitoria III, Ubarrundia de Vitoria*. Author: Elena Martínez de Madina. Director: Jose Luis Lizundia. Consultant: Roberto González de Viñaspre.

- *Gramatika Emendakinak. Zuberoako euskaraz*. Author: Jüje Etxebarne. Collaborators: AEK, Xiberoko Gaü Eskola Laminak.

- *Gratien Adema "Zaldubi": Alegiak eta bertze neurtitzak*. Editor: Henri Duhau.

- *Helduen euskalduntzea eta etorkinak Ipar Euskal Herrian*. Authors: Erramun Baxok and Jean-Baptiste Coyos.

- *Hiztegi Batua (Unified Lexis)*

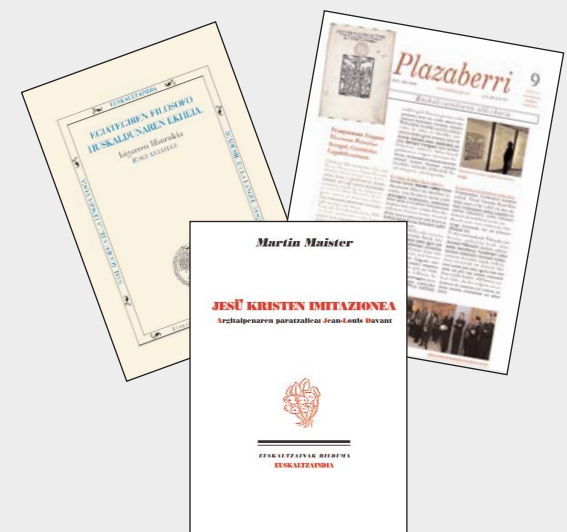
- *Ikastola mugimendua. Dabilen herria*. Co-published by Euskaltzaindia and Ikastolen Elkarte.

- *Narrazioak eta olerkiak, 2009*. Authors: various.

- *Plazaberri berripapera*. Six issues were published.

- *Perpetua Saragueta*. Editor: Andres Iñigo.

- *Sakanako euskara. Burundako hizkera*. Author: Koldo Zuazo.





SERVICES OF THE INSTITUTION

IV. PUBLICATION AND DISTRIBUTION SERVICE

Every year the Academy presents about twenty publications. Even though some are co-editions, the Academy is responsible for the sale of nearly all the publications. In very few cases are they sold by the co-editors. Most of the issues are sold through distributors (2010: 1,250 units), a few issues through bookshops (2010: 62 units), and through direct orders (2010: 266 units).

The Euskaltzaindia is a member of the Spanish book sales information distribution system DILVE, and of the Union of Basque Language Publishers. Many of the academy's publications in various formats can be viewed and used on Euskaltzaindia's website at www.euskaltzaindia.net.

The best selling publications in 2010 were *Gramatika Laburra: Perpaus bakuna*; *Euskaltzaindia, ekin eta jarrai*; *Ahotsa, hitzak, hizkuntzak: euskal olerki antologia*; and issues 2 and 3 of the literary journal *Erlea*.

V. COMPUTING AND TELECOMMUNICATIONS SERVICE

Some of the projects run by Euskaltzaindia's Computing Infrastructure and Projects section include: the management of the scientific database for the project on the Social History of the Basque Language; the installing of computer and telecommunications equipment in the new office in Durango; the installing of the new Linux server for network services, databases, and applications; the installing of the Z.39.50 interface of the Azkue Library catalogue system; and the installing of a new email system to be used by the institution.

The Communications and Information Technology Committee has also undertaken a wide variety of other tasks, such as the project to update the academy's website, the project to incorporate the *Auspoa* collection into the web site, and the digitization of the periodical *Anaitasuna*. This service is also responsible for maintaining the computer systems.



SERVICES OF THE INSTITUTION

VI. MEDIA AND COMMUNICATIONS SERVICE

This service aims to consolidate links between the Academy and the mass media whereby society is informed about the Academy's activities, and about the activities and tasks that the Academy carries out in collaboration with other organisations and associations.

Furthermore, this service is responsible for the creation and updating of the biobibliographies of academy members, together with the updating of the news on the website. The Academy's monthly newsletter, the *Albiste Orria* bulletin, is distributed internally in collaboration with the deputy secretary, and so ARE the *Plazaberi* blog and its printed form.

The external events taking place in 2010 included the following: the Academy's symposia and seminars: "Corpusgintza, gaur egun", "Terminologia juridiko-administratiboa", and the 15th Jagon Symposium: "Euskara, gazteak eta aisialdia" (Basque language, youth and leisure); the admission ceremonies for the full members Lourdes Oñederra, Patxi Uribarren, and Xarles Videgain; the appointing of Jean-

Baptiste Coyos as a full academy member; various public events, such as those to appoint new honorary academy members and the presentation of the first two volumes of the *Euskararen Herri Hizkeren Atlas-EHHA* (Atlas of the Local Varieties of the Basque Language) along with the academy's other publications.

VII. JAGONET

Jagonet is an Internet service designed to foster the appropriate and correct use of the Basque language. It has two main aims: to assist citizens and to help towards increasing the quality of our language. The service is equipped to handle interactive consultations on the language, and users may avail themselves of the answers to the FAQs which the Academy's committees have studied.

In 2010, 1,186 questions were received at the question point, and one by one, 1,170 answers were given (in both cases, 21% more than the previous year). In addition, the number of web pages accessed in the Jagonet service was 140,443. At the end of 2010, the database of the service comprised 542 questions and answers



Representatives of the Basque Autonomous Community Government and of the Charter Provincial Councils of Araba-Alava, Bizkaia and Gipuzkoa, and the Chairman of the Academy signing the programme-contract for the 2010-2013 period



4

PUBLIC ADMINISTRATIONS AND INSTITUTIONS

Euskaltzaindia maintains collaborative agreements with public administrations, institutions, media organizations, and associations, as listed below:

- The Basque Government of the provinces of Álava-Araba, Bizkaia, and Gipuzkoa
- The Government of Navarre
- The Central Government of Spain
- Euskararen Erakunde Publikoa-Office Public de la Langue Basque (in the Basque Country administered by France)
- The Charter Provincial Councils of Álava-Araba, Bizkaia, and Gipuzkoa
- Municipal Governments: EUDEL (Association of Basque Town/City Councils), Donostia-San Sebastian, Vitoria-Gasteiz, Iruñea-Pamplona, Bilbao, Erandio, Amorebieta, Azkoitia, Oiartzun, Berriz, Gernika, Getxo, Sopelana, Leioa, Elgoibar, and Zierbena.
- UZEI
- UPV/EHU-University of the Basque Country
- UEU-Basque Summer University
- University of Deusto
- Public University of Navarre
- Euskaltel
- EITB
- The Federation of Ikastolas (Basque-medium schools) of the Basque Country
- Topagunea
- Feve-narrow-gauge railways
- Bizkaia Irratia
- Euskarazko Komunikazio Taldea
- The Labayru Institute of Basque Culture
- The Elhuyar Foundation
- The Olaso Dorrea Foundation
- Euskalerrria Irratia
- The *Berria* newspaper
- The Basque Public Administration Institute (HAEE-IVAP)
- The Irigoyen Board of Trustees of Bergara
- Franciscan Fathers of Arantzazu
- UNESCO Etxea
- *Argia* magazine

- The Azkue Foundation
- The *Deia* newspaper
- The *Noticias de Gipuzkoa* newspaper
- The *El Diario Vasco* newspaper
- The Mintzola Foundation

Andres Urrutia and Iñaki Goirizelaia (Vice-Chancellor of the UPV/EHU-University of the Basque Country) signing a collaboration agreement





Andres Urrutia (Chairman of the Academy), Alberto Catalán (Regional Minister for Education in the Government of Navarre) and Xabier Azanza (Euskarabidea-Navarrese Institute of the Basque Language)



Iñaki Azkuna (Mayor of Bilbao) and Andres Urrutia (Chairman of the Academy) signing a collaboration agreement





EUSKALTAZAINDIA